ISSN 0-1301-0220-2

AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ

Ağustos 2000 Sayı: 2000/08 Fiyatı: 800.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

salla beni sevgiliiiim gönül salıncağındaa

O kadar çok sevmek ve azmak lâzımdır ki aşk için, hiçbir boğa seni tutamasın

CAN YÜCEL

Akşamsefası

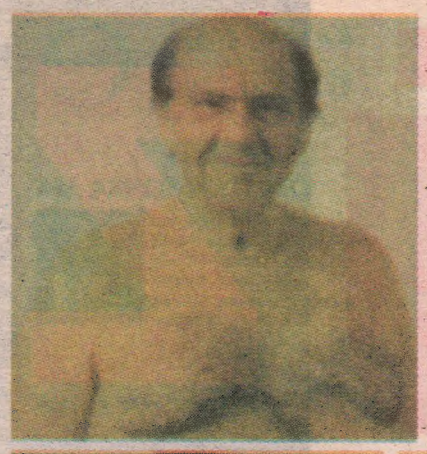

'32 Büst'

hatırlayacağınız gibi grafik sanatçısı **bülent erkmen**'in bir kitap projesi olan **'32 büst - otuz iki fotoğraf için yazılmış yalanlar'** duyulur duyulmaz bilhassa medyada **'enteller soyundu', 'başka işleri yok muydu?' 'aydınlık, sanatçılık bu mu?'** vesaire gibi ithamlarla, olduk olmadık herkes tarafından bombardımana tutuldu. ve böylece belki de sadece sanat camiasını ilgilendirecek bir olay televole'lere bile düştü. bununla da kalmayıp, **'boşuna soyundular', 'kitap hiç satmadı', 'soyunduklarıyla kaldılar'** diye sataşmalar hala devam ediyor.. oysa derin devlet gerçek **'32 büst projesi'** nasıl olur **burdur cezaevi'**ndeki mahkumlar üzerinde uyguladığı işkence ile dosta-düşmana gösterdi.. işte **burdur cezaevi**'ndeki mahkumların içerde çektikleri fotoğrafları dışarıya aktararak bir nevi bu derin devlete özgü **en bir hakiki '32 büst'** projesini dünya aleme gösterdiler.. işte sanat!. işte estetik!.

ve işte en bi hakiki öz '32 Büst'

met üst

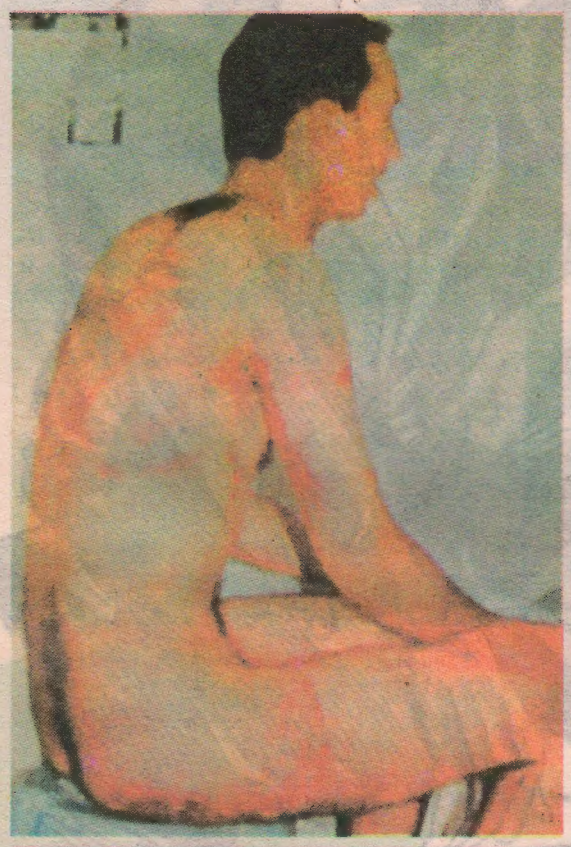
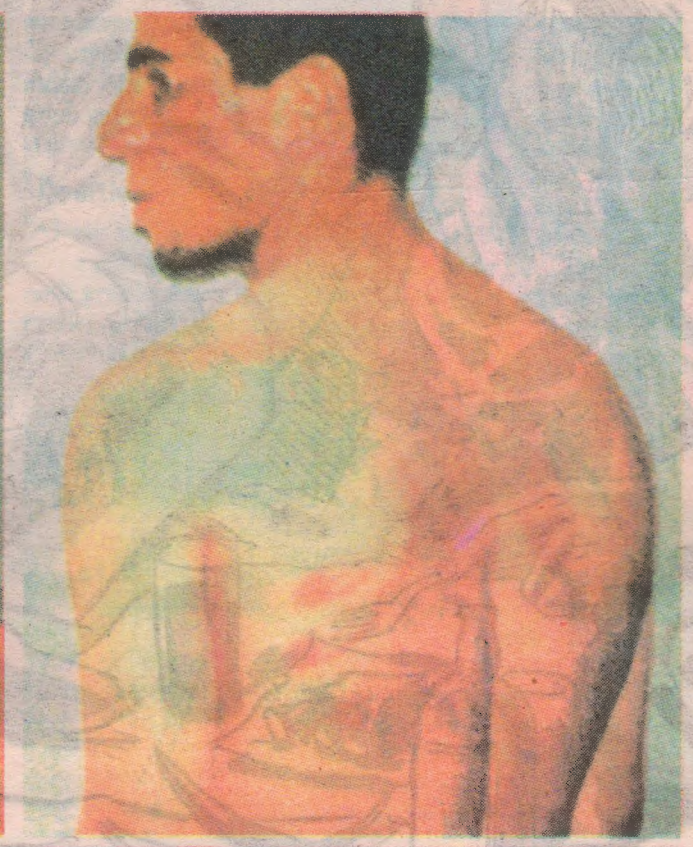

Akşamsefası

Bir zamanlar İstanbul'da salgın hastalıkların adını ağzına almazmış ahali, böylelikle bu hastalığın kendilerinden uzak kalacağına inanırlarmış. Ağzımız açık seyrettiğimiz bilimkurgu filmlerini de, hiçbir zaman yanımıza yöremize yanaşamayacağına olan bu batıl inancın verdiği gönül rahatlığıyla izledik herhalde. Hala da aynı rahatlıkla bahsediyoruz bazdan, kanserden, işkenceden, tecavüzden...

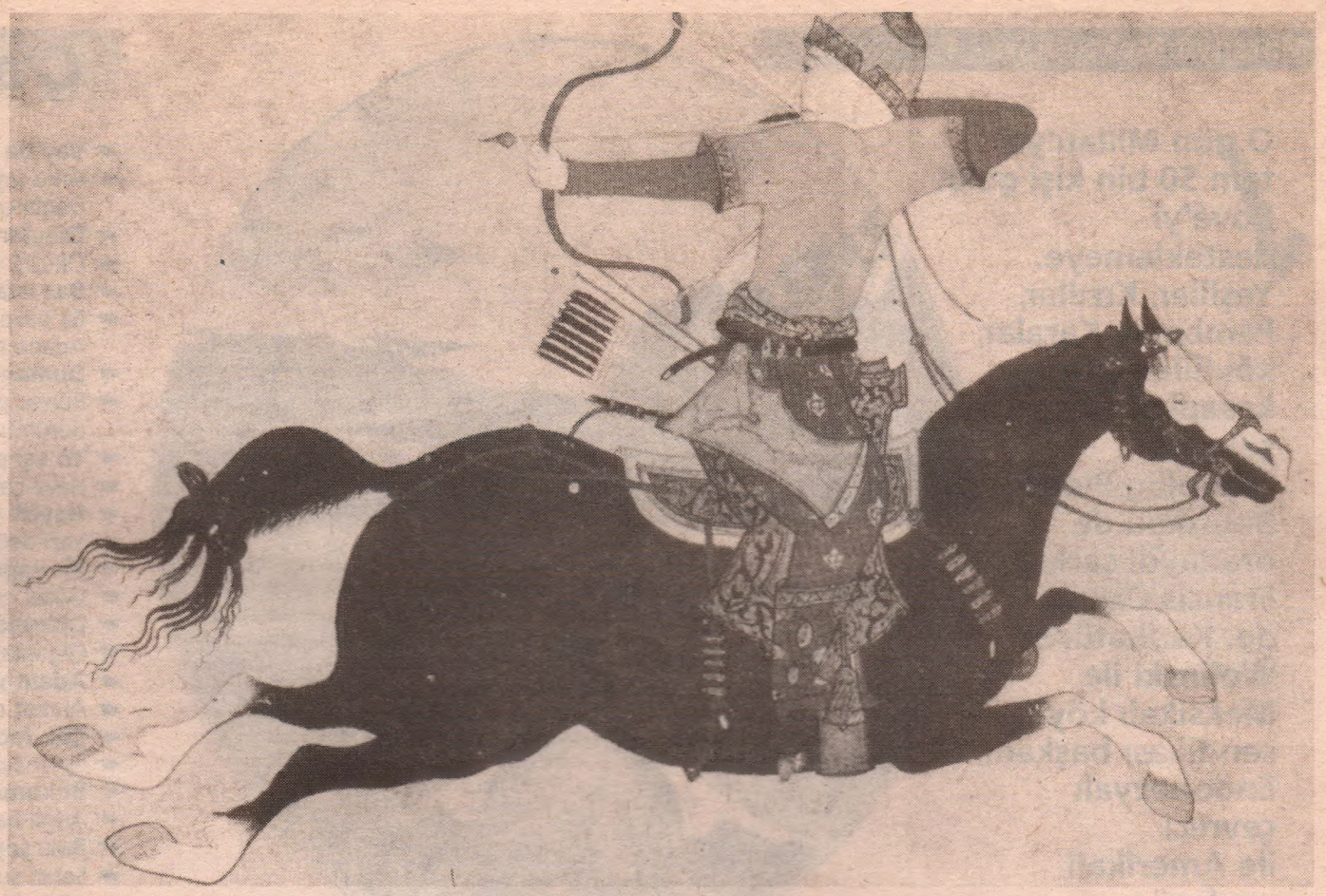

Dünya Kadar Uzağız Dünyaya

MUNİSE KAPLAN*

Tüm dünyada devleşen şirketler var. Türkiye'de de. Fakat arada biraz fark var. Bir zaman farkı ya da zaaf farkı diyelim biz buna. Türkiye hem bu dünya üzerinde, hem de bu dünyaya dünya kadar uzak. Tamam, her ülkenin, her insanın, her canlının, her cansızın zaman ayarı farklı, ama ülkelerinki maksimum ölçülerde seyrettiğinden çok daha belirgin. Türkiye saati her vakit geç ötüyor işte. Sakıp Ağa eğer bir gün istişareye yatıp rüyasında her Türk gencinin Bill Gates adlı bir şeytanın müridi olacaklarını görseydi inanmazdı herhalde. Belki de inanır, Bill Gates'in şirketleriyle kendi şirketlerini beşik kertmesi yapardı.

40 yıl evvel yaşanmış, senaryosu yazılmış, yönetmeni Oscar almış, gişe rekorları kırmış, sinema tarihindeki yerini çoktan almış bir bilimkurgu filminin içerisinde yaşamak daraltıyor insanı. Büyük büyük şirket, tekel, tröst, holding binalarının ruhsuz F tipi odacıklarına hapsolmuş ve hiç durmadan ne ya da kimin için çalıştıklarını düşünmeyi çoktan bırakmış, pes etmiş, yorgunluk hastalıklarından mustarip idiotlar var etrafımızda.

Bir zamanlar bilimkurgu başlığıyla sunulan filmlerde; şirketlerinde çalışanların ruhlarını ağzı tıkaçlı cam fanusta saklayıp, bir an olsun yanlarından ayırmayan kötü adamlar, yeraltında yaşamak zorunda kalan sefil görünümlü iyi kalpliler ve birkaç şirketin bütün dünyayı ele geçirme planlarına karşı mücadele eden asilerden şimdi Türkiye'de haberdar.

Tüm dünyada birörnekleşmeye karşı eylemler düzenleyenler, itaatsizler, anarşistler, çevreciler gibi farklı isimlerle adlandırılan gruplar artık yanıbaşımızdalar.

Bir zamanlar İstanbul'da salgın hastalıkların adını ağzına almazmış ahali, böylelikle bu hastalığın kendilerinden uzak kalacağına inanırlarmış.

Ağzı açık seyrettiğimiz bilimkurgu filmlerini de, hiçbir zaman yanımıza-yöremize yanaşamayacağına olan bu batıl inancın verdiği gönül rahatlığıyla izledik herhalde. Hala da aynı rahatlıkla bahsediyoruz bazdan mazdan, kanserden manserden.

Panter Emel'le her karşılaşmamızda bir hışımla nasıl nasıl nasıl olup da bu ülkede yaşayabildiğimizi, aslında yaşadığımız yerde öldüğümüzün farkında olup olmadığımızı çığlık çığlığa anlatmaya başlıyor. Diyor ki mesela; *"Polislere tepelerinde baz istasyonu olduğunu söyledim, onları uyarmak istedim. Onlar da bana 'biz devlet memuruyuz' dediler, sanki devlet memurları ölmeyecek!"* Bir başka dünyadan akıldışı, fantastik haberler muhabiri ya da tipi sanki Panter Emel. Her seferinde tüylerimizi diken diken edip çıkıp gidiyor.

Gazetelerde iki haber yan yanaydı geçtiğimiz ay. Bir yanda kanser, radyasyon, kemik erimesi, ölüm, baz istasyonları diye dilleri döndüğünce, patron izin verdiğince yazmaya çalışan-çabalayan birkaç insanın çırpınışı. Öte yanda, o da ne, Pamukbank, Yapı Kredi Bankası, Çukurova Holding ve henüz adını bile duymadığımız şirketlerin sahibi olan Mehmet Emin Karamehmet'in daha yedi yıl önce kurduğu Türkcell adlı şirketiyle New York borsasına girdiği haberi.

Türkiye, zenginlerinin görgüsüzlüğünden ve ölçüsüzlüğünden her zaman çekti, bugün de çekiyor. Sakıp Ağa, Toros dağlarının bin yıllık soğuk suyunu elin Danone şirketiyle ortak olmuş 'ben yiyemiyorum sen ye der gibi' kendi halkına pazarlıyor. TGRT'de cıvık bir adam da Sakıp Ağa'yla her hafta kıldan tüyden yağlama yıkama programları yapıyor.

Bir de Hürriyet, Milliyet, Radikal, ekler pükler, bir sürü dergi, Kanal D ve daha henüz adını bile duymadıklarımızın da sahibi olan Aydın Doğan'ın şirketleri Atatürk'ün kurduğu İş Bankası ile ortak olmuş, ihaleye girmiş ve Petrol Ofisi'ni de satın almışlar. Pes artık! Cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamı olmuş ihale çekinin üzerindeki rakam. Televizyonlar, yani onlarınki, defalarca gösteriyorlar bu çeki. Üzerindeki rakam büyük olunca temsili çek kağıdı da büyüyor. İki metreye bir metre büyüklüğünde kapı gibi bir şey. Şirket yetkilisi hanım kaldırmakta zorluk çekiyor. Dahası, üç-dört taksitte ödenebilme imkanı olan bu koskoca miktarı tek celsede ödeyerek koskoca Petrol Ofisi'ni aslında ne kadar ucuza kapattıklarını da gösteriyorlar hepimize. Belki de vazgeçilebilme ihtimalini de.

Yine her Türk'ün karşılaştığı her güç durum karşısında söylediği gibi "Suç bizim, bizim unutkanlığımız, bizim boşvermişliğimiz" mi diyeceğiz alçakgönüllükle karışık bir eziklik içerisinde?

Suç bizim değil işte! Suç, atmacayı bir avuç dolar için vuran bu soyguncu çetelerinin yanında "sözde ekmek parası" için çalışanların da biraz. Suç, Milliyet gazetesini Korkmaz Yiğit'e satamadıktan sonra geri gelen Aydın Doğan'ı "demokrasi kahramanı" yaparak merdivenlerde alkışlarla karşılayan değerli medya mensuplarının da biraz tabii ki. Suç, sistemin göbeğinde yer alıp sistemi eleştiren kalemşörlerde biraz da. Astmüdür üstmüdür hiyerarşisinde orduyu çoktan geride bırakan, yan masada çalışan arkadaşının kuyusunu kazmak için fırsat kollayan, kim ruhunu önce satar yarışmasında en birincileri hep ayakta alkışlayan, başkalarının hakları için yaygara kopardıklarından kapkara vicdanlarını rahatlatan, ama bir türlü nedense kendilerini sendikalayamayan medya çalışanlarında tabii ki suç. Ama medya artık şehre indi! Şehrin göbeğine indi medya! İkitelli binaları otel olur artık.

Hıncal Uluç; *"Ben, Fatih Terim'e saldırmasam, Galatasaray şampiyon olamazdı"* diyor. Serdar Turgut; *"devrimcilerin devrime bile vaktinde gelemeyeceklerini, memleketin bir kısmının 'Tuhaf Türkiye' diye adlandırılabileceğini"* yazıyor. Aşağılamanın bir tür motivasyon ve gaza getirme taktiği olduğunu duymuştuk, ama işin bu kadar ayyuka çıkacağını doğrusu düşünememiştik. Fakat bu düz mantıkla baktığımızda eğer Batı "hasta adam" demeseydi, belki de halkımız ayaklanmayacaktı bile. Al gazı, ver gazı. Evvela Türkiye'nin tuhaf Türkiyeleşmesinde payı olan Aydın Doğan, Dinç Bilgin gibileri yazsalar ya o mangalda ek kalemşörleri.

Hortum Süleyman'ı aklama çalışmaları hızla sürerken yine ekonomi sayfalarında ufacık bir haber: *"Basına 2.3 trilyon ceza. Rekabet Kurulu satış fiyatlarını belirlerken 'uyumlu eylem' yaptıkları gerekçesiyle Hürriyet, Milliyet, Sabah'a 643 milyar, dağıtım şirketlerine 1.7 trilyon ceza verdi."*

Bu şirketler kararın kendilerine tebliğinden itibaren danıştaya başvuracaklarmış. Peki her gün, her hafta sütunlar dolusu ahkam keserek ortalığı laf kalabalığına boğan, patronlarının derin devletle girdiği suç ortaklığında yüzleri kızarmayan bu memleketin akıllı fikirli gazeteci-yazar abilerine, ablalarına ne demeli.

15 yıl okuduktan sonra stadyumlarda yapılan mezuniyet törenleriyle potansiyel işsizlik ağının ortasına atılan gençlerin bir an önce ekonomi öğrenmeleri gerekiyor artık. Halkın da şirketleşmesinin zamanı geldi. Hatta kadınların, çocukların, hayvanların, azınlıkların, transseksüellerin velhasılı tüm ezilenlerin şirketleşmesi gerekiyor belki de. Hem "Ekonomik bağımsızlık olmadan hiçbir şey olmaz" şiarına da uygun olur bu teşebbüs. Kapital'in ideolojik, sosyolojik bir öğreti olmaktan önce ekonomik bir manifesto olduğunun da altının çizilmesi gerekiyor. Bu ülkede ekonomi lafının yıllarca sadece Turgut Özal ve Tansu Çiller adıyla yan yana anılması kadar ürkütücü ne olabilir?

Velhasılı vahşi kapitalizm artık 'zevkten dört köşe' olmakta ve ülkemiz çayırlarında deli taylar gibi koşmakta. Onlarla, onların sahasında oynamak için en azından ekonomi bilmek lazım. Fizik gücü ve her şey onlarda. Ekonomi bilmek ve teknik oynamak lazım. İyi olmak, iyi oynamak ve yürek her zaman yetmiyor!

**EGSKÜ İletişim Fak. Öğr. Görevlisi.*

Akşamsefası

Marsilya Mektupları - 1

O gün Millau'ya tam 50 bin kişi geldi Bové'yi desteklemeye. Yeşiller, Kızıllar, Pembeler, Karalar, köylüler, çiftçiler, kasaplar, solcular... Sosyolog Pierre Bourdieu de oradaydı şarkıcı Francis Cabrel de. Karikatürist Wolinski ile Meksikalı köylü sendikası başkanı, Endonezyalı çevreci ile Amerikali profesör yanyanaydı.

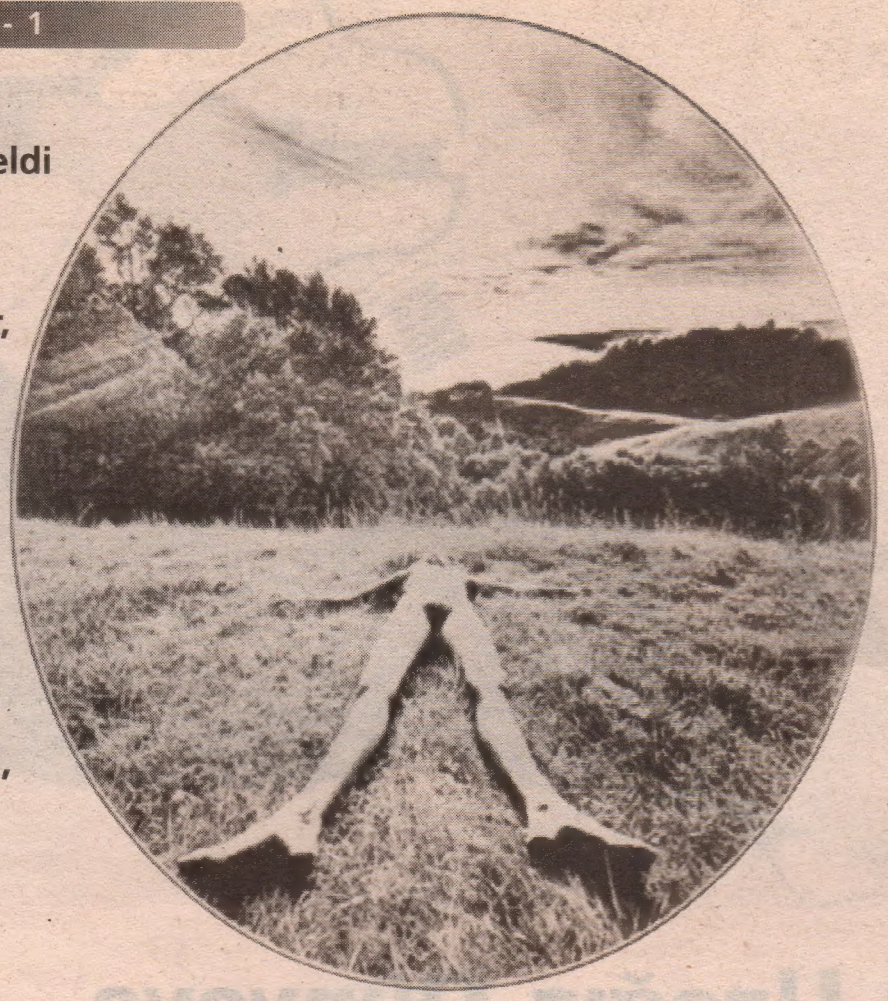

José Bové: "Dünya Satılık Bir Mal Değildir"

RAGIP DURAN

Fransa'da sıcak yaz: *"Düz Beni"* filminin tartışması henüz bitmedi. 650 km'lik güzergah boyunca on binlerce kişi meridyen pikniğine takıldı. Festivallerde ses, görüntü ve sanat şenliği ama... Küreselleşme karşıtlarının simgesi José Bové kolay teslim olmayacağını gösterdi.

Keşke **Öküz**, günlük ya da haftalık çıksaydı da, yaz dönemi çalışmalarını sürdürdüğüm Paris ve kadim üniversite kenti Aix-en-Provence'dan Fransa'nın binbir renkli, girgir, cintos olaylarını yazabilseydim.

Mesela...

Giderek liberalleşen **"Le Monde"** gazetesinin birinci sayfasında bir kitap ilanı, sadece dört sözcük var: Lis moi...Baise moi ! (Oku beni... Düz beni!). Bir fransız kadın yazar, *'Thelma and Louise'*in hafif pornografik versiyonunu yazıp sinemaya uyarlayınca, kıyamet koptu. Film önce 16 yaşından büyükler için vize aldı, sonra Danıştay, filmi pornografik ve şiddet içerikli bulduğu için, vizesini iptal etti. Millet de burada sanat, yaratıcılık, ifade özgürlüğü üzerine yazılar yazıp, nutuklar çekiyor..

- 18 matinesine iki kişilik bilet rica edecektim
- Hangi film ?
- Düz beni, lütfen...
- Peki hanımefendi buyrun...

Fransız Komünist Partisi, filmin popülaritesinden yararlanarak, benzin fiyatlarının azaltılmasını isteyen kampanyasına da 'Baisse moi' (İndir beni) sloganını benimsedi.

Ya da...

Fransa'yı kuzeyden güneye kateden Yeşil Meridyen'in 100. yaş gününü kutlamak amacıyla, en büyük ulusal bayram günü olan 14 Temmuz'da, meridyenin 650 km'lik güzergahı boyunca dev bir piknik düzenlendi. *"İnanılmaz piknik"* başlıklı şenlik, kırmızı-beyaz kareli dev uzun bir yortu çevresinde on binlerce insanı bir araya getirdi. Ye beni !

Belki de... Aix'de lirik sanat , Arles'de fotoğraf ve halk müziği, Orange'da opera, Avignon'da tiyatro festivali... Fransa'da bu yaz toplam 610 festival düzenleniyor. Çoğu da yerel ya da merkezi yönetimin parasal desteğiyle.

Sanatlandır beni...

Galiba da...

Marsilya Luminy'de Fizik Fakültesi'nde Galatasaraylı genç arkadaşımızın parçacık fiziği hakkındaki doktora tezini 'mention tres honorable' ile alması... Aynı gün öğleden sonra Kudsi Erguner'in genç Arap muzisyenlerden oluşan Orient Ensemble grubuna Tamburi Cemil Bey'in eserlerini prova ettirmesi...

Hoşlandır beni... Yazılabilecek çok şey vardı daha. (Yaz beni!) Ama geçen ayın temel olayı yine Güney Fransa'da 20 bin nüfuslu Millau kasabasında meydana geldi. Adalet Sarayında, köylü önderi ve küreselleşme karşıtı José Bové ve 9 arkadaşının duruşması vardı. Bové ve arkadaşları geçen yıl Ağustos ayında bu kasabadaki Mac Donalds'ı kendi deyimleriyle *"demonte etmişlerdi"*. Ölen ya da yaralanan olmamıştı ama 10 sanık tutuklanıp 2-3 hafta hapise atılmıştı. Bové, *'Bu meşru bir eylemdir."* "Gandhi de vakti zamanında tuz silolarını başmıştı. İngiliz sömürgeciler bunun bir yağma olduğunu öne sürmüşlerdi ama o baskın bugün Hindistan tarihinde çok önemli bir olay. Bizim sorunumuz insanların kaliteli bir şekilde beslenmesi. Küreselleşme adı altında insanların sağlığına zararlı yiyeceklere karşı çıkmalıyız" diye savundu kendini. Savcı ise, özel mülkiyete saldırıdan söz ediyordu. O gün Millau'ya tam 50 bin kişi geldi Bové'yi desteklemeye. Yeşiller, Kızıllar, Pembeler, Karalar, köylüler, çiftçiler, kasaplar, solcular... Sosyolog Pierre Bourdieu de oradaydı şarkıcı Francis Cabrel de... Karikatürist Wolinski ile Meksikalı köylü sendikası başkanı, Endonezyalı çevreci ile Amerikali profesör yanyanaydı.*"Dünya satılık bir mal değildir"* başlıklı kitabın yazarı Bové aslında beklenmedik bir seferberlik başarmıştı. Gün boyunca binbir şenlik ve toplantı yapıldı Adalet Sarayının çevresinde. **"Afrika'dakiler dahil, tüm çocuklara hakiki çukolata!", "Kahrolsun Dünya Dingolar Örgütü!", "Sendikacılar hapiste, Finans balkonda!", "Adalet buraya!"** en şık duyulan sloganlardı. Fransız polisi o gün uslu durdu. Ne cop ne de göz yaşartıcı bomba kullandı... Coca-cola ve hamburger hariç her şey serbesti Millau'da...

Millau yöresinin ve Bové'nin bir önemli özelliği daha var. 70'li yıllarda Fransız ordusu bu bölgedeki bir kışlasını genişletme kararı aldığında çevredeki köylüler, *"Otlaklar hayvanlara, ordu defol!"* sloganıyla kışlanın genişletilme projesine karşı çıktılar. Yakın tarihe *'Larzac Direnişi'* olarak geçen bu olayın kahramanları, başta Bové olmak üzere 25-30 yıl sonra yeniden bir araya gelmişlerdi. Sonuç olarak Mac Donalds'ın *"demonte davası"*, küreselleşmeye karşı bin renkli bir meydan okuma gününe dönüştü. Hakkını yemeyelim, Fransız medyası da olayı güzel verdi...

Küreselleştirme beni!

duran@fas.harvard.edu

ÇaLıŞıRkEn

- **Vay be Can Baba gideli bir yıl olmuş!**
- Arka sayfayı 99 yıllığına Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya kiraladık!
- **Olaylar büyük, olaylar çok büyük!**
- Öküz'ü Yapı Kredi almak istiyormuş, doğru mu!
- **Baz istasyonu gibi adamsın be!**
- Bir kalıp peynir bile getirmedin bize, Adana dötüne girsin emi!
- **Duman güzele gelirmiş!**
- Bunlar pahalı olduğu için durumu iyi olmayanlarla yapılmıyor!
- **Yo eşi psikiyatrist değil, o normal**
- Hava çok kasıntılı!
- **Hayırlı tirajlar olsun!**
- Yazı değil mübarek, duygu sağnağı!
- **Bir yağmur yağsa rahatlıyacak bulutlar!**
- Güzel esrarkeş, sigara saramazmış
- **Dokunduğu her şey elektrik oluyor ya!**
- Olgunlaştın mı durgunlaştın mı sen!
- **Adam ya saf, ya iyi!**
- Ahmet de neymiş ya!
- **Çok feci fazla konuşuyorsun!**
- Oo maşallah, küsen küsene!
- **Bokunu çıkartmasak be dost!**
- Anne-baba mıyız, editör müyüz anlamadım gitti!
- **Bazı şeyler vardır ki, sadece Öküz'e anlatılır!**
- Senin şu dekupelerin yüzünden gözlerim bozulacak bir gün!
- **Tamam ya, performans yapma!**
- Kadın şizofrenmiş kimseye söylemeyin!
- **Ben kara lahana dolması isterim!**
- Kötü buraya gelsene!
- **Açılış yapalım ya!**
- Gala olursa beni çağırın tamam mı!
- **Çocukları severim ama katliam da yaparım!**
- Her yer kapitalist oldu, her şey paraya bakıyor!
- **Sizin işiniz yok mu, telefonu çaldırıp duruyorsunuz!**
- 2001'de şiir dergisi çıkaracağız!
- **Aa, anne salağa bak! Kafasına torba geçiriyor!**
- Alpay'ı Aston Villa'ya satmışlar! Şero seni de Siirt Jet-Pa'ya verelim!
- **Sana intizar yaparım!**
- Elektrik faturasını ödediysen her şey yolundadır!
- **Kapıyı kapa ki demokratik ortam soğumasın!**
- Sayfa ilişkisine girdik mi aşk biter!
- **Söyle şu uzantına da masayı toplasın!**
- Entel kızlar alaturka keyfini keşfediyor!
- **Duydunuz mu Fatih Ürek ölmüş!**
- Hapşıracaktı, burnunu tuttu, osurdu!
- **O da güzel!**
- Bir bardak su getir ama kaynayan olsun, banyo yapacağım!
- **Kıçımı arşiv olarak da kullanıyorum!**
- Sıkıştıramıyacaksan onu niye oraya koydun!
- **Senin gelişin gidişin nasıldır bakıyim şöyle!**
- Çıkmış dilini ısırırım!
- **Ooh bi dergi daha bitti! Hadi Süper'e gidelim, Öküz gibi içelim**

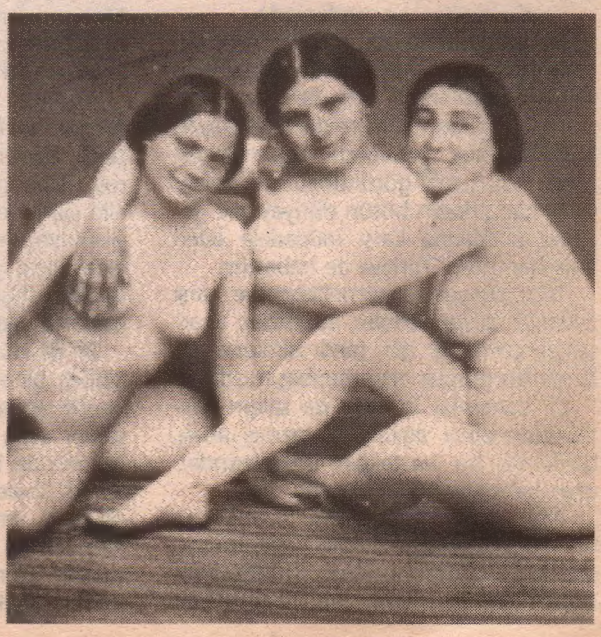

Akşamsefası

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Panter Emel Siverek'te

Köyün girişinde, hayvanlara ateş eden Recep Gönüllü duruyordu arabadan indiğimizde hoş geldiniz diyerek elini uzattı. Tabii ki o katilin elini sıkmadım. Beni tanıdı ve hemen kendini savunmaya başladı. Çok fakir olduğunu büyük baş hayvanının ölmesi üzerine gittiği Siverek Belediye tabiplerinden ilgi görmediğini anlattı.

Orda Bir Köy Var Uzakta

Urfa Siverek, Gergerli Köyü'nde köylüler sürüye giren bir tilki ve ardından ölen iki büyükbaş hayvan nedeniyle sürüye kuduz bulaştığını düşünmüşler ve Siverek veterinerinin önerisiyle köydeki kedi-köpeği öldürmeye başlamışlar.

Bu haberi alınca, Diyarbakır'dan Siverek'e gittim ve İlçe Tarım Müdürlüğünde veteriner Hasan Odak'ı buldum ve neden köylüleri, öldürmeye yönlendirdiğini sordum. Aşılamaktansa öldürmek daha kolaymış. Kendisini epey zorlayarak Gergerli köyüne, yola çıktık. Bu köy Siverek'ten 3-4 km uzakta son derece bakımsız ve fakir bir yer.

Diyarbakır'a indiğimde olayı haber yapan İHA bürosuna uğramıştım, Urfa İHA çekimleri yapmış, onlarla Siverek'te buluşmuştuk. Köye gidene dek muhabirler, köye girmemin riskli olduğunu beni koruyamayabileceklerini söylediler. Çünkü yörede Bucak aşiretinin sözünün geçtiğini, 13 yaşındaki çocukların bana ateş edebileceğini üstü kapalı da olsa anlatmışlardı. Ancak artık geriye dönmek mümkün değildi.

Köyün girişinde, hayvanlara ateş eden Recep Gönüllü duruyordu arabadan indiğimizde hoş geldiniz diyerek elini uzattı. Tabii ki o katilin elini sıkmadım. Beni tanıdı ve hemen kendini savunmaya başladı. Çok fakir olduğunu büyük baş hayvanının ölmesi üzerine gittiği Siverek Belediye tabiplerinden ilgi görmediğini anlattı. Tarım Bakanlığı hayvanlar için kuduz aşısını bedava gönderiyor niye aşılatmıyorsun dedim. Hedefim, görevini yapmayan veteriner aslında, köylü bunları ne bilsin. Köyde su yok, uzak bir yerden taşıyorlar. Katilin babası sevimli bir ihtiyar, bana hayvanları çok sevdiğini anlatıyor. Yavruları olan bir köpek var, onu öldürmemişler, gerçekten çaresizler. Katilin karısı geliyor, kucağında çocuk, "Vallah da artık hiç hayvan öldürtmem" diyor. Ayran getiriyorlar, çay yapıyorlar. Ama gözümün önünde öldürülen hayvanlar. Katil "Kitaplarda okudum aynen kuduza benziyordu" deyince dayanamıyorum. Tahlilsiz laboratuvarsız kitapta okumakla kuduzu anlıyorsun sen de kitaplardaki her türlü hastalığı taşıyor gibi görünüyorsun diyorum. Benden ve bütün hayvanseverlerden özür diliyor. Neye yarar. Hiç olmazsa bundan sonra öldürmeyecekleri sözünü alıp köyden ayrılıyoruz. Çok çaresiz, çok yoksullar. Çok zor geçiyor hayatları. Birçok şeye birden kahroluyor insan.

İşte radyasyon yayan iki baz istasyonu ve yanıbaşında Sevgi Yumağı Çocuk Evi'nin çocukları

Kasımpaşa Deniz Astsubay Orduevi'nin karşısındaki binanın çatısında baz istasyonu var. Kuzey Deniz Saha Komutanlığı'nı arayıp durumu bildirdim. Telefonumu aldılar az sonra komutan arayıp teşekkür etti ve olaya el koyduklarını bildirdi. Şişli Motor Meslek Lisesi'nin çatısında, Haseki Hastanesi'nin karşısında, İngiliz, Amerikan ve Fransız konsolosluklarının karşılarında var.

Parayı Baz-Tıranlar

Baz istasyonunun ne olduğunu ilk kez, bir bankanın çalışanlarının aynı belirtilerle hastalanmaları ve sebebinin de bankanın karşısındaki binada bulunan kutuların yaydığı radyasyondan kaynaklandığının belirlenmesiyle öğrendim. Bu konuya, köşesinde titizlikle ve yılmadan yer veren Perihan Mağden'in yazılarını okumaya başlayınca şaşkınlığım giderek arttı. Tam bu sırada kızımın evinin karşısındaki çocuk yuvasının pencerelerinde iki kutu belirdi. Yuvanın yöneticisiyle konuştuğumda "Bunları mal sahibi taktırdı, biz kiracıyız, karışamayız" dedi. Yaşları 3 ile 5 arasında değişen bu çocukları da banka çalışanlarının akıbeti bekliyordu. İlk işim velileri uyarmak oldu. Yuvanın alt katında bulunan Migros'un müdürü de kiracı olduklarından, bir şey yapıp yapamayacağını bilmiyor, genel merkeze konuşayım diyordu.

Hemen Perihan Mağden'i aradım, bana elindeki bilgileri ve irtibata geçebileceğim telefonları verdi. Bu durum, şimdiye dek yaşanan çevre felaketlerinden çok daha vahim ve sinsi bir özellikteydi. Çünkü, ancak 3-4 yıl sonra fark edebildiğimiz ve bu zaman zarfında, içinde yaşadığımız bir pisliğin göbeğindeydik.

Birkaç gün sonra Yargıtay başkanı Sami Selçuk, dört Yargıtay hakiminin kanserden öldüğünü iki hakimin de kanser tedavisi gördüklerini açıkladı ve Yargıtay binasının yakınına kurulmuş bulunan baz istasyonunun kaldırılmasını istedi. Gelin görün ki başka bir ülkede skandal yaratabilecek bu haber sadece iki gazete ve iki televizyon kanalında yer bulabildi. Sanki bu ülkede bir baz istasyon felaketi yoktu, okullarda, hastanelerde, çocuk yuvalarında, evlerde salkım saçak kutulardan en az 4 km çapında bir elektromanyetik dalga yayılmıyordu, sanki Yargıtay hakimleri, banka çalışanları, milyonlarca insan çoluk çocuk ağır ağır kanser olmuyordu. Hiç böyle şeyler olmuyor, ortalık güllük gülistanlık yaşayıp gidiyorduk. TV kanalları haber bültenlerinde kesinlikle bu faciaya yer vermiyordu. Zaten Star ve Show televizyonları bu istasyonları dikenlere ait kanallardı diğerleri de reklam gelirlerini kaybetme kaygısıyla gıklarını çıkaramıyordu. Durum böyle olunca halk, her şeyden habersiz, bu istasyonların içinde yaşayıp gidiyordu.

Yaptığım araştırmaya göre Çevre Bakanlığı 11 Mayıs'ta tehlikeyi bildiren bir genelgeyi valiliklere göndermiş ama mülk sahipleri ile baz istasyonunu takan şirket arasındaki sözleşme kanuna dayalı ve genelgeler kanunların önüne geçemiyor, yani genelge hava gazı.

Sokaklarda başım havada baz istasyonu araya araya dolaşıyorum. İnanılmaz derecede çoklar, her yandan kuşatılmışız. Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'nün karşısındaki handa 4 tane var. Gidip polisleri uyardım "Biz devlet memuruyuz" dediler. Kasımpaşa Deniz Astsubay Orduevi'nin karşısındaki binanın çatısında var. Kuzey Deniz Saha Komutanlığı'nı arayıp durumu bildirdim. Telefonumu aldılar az sonra komutan arayıp teşekkür etti ve olaya el koyduklarını bildirdi. Şişli Motor Meslek Lisesi'nin çatısında, Haseki Hastanesi'nin karşısında, İngiliz, Amerikan ve Fransız konsolosluklarının karşılarında var. Çağlayan Lisesi iki istasyonun ortasında.

Bazı belediye başkanları, baz istasyonlarının zararlı olduğuna dair belge getirin hepsini kaldırtayım diyor. Bunlar takılırken zararsızdır belgesi istediler mi ki kaldırılması için belge bekliyorlar. Şimdi hastane ve okullardan sökülmesine karar verildi baz istasyonlarının. Okullardaki çocuklara zararlıysa, evlerdeki çocuklara zararlı değil mi? Bu nasıl bir uygulama? 2500 baz istasyonu tüm şehri sarmış, bilim adamları birkaç yıl içinde kanser patlaması yaşayacağımızı söylüyor. TÜBİTAK kesinlikle zararlıdır diyor ama kimsenin gıkı çıkmıyor. İnsan sağlığı diye tepine tepine köpekler öldürülmeli diyen gazeteci-televizyoncu zevat baz istasyonları söz konusu olunca suspus oturuyor.

Yani kısacası bu ülkede gazete ve televizyon haberciliği reklam verenlerden soruluyor.

Geçen ay Fatih'teki eylemden...

Akşamsefası

Kaş'ta bakkaldan gazete almak için sırada bekliyorum, yukarıda köylerden gelmiş yaşlı bir amca önde nevale alıyor. Para artıyor, 100 bin lira. Bakkal "Dur sana iki tane gazete vereyim, köydekiler okur" diyor. "Ne gereği var iki tanenin masrafa gerek yok bir tane ver yeter" diyor. 50 bin lirayı alıyor cebine koyuyor. Pardon hani, o elli bin lira ile yazı tura bile atılmıyordu, n'oldu amcam bilmiyor mu bu durumu, yoksa amcamın durumumu bilinmiyor...

Bölücü Yazı

CÜNEYT ÖZDEMİR

Türkiye bölünüyor arkadaşlar. Orta yerinden. Aşırı sıcaktan "çatırrtt" diye kendiliğinden kırılan olmuş karpuzlar gibi. Üstelik bu sefer topla, tüfekle, silahla değil.

Parayla.

Bir bilimkurgu filmi, bizi gelecek olarak bekliyor. 70'lerde kurtarılmış mahalleler vardı. Şimdi kurtarılmış siteler var. Eğlence mekanları, tatil beldeleri, semtler...

Yakında şehirler olacak. Şimdilik çizilmiş gözle görülmeyen sınırlar var. Yakında o sınırlar dikenli tellerle çevrilecek. Ya da şu Osmanlı saraylarının bahçelerinde olduğu gibi dev duvarlar yükselecek. Surlar, bentler, ortaçağ hortlayacak belki de derebeyliklerin adı yeniden konulacak... İnanmayacaksınız ama savaş mavaş da çıkmayacak. Bir "kader" olarak Doğu toplumlarının sinik ürkekliği ile bu durum kabullenilecek. Olağan karşılanacak. Korkunç olan da bu. Kimse ses çıkartmayacak. Susulacak...

Şimdiki gibi. Herkes önüne ve önünde duran kendi hayatına bakarak bu dünyaya nasıl geldiyse işte öyle gidecek. Geçim derdinin kulu kölesi olarak.

Bir tarafın hayallerini kuramayacağı şeyleri diğer taraf günlük hayatının en doğal parçalarından biriymiş gibi yaşayacak. Bir tarafın ömür tükettiği "gaye"leri diğer taraf bahşiş olarak verecek.

Eskiden küçük bir azınlık deniliyordu o azınlık büyümüş durumda. Bir zamanlar yüzde biri yiyor diğerleri ha babam de babam onlar için çalışıyor deniliyordu, şimdi rakamlara bakarsanız o yüzde bir en az 6 milyon kişi olmuş, sığmış durumda. O 6 milyon'un yaşama standardına şöyle böyle yaklaşanları da toplayınca rakam neresinden baksanız bir 10 milyon kişiyi buluyor.

10 milyon kişi Avrupa Amerika standartlarında yaşıyor, diğer 60 milyon kişi Bangladeş standartlarında. Korkunç olan rakamlar değil, rakamlar arasındaki korkuuuunç uçurum. Adı konulmamış bir kast sistemi yavaş yavaş büyüyor. Kurumsallaşıyor bir anlamda.

10 milyon, az bir rakam değil arkadaşlar.

Bölücü bir rakam. Bir ülke kadar büyük, hatta pek çok ülkeden daha büyük bir rakam.

Artık kimse eşit değil bu ülkede. Olmayacak da bir daha...

Eğer bir gün Avrupa'ya girilecekse işte bunlar girecek. Henüz ortaya atılmadı ama o da atılırsa şaşırmamak gerek; "Bırakın 60 milyonu, bizi, 10 milyonu alın Avrupa'ya..." diyecekler. "Biz sizin gibiyiz. Eğitimliyiz, medeniyiz, hak hukuk biliriz.." diyecekler. DİYECEKLER.

Gemiyi terk edecekler. Kalanları kaderine bırakıp onlar sandala binecekler.

Geçtiğimiz günlerde mahalleden genç bir arkadaş yolumu kesti "Abi askerden geldik senin çevren vardır bize bir iş ayarlasan" dedi. "Peki ne kadar aylık var kafanda?" diye sordum. "150 milyon beni kurtarır" dedi. Günlük 5 milyon lira. Asgari ücret zaten 3 küsür milyon lira. Şanlı basınımızın yeni keşfettiği ve köşe bucak tarifini verdiği Laila'da bir içki 7.5 milyon üç asgari ücret ediyor. Bir gecelik yemek fiyatını hiç söylemiyorum. Kapıda arabaya 5 milyon veriyorsunuz askerliğini yapmış bir gencin bir günlük çalışma ücreti park parasına gidiyor. Parkçıya da değil muhtemelen. Çünkü o da benzer bir ücrete o arabayı getiriyor. Müesseseye...

(Bu müesseseyi de size enine boyuna bir başka yazıda anlatmak istiyorum, çünkü o 10 milyon kişi kimdir, ne yer, ne içer, nasıl eğlenir, hayata bakışı nedir anlamak için paraya kıyıp birkaç kez Laila'ya gidip seyretmek gerekiyor.)

En az içini olduğu kadar dışını da anlamanıza yetiyor. Kapısında arabayı beklerken trafik sıkışıklığından şehir içi otobüsler tam da bu kalabalığın önünde duruyorlar. Biliyor musunuz arabalarını bekleyen o kalabalıkta kimse otobüsün içindekilere bakmıyor, otobüstekiler ise sessiz bir şekilde onları izliyorlar. Ama arada gerilim o kadar büyük ki elinizle tutabilirsiniz. Tabii kimse bunları yazmıyor, yazmayacak da zaten... Dergi sayfalarında, gazete köşelerinde Suşilerin lezzetini, Buz barın ambiansını ya da Rnaffin'in kahvesinin tadını söyleyecekler. Fiatlarda tek tük birkaç kişi dışında bahsetmeyecekler. En son kimin hangi barda olduğunu yazan bir internet sitesinin haberi gazetede yayınlanınca bir günde 80 bin kişinin ziyaret ettiği söyleniliyor. Ziyaret edenler gittiklerinden, gidebileceklerinden de değil. Mutemelen gidemeyeceklerinden, hiç gidemeyeceklerinden, elbette.

Kimileri için şehrin önünden geçilen bu mekanlar yıldızlar kadar onlara uzak. Yüksek duvarlarının ardında, korumaların beklediği kapıların ardında neler yaşandığını yalnızca "okuyabilecekler".

Açıkhavada caz konserleri vardı geçtiğimiz ay. Fiyatlar 22 milyon liradan başlıyor 45 milyon liraya kadar gidiyordu. Ve o anfi tiyatro her gece her gece 4000 kişi full çekiyordu. Demirlerden atlayan içerideki konseri dinlemek isteyen ama parası olmayan çocukları özel güvenlik görevlileri yaka paça dışarı atıyordu. Kapıda ise içeriye giremeyen çocuklar son şarkıda kapıların açılması için yine de her şeye rağmen gitmiyor bekliyordu. Çıkanlara "Biz nasıl içeri gireceğiz?" diye soruyorlardı.

Doğal olarak herhangi bir üniversitesi gibi ne 22 milyon ne de 45 milyon lira verecek paraları yoktu. Forslu tanıdıklarından davetiye gelmemiş, ya da gelen davetiyeleri kapının önünde parayla satanların yanına bile yaklaşamamışlardı.

Giremeyeceklerdi. Giremediler de...

Yine geçtiğimiz ay H2000 müzik festivali adında bir festival İstanbul'un Ömerli ilçesinde düzenlendi. Alternatif müzikseven gençler için üniversite sınavının ilk basamağı sonrasında düzenlenmişti. Belli ki büyük bir katılım bekleniyordu. İçeride dolaşırken iki genç arkadaş yanıma yaklaşıp "İki saattir ormanda yürüyoruz, kapıdan giremedik ormandan dolaşıp içeri girdik, n'olucak abi, bu durumlar, bu bilet paraları çok yüksek biz nereden bulacağız bu kadar parayı" dedi.

B.k gibi kaldık. Nereden bulacak bu arkadaşlar sevdikleri müzik grubunu dinlemek için 17.5 milyon lirayı. Anaları babaları nereden bulacak. Tuvalete bile gidemeyeceklerdi, 250 bin lira küçük tuvalet parası çünkü. Allahın dağında yapılan gençlik organizasyonunda tuvalet bile 250 bin lira... Köfte ekmek iki, iki buçuk milyon. Dışarıdan yemek getirmek yasak. Ne yapacak bu çocuklar dinlemeyecekler mi hiç canlı müzik... Sadece parası olan mı dinleyecek? Daha ne kadar kapıda bekleyecekler ya da ormanları aşacaklar?

Gazetecilik bölümünden staj için büroya gelen bir arkadaşa son günlerin popüler ve güzel yazılmış kitaplarından "Bay PlPO"yu okudun mu, diye soruyoruz. Çok pahalıydı alamadım henüz diyor. Bu ülkede paran yoksa alternatif tarih de yok, okullarda resmi olarak ne öğreniyorsan o.

Ya da tek alternatif korsan kitap...

Kaş'ta bakkaldan gazete almak için sırada bekliyorum, yukarıda köylerden gelmiş yaşlı bir amca önde nevale alıyor. Para artıyor, 100 bin lira. Bakkal "Dur sana iki tane gazete vereyim, köydekiler okur" diyor. "Ne gereği var iki tanenin masrafa gerek yok bir tane ver yeter" diyor. 50 bin lirayı alıyor cebine koyuyor.

Pardon hani, o elli bin lira ile yazı tura bile atılmıyordu, n'oldu amcam bilmiyor mu bu durumu, yoksa amcamın durumumu bilinmiyor...

"Ahh ulan çat'de olmasaydık ben sana gösterirdim erkek adamın neler yapacağını" diyor, internet cafede yanımda oturan sakalları terlememiş genç. Yöre ağzıyla, iştahla ve gevrekçe. İnternet kafenin içinde 8-9 kişiyiz. Yarısı yabancı yarısı Türk. Yabancılar e-maillerin kontrol ediyorlar, Türkler çatde orgazm arıyorlar.. Batman'da en son 36 tane internet cafe vardı. Başında oturanların ilmi çalışmalarla uğraştığını mı sanıyorsunuz. Bu kadar internet cafenin açılmasının nedeni nedir ki. Eskiden kerhaneye gidilirdi şimdi klavye başına geçiliyor. Sokak aralarında teknolojiye vakıf olarak reşit olunuyor. Bastırılmış ne varsa klavyeye sıçrıyor.

Arnavut köyde gecekondular ile milyarderler aynı semtte hatta aynı sokakta oturuyor. Biri 80 milyarlık arabası ile iş yerine gidiyor aynı sokaktaki komşusu otobüs yolunu tutup onun yanında çalışmaya gidiyor. Aynı yerde çalışıyor, aynı yerde yaşıyorlar.

Uçurum korkuuuunç.

Deniz Akkayalar, Demet Şenerler,

Akşamsefası

Hande Ataiziler bizim içimizden geliyor arkadaşlar. Onlar bizim arkadaşımız. Bakmayın zengin muhitin Acar delikanlılarına takıldıklarına. Onlar bizim çaresizliğimizi temsil ediyorlar. Yatlarla, katlarla, arabalarla, soyunarak, kendilerini teşhir ederek bu sefaletten, "diğer" taraftan kurtulmaya çalışıyorlar. Tek farkları bunu ayan beyan yapıyorlar. "YIRTMAYA" çalışıyorlar, dikenli tellerin öbür tarafına geçmek için çabalıyorlar. Nasıl yapacaklar başka türlü olmayan sanat güçleriyle mi, sesleriyle mi, babadan kalma mal varlıklarıyla mı... Bunca güzellik yarışması boşuna değil. Şaka gibi ama mesela Kanal D'nin güzellik yarışmasında dereceye giremeyen Star TV'nin yarışmasında birinci seçiliyor. Nasıl oluyor da oluyor kimse bilmiyor.

Ahlak anlayışının değişmesinin nedeni de bu işte. Artık "ayıp" eskisi gibi "ayıp" değil. Şartlar meşrulaştırdı pek çok kavramı. İçini boşalttı. Hayatımızın içine kattı. Bu insanları horgörmek, laf çakmak, geçirmek, uzaktan bakıp ahlakçı ahkamlarla üzerlerine saldırmak marifet değil.

Yanlış adres, yanlış hedef...

2000 model kader kurbanı böyle oluyor işte... Ortada epik bir oyun var. Onları ya da kendi durumumuzu anlatan, seyirci koltuğunda alkışlamak ya da yuhalamak değil belki de şöyle okkalı bir küfür sallamak gerekiyor, kime denk gelirse artık, ortaya...

Asıl Erdal Acarlara bakmak gerekiyor.

Kim bu "çapkın abi"ler... Asıl cevap onlarda, doğru adres oralarda...

Türk basınında nihayet yavaş yavaş bu gerçeği kabul etmeye başladı. Günlük yazıların arasına bu da sıkıştırılmaya başlandı. Kör gözler aralanıyor. Oysa Nihat GENÇ yıllardır bunu yazıyor. Leman'da Öküz'de iki ayrı ülkenin gerçeklerinden bahsediyor ve her satırda her kelimede içimizde bir uçurum, bir yara, bir sancı bırakıp geçiyor. Yazılarını okurken çaresizlik içinde, Ne yapsam diye düşünüyorsunuz? Ne yapılabilir? Ne yapmalı.

Bir şey yapmalı da nedir o bir şey?

"Türkiye'de iki ayrı ülke yaşıyor" diyor Nihat GENÇ geçtiğimiz ay Öküz dergisinde; "TÜRKİYE'DE İKİ AYRI ÜLKE YAŞIYOR" ve ben de diyorum ki bu iki ülke yakında bölünecek arkadaşlar.

Etnik değil ama ekonomik olarak bölünecek.

Daha da doğrusu çoktan bölündü de sınırlar çizilecek.

Dikenli teller çekilecek.. özel korumalar, koruma orduları kurulacak. Hukuk birine farklı diğerine farklı uygulanacak.

Bunca lafın sonunda ben asıl şunu sormak istiyorum. Pek çok kişi hala bu dikenli tellerin tam üzerinde oturuyor.

Canı yanıyor da ne yapacağını bilemiyor. Atlamak gerek bir tarafa ama hangi tarafa atlarsanız biraz vicdan ve akıl sahibiyseniz öbür tarafa aklınız kalacağa benziyor.

Muhtemelen pek çoğunuz bu ve benzeri yazıları sözleri ya duymazdan geleceksiniz ya da kötü anılar veya olmayacak aşklar, dualar gibi "hadi leennn" deyip bir an önce hafızanızdan silecek, kendi günlük hayatınızdan uzaklaştıracaksınız.

Laila kimin belli, Kaş'taki köylü amca'nın durumu ortada... Basının durumu da malum, sıradan memurun da. Ama bakın hala soramadım şu sormak isteğimi soruyu. Bu memleket bölününce kimin ne yapacağı üç aşağı beş yukarı belli de bu devlet, bu hükümet ve de bu ordu ne yapacak.

Bu devlet kimin devleti,
Bu ordu kimin ordusu olacak?
İşte asıl can alıcı sorusu...
Şimdi kimin?

www.deepnot.com.

3289 ve 3461 sayılı kanunların 24. maddesi "Spor kulüpleri profesyonel futbol takımlarını Türk Ticaret Kanunu'nun hükümlerine göre kuracakları veya kurmuş olduğu şirketlere devredebilir veya kiraya verebilir" diyor. Kulüpleri kendi arpalıkları olarak gören yöneticiler, çıkarları gereği bu kanunları ve maddeleri görmezlikten geliyorlar.

Transfer mi Yoksa Köle Ticareti mi; Futbol Arenalarında Demokrasi Var mı?

METİN KURT

Sanılanın aksine, Türkiye futbolu gelişmedi, yalnızca tekelleşti ve yabancılaştı. Transferde dönen baş döndürücü rakamlar tavan ile taban arasındaki uçurumun giderek derinleşmekte olduğunun açık kanıtı. Gerçekte, transfer adı altında, sporcunun emekleri değil kendileri pazarlanmakta. Futbolcu, döktüğü terin karşılığını belirleyen tartışmaya özgürce katılamamakta. Daha da doğrusu, futbolcu, yönetici ile masaya eşit koşullarda oturamamakta. Köle pazarındaki uygulamayla futbol emekçilerinin alım-satım-kiralama işlemleri büyük benzerlik göstermekte. Transfer yönetmeliğinde, sporcuya çalışacağı işyerini bile özgürce seçebilme yolunu tıkayan bir sürü engel bulunmakta. Yürürlükteki yasalar ve yönetmelikler sporcunun kendisinin özgür bir birey değil, sadece ve sadece meta, yani mal olduğunu ortaya koymaktadır. Kulüp ile futbolcu ilişkisi işçi ile işverenden çok efendi ile köle arasındaki ilişkiyi anımsatmakta.

Kesin gerçek şudur ki, futbol emekçisinin geleceği sürekli yöneticilerin iki dudağı arasında. Beşiktaş'ın ön hazırlık kampından apar-topar Samsun'a postalanan Ertuğrul'un akan gözyaşları sözünü ettiğimiz gerçeği çok açık vurgulamakta. Kısacası, günümüzdeki transfer uygulamasının en iyi tanımı "meslek yaşamının herhangi bir aşamasında nerede, kimin ile çalışacağı konusunda her türlü söz hakkının futbol emekçisinden esirgenmesini amaçlayan bir kısıtlayıcı önlemler ağı" şeklinde olanıdır.

Patronlar İşyerlerinde Akılcı, Çıkarcı, Transfer Piyasasında İse Hovarda

Yasal hiçbir engel olmamasına karşın, kulüp yönetimlerini ellerinde bulunduran gizli profesyonel yönetim ağaları kulüplerin şirketleştirilmesini geciktirebilmek için her yolu denediler ve bugün de denemekteler.

1950'lerden itibaren ağızlarda sakız yapılan futbolda çağdaşlaşma, kulüplerin şirketleşmesinden geçer tekerlemesi bugüne değin ağırlıklı olarak yaşama geçirilemediyse bunda en önemli rolü sözünü ettiğimiz gizli profesyonel yönetim ağları oynamıştır. Yönetime seçildikleri andan itibaren gizli açık özel işlerini yönetici kisvesiyle güven içinde yöneten iş aşadamı yöneticiler şirket kulübü olmak yerine kitle kulübü olmayı yeğliyorlar. Böylelikle, kulüpleri yöneten gizli patronlar hem daha geniş tanıtım olanaklarına kavuşuyorlar, hem de kendi paracıklarını riske etmiyorlar. Kendi işlerini verimlilik ve karlılık prensipleriyle yönetip holdingleşenler nedense bir türlü yönettikleri kulüplere bu iş anlayışını taşımıyorlar. Bir Selahattin Beyazıt, Emin Cankurtaran, bir Mehmet Üstünkaya, bir Mehmet Ali Yılmaz, bir Ali Şen, bir Cavit Çağlar, Alp Yalman, bir Adnan Polat, karşılığı trilyonlarla ölçülemeyecek kişisel tanıtım olanaklarına kavuşurlarken sonuçta faturaları ödemek sürekli kitle kulüplerinin olmuştur.

Kitle kulüpçülüğü uygulamasının sermayeye daha çekici gelmesinin ardında şu gerçekler yatmaktadır: Spor etkinliklerinde kamu yararı gözetiliyor iddiası ortalığı tozu dumana katmakta, sonuçta belediyeler, valilikler, emniyet amirlikleri kolayca devreye sokularak gerektiğinde gizli yönetim ağlarının şahsi işlerinde kullanılabilmektedir. Şu anda, Türkiye profesyonel futbol liglerinde yer alan kulüplerin yönetimleri ya doğrudan belediyelerin sırtında ya da dolaylı belediyelerin sorumluluğunda. Nereden, nasıl, neyin karşılığında sağlandığı belli olmayan, kayıtlarla belirtilmeyen ekonomik olanaklar gerek transfer ve gerekse tüketim adresi belli olmadan bazı kişilerin hızlı ve yaygın tanıtımları için kolaylıkla çarçur edilebilmekte.

Oysa dünyada, kulüp yapıları iki model üzerine kurulmakta. İngiltere'de teknik ve idari işler tek adamda toplanmakta ve bu tek kişinin başarı ya da başarısızlığı yıl sonundaki kulüp bütçesine göre değerlendirilmekte. Almanya'da ise, idari ve teknik işler ayrılmakta, görevli kişiler kendi görev alanlarından sorumlu olmakta. Ama, genelde futbol kulüplerinin kitle kulübü değil şirket kulübü olduğu bir gerçek olarak karşımızda durmakta.

3289 ve 3461 sayılı kanunların 24. maddesi "Spor kulüpleri profesyonel futbol takımlarını Türk Ticaret Kanunu'nun hükümlerine göre kuracakları veya kurmuş olduğu şirketlere devredebilir veya kiraya verebilir" diyor. Kulüpleri kendi arpalıkları olarak gören yöneticiler, çıkarları gereği bu kanunları ve maddeleri görmezlikten geliyorlar.

Sözün kısası, Türkiye'de kulüp kasasıyla yöneticilerin cepleri birbirine karışmakta, bazı Dolar'lar duş almakta, sürekli yinelediğim gibi sonuçta atılan her gol emekçi kalesine girmekte...

İncelikler - Dört

Yazan: MET ÜST
Çizen: REWHAT

Akşamsefası

Yeter Eşber yeter.. İşler düzeleceğine daha da boka sarmış desene. Bizim orada pek eğlence yok ama, her şey tıkırında maşallah...

DATÇA MEZARLIĞI

Eşber. evlat... Arayı soğutma.. Bir gece yine gel...

Olur abi.. Gelirim merak etme...

♫ ERZUUURUM ÇAARŞI PAAZAAR, LEYLİM ♫ AMMAN AMAN, ♫ LEYLİM AMMAN AMAN SARIGELİİİN... İÇİİNDE ♫ BİİR KIIIZ GEZEER AH NENEN ÖLSÜÜN SAARIGELİN AMAN... ♫

Akşamsefası

"Fotoğraf Ölmedi Ama Tuhaf Kokuyor" adlı kitabı geçenlerde Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan fotoğraf sanatçısı Nazif Topçuoğlu ile fotoğraf sanatının ve diğer sanat dallarının değişimi, rahatsız ediciliği ve tuhaf kokuları üzerine söyleştik.

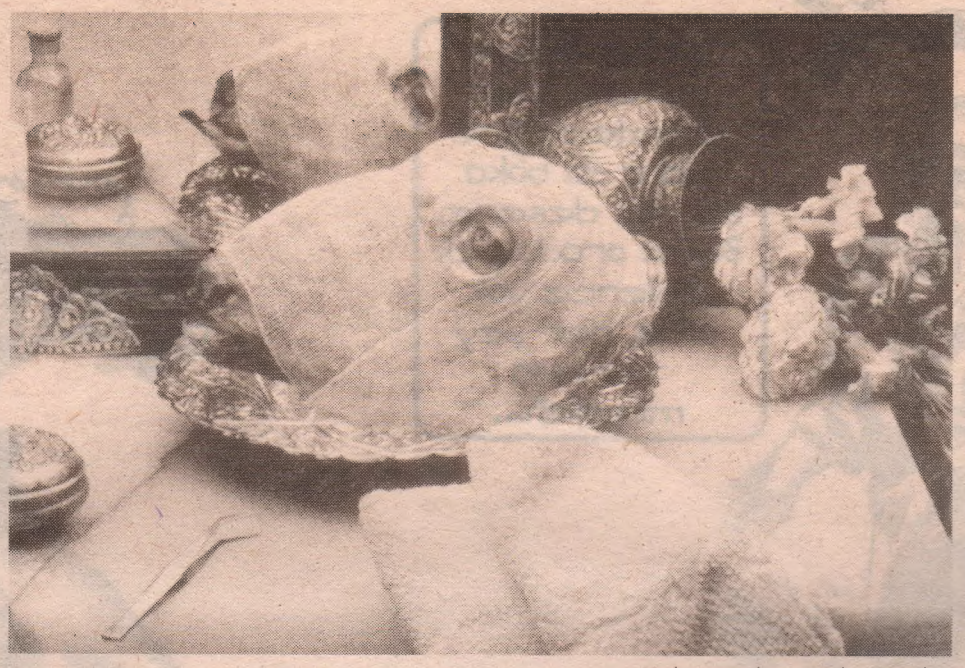

Yaşlanmaya karşı yapılan estetik...

***Nazif Topçuoğlu** 1952 Ankara doğumlu. ODTÜ'de yüksek mimarlık derecesi aldıktan sonra Amerika'ya gitti. Chicago'daki Institute of Desin'dan Fotoğrafçılık Yüksek Lisans derecesi aldı. Döndükten sonra İstanbul'da serbest fotoğrafçılık yapmaya başladı. Boğaziçi, Bilgi ve Mimar Sinan Üniversitelerinde ders verdi. 1993'de "İyi Fotoğraf Nasıl Oluyor, Yani?", geçtiğimiz aylarda da ikinci kitabı "Fotoğraf Ölmedi Ama Tuhaf Kokuyor" yayınlandı. 1987'de Sanfa, 1989 ve 1992'de Tübank-Beyoğlu, 1990'da Galeri Nev ve 2000'de Ankara Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı'nda sergiler açtı. Şu anda Ocak ayında Galeri Nev'de açacağı "Sakatat" adlı sergiye hazırlanıyor.*

Ben Bunları Yemiyorum, Fotoğraflarını Çekiyorum

DENİZ DURUKAN

"Fotoğraf ölmedi ama tuhaf kokuyor " adlı ikinci kitabınız çıktı. Bu tuhaf koku nereden geliyor.

- Hem teknoloji alanında hem de sanatsal bağlamda bir değişiklik var. Bunun paralelinde fotoğrafın da değiştiğini göstermek istedim. Bu koku değişim esnasında çıkan bir şey. Çürüyor manasında değil. Alıştığımız, bildiğimiz fotoğrafların kullanma süresi bitti diyebiliriz. Onu işaret etmek istedim.

Bu değişimi siz fotoğraflarınıza yansıtmışsınız. Çektiğiniz fotoğraflar tuhaf kokuyor. "Sakatat" adlı fotoğraf serginizi ocak ayı içersinde görebileceğimizi duyduk.

- Evet, kan ve et kullanıyorum. Hayvanların iç organlarını kullanıyorum fotoğraflarda.

Etle bu kadar haşır neşirsiniz, aynı zamanda da vejeteryansınız. Burada çapraz bir ilişki yok mu?

- İnsan kendini ne kadar zorlarsa o kadar iyi iş çıkar. Zaten ben bunları yemiyorum, fotoğraflarını çekiyorum. Bu farklı bir şey.

Fotoğraflarınız özellikle rahatsız etmek üzere kurgulanmış. Artık hiçbir şey güzel değil, uyanın diyor gibisiniz. Ve bu görüş son yıllarda sanatın her alanına sıçramış görünüyor.

- Evet, son 10 -15 yılın Türkiye'sinde sanatla ilgilendiğini söyleyen bir kesim her şeyin toz pembe, her şeyin çok güzel olduğunu iddia etti ve o izlenimi verecek ürünler ortaya koydu. Gündelik hayatın koşuşturmasından, iş hayatından sıkılanların "hadi biraz sanatla ilgilenelim" dediklerinde bunları tercih etmesi, bu mantalitede olan sanat eserlerinin ortaya çıkmasını sağladı. Böyle olmaması lazım. Bu kitapta da ben sıkça bu konudan bahsettim. Sanat rahatsız etmeli, dürtmeli, uyandırmalı. Sanat muhafazakarlığın konforundan kurtarmalı.

Fotoğraflarınızda kullandığınız objenin yüzeyini değil, çok derinini işlemişsiniz.

- Burada ironik bir durum da var. Çünkü fotoğraf doğası gereği her şeyin yüzeyiyle, görüntüsüyle ilgilidir. Bunu nasıl aşabiliriz diye düşündüm.

Derinin altına girmekle, hayata, yaşadığımız şiddete ve kuytuda kalmış gerçeklere pencere açıyorsunuz.

- Bire bir her şeyi görmek zorunda değiliz. Şiddeti hissetmekten çok bir şeyin arkasında kalmış, görmediğimiz ilişkilere, düzenlere görsel olarak nasıl eş değer bir şeyler ortaya koyabiliriz diye düşündüm. Kafamızı çalıştırmaya, soruşturmaya yönlendirecek fotoğraflar olsun istedim. Çektiğim fotoğrafta kanlı bir et var; işte o şiddettir. Hayır değil. Daha farklı bir şey var orada. Şiddet neden vardır? Kim kime şiddet uyguluyor? Şiddet uyguladığı için kim ceza alıyor? Şiddetin uygulanmasından kim kar ediyor? İkinci, üçüncü aşamayı da düşünmek lazım. Biraz dedektiflik yapmak gerekiyor yani.

O zaman siz bir tür dedektiflik yapıyorsunuz?

- Sizlere birtakım ipuçları vermeye çalışıyorum. İrkilmeniz için. Fotoğraflar ve diğer sanat eserleri ufak birer ipucudur. Hayatı anlamamız için bir sürü yol var, delil var ortalıkta. O kanıtları toplamak gerek. Ama biz daha soru sorma aşamasındayız.

Dikkatimi çeken diğer bir şey de, fotoğrafını çektiğiniz hayvanları ve onların iç organlarını dantellerle, çiçeklerle, örtülerle süslüyorsunuz, gümüş tabaklarda sunuyorsunuz bize. Çirkin bir çıplaklık değil de estetize edilmiş fotoğraflar bunlar.

- Hatta bazılarında çok cici bici şeyler var. Biblolar, bebekler var. Örneğin kalbin içine taş bebek oturmuş, yüzüyor. İlk baktığında ne kadar huzurlu, güzel diye düşünüyorsun. Halbuki kan var, et, ceset var. İkinci veya üçüncü bakışta görüyorsun aslında anlatılmak isteneni. O zamanki etki daha da güçlü oluyor. Pat diye kanlı eti gözünüzün önüne koymaktansa, bir düzen içersinde parça parça sunmak daha etkili. Örneğin Amerika'dayken bakıyorum her şey tıkır tıkır işliyor. Herkes zengin, herkes mesut. Ama nasıl kurulmuş, Zenciler nerden gelmiş, Kızılderililere ne olmuş, bu hale gelene kadar bayağı şiddet var, kan var. Ve her yerde var şiddet. Bu uygarlık denilen şey çok pahalıya mal olmuş insanlığa. Bir şeye baktığın zaman, düzgün ve hoş görünmüyorsa arkasında ne var. Bunun maliyetini kim ödedi, nasıl ödedi? Düşünmek gerek. Kafa yormak gerek. Ciğeri kadife bir örtüyle süslemişim. Ama ilk bakışta kadife bir kumaş sanıyorsunuz. Sonradan kanlı bir ciğer parçası olduğunu görüyorsunuz.

"Belki gerçekten kem gözüm vardı, kendime bakıyordum" diyorsunuz kitabınızın bir yerinde.

- Evet kitapta bir öykünün içinde geçiyor bu kelime. Nazarla ilgili söylenmiş bir şey bu. Adam uyumak istiyor ama, gözünü kapayamıyor. Belki uyursa kendi kendine nazar değecek ya da başkalarına bakarsa nazar değecek. Bu kitabın içinde benim yazdığım küçük bir hikaye.

Ayaklanmış kitleler...

Bu fotoğrafta halkımız kurbanlık koyun gibi az çok bilinen bir depremi bekliyor. Öldükten sonra da çiçeklerle süsleniyor, arkasından ağıtlar yakılıyor. İş işten geçtikten sonra....

Beyinler kısıtlanmış, hapsedilmiş. Düşüncelerin sınırlanması...

Akşamsefası

Bunu kendi fotoğraflarınıza bir bakış olarak algılamıştım.

- Belki vardır bilmiyorum. Bende böyle bir şüphecilik de var.

Fotoğraflarınızda iç organları kullanmanız bana sinemada Cronenberg'i hatırlattı. İnsan vücudunu, organlarını kullanarak film çekiyor. Aynı şekilde Greenaway...

- Sinema Fotoğraftan daha farklı. Çünkü hikaye anlatabiliyorsunuz. Dolayısıyla karakterler oluşuyor. Onların başına gelenler sizi daha çok etkiliyor. İnsanlar artık doydu birtakım şeylere. Eskiden kızın ayak bileğini gördüğünde etkileniyordunuz. Filmde biri öldüğünde etkileniyordunuz. Artık değişti. İnsanların dayanma eşiği daha da arttı. Gittikçe daha kanlı, daha acı, şok edici şeyler yapmak gerekiyor insanları uyarabilmek için. Cronenberg daha çok insandaki biyolojik değişimi kullanıyor. Yarı insan, yarı robot tipleri var. Cronenberg değil de, belki Greenaway'e daha yakınım. Onun Aşçı diye bir filmi vardı. Filmde insan eti yeniliyordu. O bilimkurguya kaymadan bu işi yapıyor. Daha geleneksel açıdan yaklaşıyor. Örneğin, Malcom Bebeği filminde birkaç yüz kişi kadına tecavüz ediyor. Çok et, çok kan birebir. Yani her çağda olabilecek vahşeti gösteriyor. Yani bende pek bir şey yok, bilimkurgu, biyolojik değişim gibi.

Cronenberg de organları kullanıyor, siz de kullanıyorsunuz. Bunun bir felsefesi olsa gerek.

- Benimki daha sembolik... Bir noktadan sonra beyin gördüğünüzde bu insan beyni mi, hayvan beyni mi diye düşünmüyorsunuz? Bilinçaltından farkında olmadan insan beyni olarak algılıyorsunuz. Beyin yani sonunda, et yani, canlı bir şeyin parçası.

Fotoğrafçılar arasında hem fotoğraf çekip, hem de teorisini oturup yazmak pek alışılagelmiş bir şey değil sanırım.

- Evet ,Türkiye 'de bir eksiklik var, onu doldurmaya çalışıyorum. Fotoğraf çekenler değil, bu işin teorisini yapanlar da bir şey yazmıyor. Akademisyenler, hocalar yazmıyor. Sanat eleştirmenleri falan da üretmiyor. Belki de kimse istemediği için üretilmiyor. Gençlerin böyle bir okuma isteği, öğrenme talebi var mı bilmiyorum. Gerçi pratik bir faydası da yok okuyan için. Kitabı alıp okuyunca para falan vermiyorlar. Maaşınız artmayacak ya da daha iyi bir iş bulmayacaksınız. Acil bir ihtiyaç da değil. Sonunda gidip Tarkan'ın yeni kasetini de alabilirsiniz o paraya. Sonuçta hem zevk için üretilen, hem zevk için tüketilen bir şey.

Son arzunuzu öğrenebilir miyim?

- Bilmem ki... Benimki muğlak bir son arzu olurdu. Birtakım şeylerin cevabını öğrensem iyi olurdu.

Ayrı kalmış kalpler

Alooo! ÖküZ'den Arıyoruz?!

Güler Yücel'le mi görüşüyoruz?

- Evet benim buyrun

Nasılsınız Güler abla?

- Teşekkür ederim canım

Can Yücel'le birlikte yaşadığınız Datça'daki evinizi Canevi yapma girişiminizdeki son aşama nedir?

- Şu anda Kuzguncuk'ta bulunan ve sadece Can'ın okuduğu, onun elinin değdiği kitapları getiriyoruz. Bahçede 30 m2'lik, Can'ın eşyalarının ve kitaplarının olduğu bir yer düşünüyoruz. Aileye ait bir şey olsun diye düşündük. Her sene doğum gününde ailece bir toplantı yapılacak. Bu bir proje. Can'ın şiiri, kara mizah, Can'ın Shekespeare çevirileri, Can'ın politik konulara bakış açısıyla ilgili ve geniş bir çerçevede toplantılar düzenlemeyi düşünüyoruz. Burası Sit alanı olduğu için proje çizildi. Mimar arkadaşımız Ersen Gürsel çizdi. Anıtlar kuruluna müraacat edilecek. Onun içinde izin alınması gerekiyor.

Kitabın Doğan yayıncılığa verilmesine Can Yücel yaşasaydı ne derdi?

- Şimdi en başta şunu söyleyeyim. Can sağken eski yayınevi 600 milyon borç çıkardı. Bu kitaplar harıl harıl satıyordu. Öldüğü gün bana iki kaset verdiler. Biri kitap biri kaset. Bunları Can heyacanla bekliyordu. Öldüğü gün getirdiler. Sonra izinsiz olarak Can'ı reklamda kullandılar. Derya Köroğlu bizden izin istedi. Can reklamda gösterilmeyi istememiştir. Kullanılmamasını istememize rağmen TV kanalında kullanılmıştır. Buna karşılık dava açıldı. Dava sürüyor hala..Doğan yayıncılıkta kitapların kaça satılacağı, kaç tane basılacağını daha net bir şekilde öğreneceğiz.

Teşekkürler

- Eyvallah canım

Alo Öküzden arıyoruz. Klaket dergisiyle mi görüşüyoruz.

- Evet, ben Deniz Kurtuluş.

Derginizden bahseder misiniz?

- Klaket, sinema sektörünün dergisi. Diğer dergiler gibi sinema meraklılarına yönelik bir dergi değil, sektör çalışanlarına yönelik. 4. yılımızı bitiriyoruz. Dergimiz sektörde çalışan yazarların yazılarıyla oluşuyor. Gene sektör çalışanlarına dağıtılıyor. Ücretsiz olarak dağıtılıyor.

Finansman sorunu...

- Reklam ile karşılamaya çalışıyoruz. Ama karşılayamıyoruz. Kültür Bakanlığının küçük bir sponsor katkısı oldu. Ama esas olarak Gölge Film ana bütçeyi sağlıyor.

Gölge Film'den bahseder misiniz?

- Gölge Film kağıt üzerinde iki ortaklı bir film şirketi. Ben (Deniz Kurtuluş) ve Şenol Er ile birlikte kurulan bir film şirketi. Tanıtım filmi, eğitim filmi ve belgesel yapıyoruz ağırlık olarak. Bu şirket ayrıca arşiv danışmanlığı veriyor ve film restarasyonluğu yapan ilk şirket. Buradan da kazandığımız paralarla hem geçimimizi sağlıyoruz hem dergi çıkarıyoruz.

Teknik ağırlıklı bir yayın politikanız var. Böyle bir tercihin nedenini açıklar mısınız?

- Hep belirli bir oranı korumaya çalışıyoruz. Kuramsal ve teknik açıdan. Teknik olarak yoğunlaşıyorz. Sektörde teknik açıdan eksiklikler var. Sinemanın bilgi kaynakları yabancı dillerde bu anlamda bir ulaşım zorluğu çekiyor okuyucular. Çeviri yazıları bulunmuyor dergimizde. Bizim sektörün ihtiyaç duyduğu konuları işlemeye çalışıyoruz. Şenol ve ben de eğitimciydik.

O yüzden genelde kaynak sıkıntısı çekmiyoruz. Bilginin satılık olmasına karşı olduğumuz için parasız bir dergi çıkarıyoruz. Bilgi paylaşım içindir, ücretsiz dağıtıyoruz. Böyle olması gerektiğini düşünüyoruz.

Periyod, dağıtım?

- İki ayda bir çıkarıyoruz. Dağıtım yerleri ve reklam ajanslarına gidiyor. Prodüksiyon firmalarına gidiyor. Büyük şirketlerin reklam tanıtım birimlerine gönderiyoruz. Sinema okulu ve sinema derneklerine gidiyor. Bunun dışında tek olarak arzu edenlere posta yoluyla gönderiyoruz. Birçok sektör çalışanı da Gölge Film'den temin ediyorlar. TV. kanalları ve Post prodüksiyon stüdyolarına gönderiliyor.

Projeleriniz var mı?

- Gölge Film'in projesi var. İki tane uzun metrajlı filme sponsor arıyoruz.

Teşekkür ederiz.

- Ben teşekkür ederim.

Hocam, Temmuz ayının sonuna doğru bir gazetenin kültür-sanat sayfasında okuduk, şairliğin şiirin önünde mi, arkasında mı olduğu konu edilip tartışılıyordu. Böyle bir soru size yöneltilmiş olsaydı yanıtınız ne olurdu?

- Gülerdim. Boyutları yeryüzünü, evreni kapsamış şiirin "avucunda" 88 yıldır kıpırdadığımı söylerdim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Aret Gıcır ile mi görüşüyoruz?

- Evet, benim buyrun.

Agos Gazetesi'nde Azınlıkyan adlı bant karikatürünü çiziyorsunuz. Karikatür sürecinizden bahseder misiniz?

- Dört, beş yıl evvel Fesat dergisi çıkmıştı. Orada kısa dönem bir çizerliğim oldu. 5-6 haftalık bir dönemdi bu. Daha sonra o sıralar Agos gazetesi yeni yeni çıkmaya başlamıştı. Oraya gittim. Çizgilerimi götürdüm. Orada Kemal Gökhan Gürses, Ender Özkahraman ile tanıştım. Onlar beni yönlendirdiler. Kemal Gökhan her çizdiğimi beğenmeyen bir insandı. Olumsuz anlamda söylemiyorum. Ender Özkahraman ise çizmemde ileri adımım oldu. Önceleri tek karikatürler çizdim. Sonra Azınlıkyan tiplemesini çizmeye başladım. 3 yıla yakındır aralıksız Azınlıkyan karakterini çiziyorum.

Karakterin oluşması ve kimliği nasıl gelişti?

- Azınlıkyan'ı çizmeden önce oturdum bunun dünyasını oluşturdum. Bu nasıl biri olmalı, nelere kızmalı, nelere sevinmeli. Ermeniler içinde böyle tipler çoktur. Gençliği çalkantılı bir dönemde geçmiş, okuyan bir tip. Ayrıca entellektüel ve etrafında olanların farkında ama bir şey yapamıyor Azınlık olduğu için, bir korku var içinde.

Örnek aldığınız karikatüristler.

- Kemal Gökhan Gürses, Ender Özkahraman ve Suat Gönülay. Suat Gönülay Türkiyedeki çizgi romanın en iyilerinden biri, sevdiğim bir çizer. Yabancı çizerlerden Enki Bilal ayrıca. Enki Bilal gideceğim okulda bir hoca bu da büyük bir şans.

Yurtdışından aldığınız bursla gidiyorsunuz değil mi? Nasıl başvurdunuz?

- Ecole Emilecohl Fransa'nın Lyon şehrinde çizgi roman eğitimi veriyor. Senaryo, kurgu, illüstrasyon ve çizgi film eğitimi de var. Ecole Emilecohl'un istediği dosyalar vardı. Temel eğitim çizgileri. Onlara çizgi roman tarzıyla çizdim. Gönderdim dosyamı. 1 Hafta sonra kabul edildiğimi mail adresimden öğrendim. Ağustos gibi okula gideceğim.

Takip ettiğiniz ve beğendiğiniz mizah dergileri var mı? Nasıl buluyorsunuz?

- Şöyle, Gırgır dergisinin oluşturduğu dili geçersek Leman dergisini beğeniyorum. En iyi mizah yapan onlar ve öylede. Bir de bana garip gelen, mizanpajından tutunda içeriğine kadar aynı dergiler var çıkıyor ve batıyorlar. Aynı şeyi neden yapıyorlar anlamıyorum. Farklı bir şey yapsalar değişik olacak. Böyle bir şey için zaman gerekiyor.

Teşekkürler.

- Ben teşekkür ederim.

Tiren

Öküz 75 / Ağustos 2000

Suyumuzu Vermecez...

TİMUR DANIŞ

Ovakışlacık. Temmuz ayının en sıcak iki Ankara gününün ilkinde, Ovakışlacıklılar'ı görene kadar bu köyü bilmiyordum. Çok büyük bir tesadüf beni Ovakışlacıklılarla Ankara'da tanıştırdı. Bir gün önce Akdeniz'den oto-stop ile Ankara'ya gelmiş, sabah erken kalkmış, sağa sola telefon ederken, Bergama Çevre Yürütme Kurulu Başkanı Oktay Konyar'ın, köylülerle birlikte Ankara'ya doğru gelmekte olduğunu öğrendim. Tarım Bakanlığı'nın önünde, saat 11.00'de buluşacaktık. Tam saatinde, Kızılay'daki Tarım Bakanlığı'nın önünde beklemeye başladım. Hava çok sıcaktı. Güven Parkta çok sayıda polis gölgede bekliyordu; olağan Kızılay manzarası. Tarım Bakanlığı'nın karşısında, bir gölgelikte beklemeye başladım. Bakanlığın önünde medya mensupları bekliyor, sohbet ediyorlardı. Biraz beklemiştim ki, bakanlığın önündeki kaldırım, aniden köylülerle doldu. Süratle geldiler ve ellerindeki kovalardaki buğdayları bakanlığın kapısına boşalttılar.

Bir yandan da sloganlar atıyorlardı;

Suyumuzu vermeyecez...

Su bitti, biz de bittik...

Bakan buraya...

Dikkatle bakınca şaşırdım; çünkü gelenleri tanıyamamıştım. Meğer gelenler Bergamalı değil Ovakışlacıklıymışlar.

Ovakışlacık Milas'a bağlı bir köy. Iasos antik yerleşiminin de yakınında olan köye, Milas-Didim karayolundan sapılarak ulaşılıyor.

Ovakışlacıklılar, Tarım Bakanlığı'nın giriş kapısını buğdaylarla kapatıp, slogan attılar ve bakanın kendileri ile konuşmasını istediler. Kısa bir süre sonra, gölgedeki polisler "Olay mahalline" intikal ettiler ve eylemciler çember içine alındı. Köylüler kapıdan ayrılmak istemiyorlardı. Ufak tefek sürtüşmeler başlamıştı ki, bakanlığın içinden haber geldi; yetkililer köylülerle görüşeceklerdi. Bunun üzerine kapıdaki köylüler yolun karşısındaki kaldırımdaki gölgelikte beklemeye razı oldular. Temsilciler seçildi ve isteklerini anlatmak için içeri gittiler. Ben de kaldırımda oturan köylülerin yanına oturup, dertlerini dinledim.

Mesele şuydu; Ovakışlacıklılar tarım topraklarında sondaj yapan firmalara karşı çıkıyorlardı. Iasos çevresinde 5 kişilik yazlık konut inşa eden firmalar, burada yaşayan insanların suyunu Ovakışlacık tarım alanlarından karşılamaya karar vermişler. Burada satın aldıkları tarlalarda 200 metreye kadar sondaj yapmışlar. Amaçları kocaman borularla suları yazlıkçılara taşımakmış. Yazlıkçıların suya ulaşmak için yaptıkları sondajlar, köylülerin sularının tuzla dolmasına neden olmuş.

Ovakışlacıklılar tarım yapıyorlar. Pamuk, buğday, zeytin, her türlü meyve, sebze yetiştiriyorlar. Eğer ürünlerini sulayamazlarsa aç kalacaklarını söylüyorlar. Dertlerini anlatmak için, yörelerinde çalmadık kapı bırakmamışlar ama avukatları da onları satınca umutları kırılmış. Kaymakamın onları avutmak için "Karpuz, domates yetiştirip yazlıkçılara satarsınız" demesine, acı bir gülümseme ile "Su olmayınca, karpuzu nasıl yetiştireciz biz" diye yanıt vermişler. Bütün kapılar kapanınca ve yetti garinin zamanı gelince Bergamalılar'ı hatırlamışlar; onlar gibi yapıp, gözlerini karartıp, yollara düşmüşler ve 800 kilometrelik yoldan gelip bakanlığın kapısına dayanmışlar. Oturdukları gölgelikten, Ankaralı dostlarının ikram ettiği ayranları içerken, hep bir ağızdan bir şarkı tutturdular;

Yaslı gittim şen geldim
Aç koynunu ben geldim
Bana bir yudum su ver
Çok uzak yerden geldim...

Ovakışlacık köylüleri buğdaylarını Ankara'ya getirip, Tarım Bakanlığı'nın önüne döktüler.

Akkuyu'da Anti-Nükleer Yaz

24 Temmuz Akkuyu Nükleer Santrali ihalesinin açıklandığı ya da en az üç yıl rafa kalktığı gün oldu. Bu satırların yazıldığı tarihte durum buydu. Almanya'da nükleer tesislerin 2020 yılına kadar sökülme kararının açıklanması, Başbakan Ecevit'in nükleer santrale izin vermeyecek gibi gözükmesi, ihale tarihi yaklaştıkça, enerji bakanlığının, barajlarda su kalmadı, enerjisiz kalacağız feryatlarının ciddiye alınmaması, nükleer santralin yapılamayacağı ümitlerini arttırıyordu. Öte yandan Temmuz ortalarında Clinton, Türkiye-Amerika arasında, nükleer enerjinin barışçı kullanımına olanak veren antlaşmayı imzalayınca, endişeler belirdi; acaba, son anda Amerikalılar bir gol atacaklar mıydı? Mesut Yılmaz'ın Bakanlar Kuruluna girmeden önce Amerika'yı ziyaret etmesi kuşkuları biraz daha arttırdı. Amerikalılar'ın nükleer santral yapma konusundaki iştahları biliniyordu; fakat Türkiye'de nükleer santral zokasını halka yutturacak birleşik bir erk yoktu. Yani ölüm anlaşmasına imza atacak ve bunu halka anlatabilecek bir erk yoktu. Örneğin Demirel olsa, Turgut Özal olsa, nükleer anlaşmayı halka yutturacak bir kararlılık, bir laf bulurdu. Yani Temmuz ayının ortalarında, hala nükleer kararı açıklayabilecek bir kararlılık mevcut değildi.

Haziran ve Temmuz'da ihale öncesi ve sonrası için bir araya gelindi, planlar yapıldı. Bu satırların yazıldığı sırada tüm anti-nükleer güçler Akkuyu Yaz Şenliğine hazırlanıyordu; birçok kuruluşun Akkuyu'ya ilgisi dikkat çekti, Ulusal Gençlik Kampı konusunu "Nükleere Hayır"dı. Bu arada Evrensel Akkuyu yakınındaki Akkaya'da Gençlik kampı düzenledi. Aslında asıl hedef 5-6 Ağustos tarihlerinde düzenlenen anti-nükleer şenlikti. Ağustos şenliği ile ilgili Ankara'da yapılan toplantı katılım açısından yetersizdi ama Doğrudan Eylem'e dönük umut verici gelişmeler oldu. Bir yıl önce Ağustos buluşmasından sonra iki eylem gerçekleştiren Akkuyu köylüsünün bu yıl da şenlikle yetineceğini beklememek gerekiyor.

Temmuz sonunda köydeydim, köylü nükleer santralin yapılacağına inanmıyor. Köylünün nükleer karşıtı diye seçtiği yeni belediye başkanı geçen yıl pek de nükleer karşıtı bir görüntü sergilememişti. Hatta belediye başkanının nükleer pastadan bayağı iştahlandığını söylemekte yarar var. Nükleerin suya düşmesi ihtimaline karşı yerel otorite şimdi beklentilerini turizme yöneltmiş.

Nükleerden sonra şimdi de turizmin ahtapot elleri Akkuyu'ya da uzanacak gibi. Babadıl yolundaki koyu kapatan Ağaçlı Tesisleri, arazi yağmasının nasıl yapılacağına müthiş bir örnek vermiş.Koskocaman kumsalın arkasına bir tesis yapılmış. Tesisin bir yanı garip bir kapı yapılmış, kapıda kilit yok, ama geçmek isteyenleri caydırır gibi bir hali var. Koyun diğer yanındaki yoldan da kumsala inmek mümkün değil. Kullanılmaya kallanılmaya koca sahil Ağaçlının tesisinin ve evinin ön bahçesi olacak gibi duruyor.

Öte yandan eğer nükleer karar çıkarsa, belediyenin sahilde yaptığı tesisin nükleerciler tarafından harika bir sosyal tesis olacağı da kuşku götürmez.

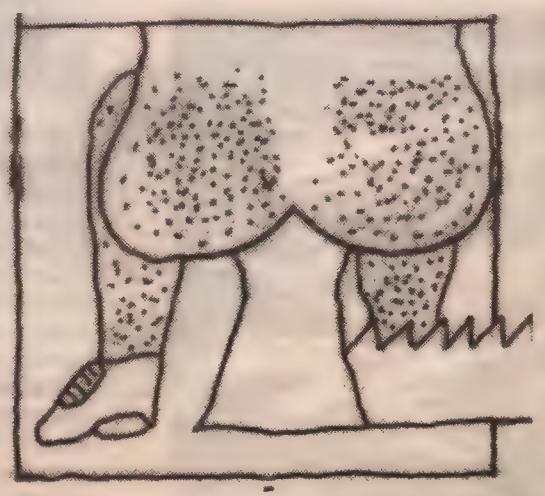

Atom Karşıtına tavsiyeler:

1. Akkuyu Türkiye'nin en uzak yeridir! Silifke'den Akkuyu'ya gitmeye çalışırken, yanlışlıkla nükleerci, eski belediye başkanının minibüsüne binmeyin.

2. Akkuyu sahilinde mayolar, bikini serbesttir. Fakat köyün içinde şort ve küpe kullanmayınız.

3. Büyükeceli Belediyesi'nin nükleere karşı tavrında maddi olanaklar hep etkili olmuştur. Son dönemde pek de nükleer karşıtı görünmeyen belediye, şenlik dolayısı ile yöreye gelecek atom karşıtlarına meşrubat satmakla yakından ilgilenmektedir. Kahvelerde bardakda satılan kola ise 150 bin liradır.

4. Akkuyu'daki kahveler bölünmüş durumdadır. Yanlışlıkla nükleer yanlılarının kahvesine gitmeyiniz, nükleer karşıtları sizi nükleerci sanabilir.

5. Köyde sigara içmek çevreci tavır açısından hoş olmayabilir. Geçen yıl Greenpeace'liler, sigara içen aktivistelerini tesbit etmişlerdi; sigara içenlerin akibeti bilinmiyor.

Tren'e çabuk ulaşmak için PK: 1201 Karaköy'ü ve 0212 2455828'i kullanınız.

GSM...

1

Buyrun, ben Ahmet Erhan
Bir kilo beşyüz gram gelmiş tartıda doğduğu zaman
Dört ablanın ardından horoz çükü kadar bir oğlan
Doktorlar ve hemşireler arasında bahis salgını:
yaşar mı yaşamaz mı şu er ve han
Üç ayda topaç, dört ayda gülle gibi olmuş
Daha doğumda ağlamayı ertelemiş hinlikten
Ati ömrüne saklamış
Bütün lohusaların sütü ona akmış, rivayet ol ki
şımarıklığı bundan
Hoca, bu demiş ya katil olur ya da büyük adam
İkisinin arasında zati bir soğan zarı
Doğa kanunu, kurt kapanı
Kapanın elinde kalmış dört mevsim diken..

2

Kaç aşkla teyelledim şu ömrü
Acıyla karılmış kara bir kumaşa
Kaç aşkla..
Oldu mu ki sevenim, bakar mıydı ki ağaran yaz
Var mıydı ki sevenim, süzer miydi ki buğulanan göz
Kaç aşkla..
Telaşla açtım kapıları pencereleri ardına kadar
Gerisin geri döndü içeri dolan rüzgarlar
O zaman çivileyerek her hücremi
Kaç aşkla..
Kaçmayı öğrendim en başta
Bir tek sesimi korudum
Ben de kendi hâlümce bir Bedreddin oldum..

3

Aldım bir GSM, yalnızlığıma geldi
Maltepe pazarından uydulara tırmandım
Alet sıfır, halt kart ve peçete dahil
İşte yazıyorum, kapıdan pencereden girmek yok:
0533. ..... Takla atmıyorsam arayabilirsiniz
Buyrun, ben Ahmet Erhan
Kalbim var, telesekreterlisini n'apacam
Alışkanlıklarım bol, kapsama alanım geniş
Aramazsanız, benden betersiniz!

4

Telefonumun teli yok ki kuşlar konacak
Yâr üstüne yârim yok ki kurşunlanacak
Yalnızlık, çekil aradan
Evet, ben Ahmet Erhan
Numara doğru da, adam yanlış
Soytarma!
Herkes kendi yarasının üstüne kapaklanmış..

5

Buyrun, ben Ahmet Erhan..
Bütün şebeke kilitlenmiş
Sadece 112 kalmış muhabbet etmeye
Ambülans şoförleriyle hısım akraba oldum
Gele gide, gide gele..

6

Beni cebimden ara, hırsızım ol
O tütün kırıntısı, o hüzün var ya
Onu bul, alla pulla
Cebimde sesinden ruj izi gibi bir şey
Kana dönüşür parmağıma ulaşınca
Cebim çalsa, hep upuzun bir ezan sesinin ortasındayım

Beni cebimden ara, kansızım ol
Hepsi dışadönük, ortalığa saçılır
Parasızlığım, yalnızlığım, aşksızlığım
Bilen bilir de, gören görür de
Bir daha hiç arama, duyan olur...

Ahmet Erhan

Biley Taşı

eriyen bakışlarımda çözülürdü zamanın uğultusu
gelirdin, dudaklarının arasında yağmurun sesi
unuturdum: uzayıp giden gökyüzü kime kapalı
neden herşey vecdini soldurur
çocukluğunu anlatırken neden mendil ister babasız kadınlar

bilmedim, çünkü herkesin kalbi artık biley taşı
herkes hırpalarken canını kısık sesle
bazı babaların yasıyla yaşarken herkes
savurdum bir sitemle ölümün giz dilini
ne baba ne oğul olabildiğim kadın, *bağışla:*

Ey yetim, bu aşkta da babanı bulamadım.

Kemal Varol

Manzara

Beyaz giysi
korkunçtur çizerken
çok yalvarandır.

Saygılı ışık içindeki
tanıklarımız
gezintileri
inerken yeryüzüne

Manzara
ağaçları sınırlayan
korkutucu boşluk

Sami Baydar

Bu ilaçtan günde birkaç şişe içmeye başlıyor. Arkadaşlarına kendini canlanmış ve gençleşmiş hissettiğini söylüyor. Sonuçtan öylesine memnun kalıyor ki, arkadaşlarına kasalar dolusu *Radithor* gönderiyor. Bu pahalı iksire kıyıp yarış atlarına bile biraz içiriyor. 1927 ile 1931 yılları arasında, Byers'in bu ilaçtan 1000-1500 şişe gibi çok yüksek bir miktar içtiği tahmin ediliyor.

Diktatörlerin çılgın hareketleri ve ezilen kitlelerin tutulmuş gibi eli kolu bağlı kalakalmaları düşünülsün. (Ya da Çarkıfelek tv-yarışmasında Mehmet Ali Erbil'İn çılgınlıkları ve istemsiz hareketleri, buna karşın karşısındaki seyircilerin ve telefondakilerin tutuklukları, hastalık şeklinde kendilerini tekrar eder, davranamaz ve bağımlı hale gelmeleri.)

Tez Siesta Ola!

SÜREYYYA EVREN - RAHMİ G. ÖĞDÜL

Mahallenin Şarlatanları

Byers, güçlü kuvvetli bir adam, geniş göğüslü bir atlet, usta bir trap atıcısı ve amatör golf şampiyonu: Aynı zamanda kendi adını taşıyan demir dökümhanelerinin yönetim kurulu başkanı, New York sosyetesinin üst düzeylerine çıkmış milyoner ve nüfuzlu bir işadamı olarak kişiliğinde Yirmili Altın Yılları'ı canlandırıyor. Borsanın çöküşünden sonra da pek çok kentteki malikanelerinde ve sahibi olduğu yarış atı haralarında ayrıcalıklı bir yaşam sürdürüyor.

Ilginçtir, 1920'lerdeki borsa çöküşünün tarihi Byers için sonun başlangıcı olmuyor. Byers'in sonunun başlangıcı bir

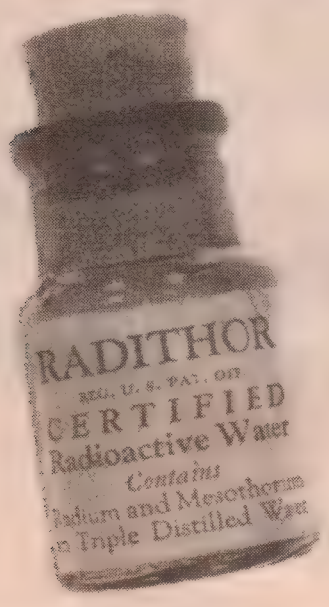

tren yolculuğuna denk düşüyor. Bir gece eğlencesi sırasında özel pulman kabinindeki ranzasından düşüp kolunu incitiyor. Byers bu ağrının hiç geçmediğinden yakınıyor. Golf oynamasını etkilediği gibi söylendiğine göre libidosunu da etkiliyor. Bu hiç geçmeyen ağrıdan kurtulmak için, bir laboratuvarın hazırladığı hazımsızlığı, yüksek kan basıncını, *iktidarsızlığı* ve 150'nin üzerindeki başka endokrinolojik hastalığı iyileştirdiği ileri sürülen *Radithor* isimli henüz patenti alınmamış bir ilacı kullanmaya başlıyor.

Bu ilaçtan günde birkaç şişe içmeye başlıyor. Arkadaşlarına kendini canlanmış ve gençleşmiş hissettiğini söylüyor. Sonuçtan öylesine memnun kalıyor ki, arkadaşlarına kasalar dolusu *Radithor* gönderiyor. Bu pahalı iksire kıyıp yarış atlarına bile biraz içiriyor. 1927 ile 1931 yılları arasında, Byers'in bu ilaçtan 1000-1500 şişe gibi çok yüksek bir miktar içtiği tahmin ediliyor.

Ancak Byers'in kendini dinç ve zinde hissetmesi çok fazla sürmüyor; kemikleri birer birer parçalanıp kırılmaya başlıyor. İskelet sistemi tam anlamıyla çöküyor ve 31 Mart 1931 yılında ölüyor. Öldüğünde atletik, sağlıklı bedeninden geriye kırışık ve büzülmüş bir beden kalıyor. Bir zamanlar gençlik ve çapkınlık dolu, siyah bakımlı saçları ve güzel gözleriyle yakışıklı yüzü, kemik parçalanmasını durdurmak için boşuna bir çabayla çenesinin çoğunu ve kafatasının bir bölümünü çıkartan bir son çare operasyon dizisiyle, biçimsiz bir hal alıyor. Yetersiz kalan kemik iliği ve böbrekleri, derisine soluk ve sapsarı bir görünüm veriyor. Bir beyin apsesinden dolayı neredeyse dilsiz kalmasına karşın, hemen hemen sonuna dek aklı başındaydı. Doktorlar Byers'in radyum zehirlenmesinden öldüğünü bildirdiler.

Byers'in kullandığı Radithor'un boş şişesi bir antikacı dükkanından alındığında, ilk müşteri son damlasına kadar içtikten 30 yıl sonra bile ölümcül bir radyoaktivite yayıyordu.

Dönemin gazetelerine verilen ilanlarlarda ilaç "yaşayan ölüleri iyileştiren bilim" başlığı altında pazarlanıyordu. İlacın üzerinde ise şu ibareler yer alıyordu: *"Radithor. Sertifikalı Radyoaktif Su. Üç kere Distile Edilmiş Su İçinde Radyum Ve Mesotoryum İçerir."*

Bir zamanlar kendisini sağlıklı ve zinde hissetmek için ulus-devletlerin birbirlerine ısrarla tavsiye ettikleri nükleer santraller geliyor akla. Üç kere distile edilmiş (bu üçlemeyi istediğiniz gibi yapabilirsiniz, James Joyce, Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi'nde şöyle diyordu: *"Bu ülkede bir adamın ruhu doğunca uçmasını önlemek için ağlar atıyorlar üstüne. Sen bana ulusçuluğun, dilin, dinin sözünü ediyorsun. Bense bu ağlardan kaçmaya çalışacağım.")* su içinde radyoaktif madde içeren ilaçlarla devletler bireylerinin kemiklerini eritiyorlar.

Nükleer santral savunuculuğu yapan aydınlar vahşi batıda arabalarla gezip sahte şurup pazarlayan şarlatanlara benziyorlar. Bu tipleri eski kovboy filmlerinden hatırlarsınız. Çizgi romanlarda da rastlanır.

Amerikalı entelektüel **Radolph Bourne'**un 1919 tarihli ünlü makalesinin başlığı: "Savaş, devletin sağlığıdır": Savaş halindeki devlet çok sağlıklı gözüküyor, yanaklarından kan fışkırıyor. (Bataille da savaşların devletlerin fazla insanları ve fazla malları imha ederek ölüler halinde birbirlerine armağan ettikleri şenlikler olduğunu söylüyordu!) Sağlıklarına kavuşmak için ulus-devletler radyoaktivite laboratuvarlarının hazırladığı binbir derde deva (atom bombası yapabilme ihtimali devlet adamlarının gözlerini parlatıyor) nükleer santral formundaki ilaçları tüketiyorlar; fakat yine de kendi sağlıklarından sürekli kuşku duyuyorlar. Bir taraftan iktidarsızlığa karşı nükleer santralleri çözüm olarak görürlerken, öte yandan halklarına felaketler hazırlayan, iskeletlerini çökertmeye çalışan Radithor'ler sunuyorlar.

Yukarı Mahallenin Çocukları

Beyin bölgeleri arasında bir tür denge ilişkisi var. Tıpkı tahterevalli ya da terazinin kefelerindeki dengeye benziyor. Sağlıklı beyinlerde, kilosu ya da gücü eşit bireylerin tahterevalliyi dengede tutmaları ya da kefeli terazinin kuşlarının öpüşmesi benzeri bir durum ortaya çıkıyor. Beyin bölgelerinin etkinlikleri bir diğer bölge tarafından kontrol altında tutuluyor. Bölgeler arasında denge bozulduğunda, bir bölge diğer bölgeye oranla etkinlik bakımından daha güçlü olduğunda sorunlar başlıyor. Yani bir bölge diğerine göre tahteravallide ağır bastığında bedenin normal dışı hareketler yapmasına yol açıyor. (Tahterevalli de birisi ağır bastığı zaman oyun bozulur, sallanamazsın, ağır basan ayaklarını yere yapıştırır, oturur öyle, ve hafif kalan yukarıdan inemez)

Zarar gören kısma göre çılgın ve istemsiz hareketler (Huntington hastalığı) ya da tam tersine herhangi bir hareket yapmada zorluk ve adale sertleşmesiyle titreme (Parkinson hastalığı) gözlenebiliyor. Tam burada durup dünyamıza baktığımızda yerkürenin bir organizma olarak gerçekten de bu tür dengesiz gelişmelerden dertli olduğunu görüyoruz.

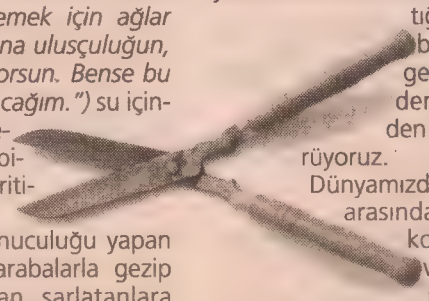

Dünyamızda da çeşitli bölgeler arasında güç bakımından korkunç bir eşitsizlik ve dengesizlik durumu ortaya çıkıyor. Kaşifler çağından bu yana dünyanın zenginliklerini Batıya, kendi merkezlerine aktaran Batının zengin ülkeleri sınırsız tüketim ve dolayısıyla sınırsız üretim ile bir tür çılgın ve istemdışı hareketler yapan Huntington hastalığı belirtileri taşırken, yoksullaştırılmış geri kalan halkların ise hareket yapmada zorluk ve adale sertleşmesiyle titreme ile karekterize edilen Parkinson hastalığından dert yandıklarını görüyoruz.

Yeryüzünün güçsüzleri, güçsüz bırakılmışları, göç eden hücreler gibi Batıya yığılarak dengesizliği gidermeye çalışıyorlar. Kimbilir belki Batının tüm yeryüzü tarafından işgal edilmesi bugüne dek yaratılan dengesiz durumun ortadan kalkmasına yol açacak. Yeryüzü dengesine kavuşacak.

Diktatörlerin çılgın hareketleri ve ezilen kitlelerin tutulmuş gibi eli kolu bağlı kalakalmaları düşünülsün. (Ya da Çarkıfelek TV yarışmasında Mehmet Ali Erbil'İn çılgınlıkları ve istemsiz hareketleri, buna karşın karşısındaki seyircilerin ve telefondakilerin tutuklukları, hastalık şeklinde kendilerini tekrar eder, davranamaz ve bağımlı hale gelmeleri.)

Yukarı mahallenin çocukları kendilerinden geçerlerken aşağı mahallenin evlatları donup kalıyorlar.

Rahmi G. Öğdül

Fotoğraflar: Hatice Meryem

Bir Orman Gibi Kardeşcesine

İktidar tepelerinde oturanlar aşağı baktıklarında ormanı görmek isterler ve görürler de. Kökleriyle toprağa sıkıca sarılmış ağaçlardan oluşan bir orman. Macbeth'i ikna etmeye çalışan Hayalet "Koca Birnam Ormanı ayaklanıp Dunsinane Tepesi'ne yürümedikçe yenilmeyeceksin" der. Macbeth artık kendini gü-

vende hisseder: "Bu da dünyada olmayacaktır. Kim ormanı yürütebilir; ağaçlardan, toprağa bağlı köklerini sökmesini isteyebilir? Güzel belirtiler bunlar! Iyi! Ey isyan, Birnam Ormanı yerinden kalkıncaya kadar başını kaldırmayasın!"

Otoriter politikacılar da halka baktıklarında hep ormanlar görmek isterler, hem de tek tip ormanlar, mesela çam ağacı ormanları, gölgesinde başka hiçbir bitkinin bitmediği, tekdüze kök salmış yerler. Kökler yürümeyi ve akıl yürütmeyi engeller. 2. Friedrich de askerlerine böyle sesleniyordu: *"Akıl yürütmeyin!"* Paul Virilio yaşayan ölülerin, kendilerininkinden başka iradeler tarafından işgal edildiklerini, yaşandıklarını, sahip olunduklarını söyler. *(The Matrix has you...* Matrix sana sahip -meşhur Matrix filminden bir atasözü!)

Süreyyya Evren

Öğle Uykusu

Siesta uygulaması iklim ve insanın beraber geliştirdikleri bir oluştur. Doğal sürecin sonunda ortaya çıkar. Kültürün bir parçasıdır. Ülkemizde de bu uygulamanın doğal olarak yaşandığı bölgeler var. Fakat son günlerde klasik Türkiye uygulamasıyla tepeden İstanbul'a siesta önerisi geldi. Yukarıdan Siesta! Tez siesta ola, cemaat uyuya! Aslında Türkiye'deki iktidarın çok mutsuz olduğunu tahmin ediyoruz. Büyük olasılıkla ne zaman yaz ne zaman kış geleceğine de karar vermek isterlerdi, ne zaman deprem olacağına da, ne zaman gün doğacak ne zaman batacak, hatta İstanbul'da bir yıl kaç gün olacak Anadolu'da kaç gün olacak...evet, böyle bir karar çıkabilir her an; "İstanbul'da bundan sonra bir yıl 700 güne çıkarılmıştır (Osmanlı'nın 700.

Yılı münasebetiyle mesela) diğer illerin yıllık gün sayıları da şöyle açıklanmıştır: Ankara 550 gün, İzmir 303 gün, Adana 101 gün vs." Yaşasın Beşinci Beş Yıllık İklim Planı!

Otobüsler

Her sabah işlerine gitmek için sıkış tepiş otobüslere doluşan insanlar birer deney hayvanı gibi hissederler kendilerini sık sık. Bakalım dayanabilecekler mi? Bu koşullarda ne tepkiler veriyorlar ve ne tür hastalıklar görülüyor? Görünmeyen bir bilimadamı gözlemektedir sanki. Hayat bir laboratuvar fanusu kadar boğucudur. Aynı sabit iğrenç koşullar, aynı sabit iğrenç mekanlar. Herkes her şeyden, ve özellikle diğerinin bedeninden nefret eder hızla. (Otobüslerdeki sarkıntılıklarla ilgili bir not: bir Güney Afrika romanında vardı, işe gidiş-geliş saatlerinde toplu taşıma araçlarında karşılaştıkları sarkıntılıklardan bıkan iki kadın sabah treninde yüzyüze birbirlerine yapışarak gitmeye başlıyorlar, her biri diğerinin kıçını kolluyor ve yaklaşan olursa kovalıyor!)

Basıncı arttırılmış kapsüllerde toplanıp fırlatılıyorlar işlerine doğru, sonra da evlerine. Toplu taşıma araçlarında yaşanan gerilimler ve ilişkiler üzerine tez yazılabilir aslında. Basınç hücrelerine kapatıldıktan sonra başına ne geleceğini de bilemezsin öte yandan.

Tunç Okan'ın Otobüs filmi hatırlansın. İsveç'e götürülen Anadolu köylüleri basınç hücrelerinden çıkar çıkmaz vurgun yemişlerdi.

Aynı dram çeşitlenerek sürüyor. İngiltere'ye varmaya çalışan bir tırın içinde kalan 58 mülteci adayı domateslerin arasında boğularak öldüler geçtiğimiz günlerde. (Mültecileri İngiltere'ye sokmaya çalışanların Türk mafyası olduğu da iddia ediliyor.)

Avrupa'ya göç etmeye çalışan tutuklaştırılmış hücreler yolda telef oluyorlar çoğu kez, tam donduruluyorlar.

Para Koleksiyoncusu

Bazı paraların arkasında gündelik hayattan sahneler yeralıyor. Eski kağıt beş

liraların arkasındaki topladıkları fındıkları yemekte olan köylü genç kızların resmi gibi. Bazı paraların arkasındaysa anıtsal yapılar yeralıyor. Yadigarlıklar, şehitlikler, dev binalar vs. Bir imajı bir ülkenin parasının üzerine taşıması onu bir şekilde yüceltmesi oluyor, pullara taşımasında olduğu gibi. Her iddia kendini yüceltmelerle süslüyor. Mesela Küba'da devrim olduğunda yeni hükümetin ilk icraatlarından biri binlerce Don Kişot yayımlamak olmuş...

Mezbaha

F tipi tartışmaları hep yanıbaşında bir şiddet uyarısı taşıyor, Ulucanlar cezaevindeki ölümlerin tekrarlanmasından korku-

luyor. Bu korkuları kısmen kuvveden fiile geçiren Burdur cezaevindeki son olaylarda dev matkaplarla koparılan kollar, delinen duvarlar, nasıl olduğunu kimse göremeden çıkan gözler, kenti kaplayan gazlar var. Bu sahnelerden sonra televizyondaki şiddetin çocuklar üzerindeki kötü etkilerinden sözeden makaleler pek garip kaçıyor. Bu tür yazılarda bir çocuğun televizyon başında günde kaç ölü gördüğünden sözedilir -yanıt sokakta gördüğünden daha az olmasın!

18 Temmuz 2000 tarihli Radikal gazetesinin ön sayfasını Burdur'da tutsaklara uygulanan şiddet kaplıyor; fotoğraflar herşeyi anlatıyor.

Ernest Mandel'in Hoş Cinayet-Polisiye Romanın Toplumsal Tarihi adlı kitabına yazdığı önsözde Jean-François Vilar şöyle diyordu: "Şunu tespit edelim ki günlük gazetelerde bizim en vahşet dolu anlatılarımızdan çok daha korkunç olan ölümler yer almaktadır. Zaten "nasıl 'beyaz' yazılır? sorusunun anlamı da budur. Tiksinç olduğu kadar sıradan bir şiddeti gizleyerek mi? İşte kara roman buradan çıkar."

Karartılmış yaşamlarımızdan romanlarımızı, anlatılarımızı beyazlatarak kaçmamaktan...

Sur Dibi

Çingeneler yolculukları sırasında aynı aşiretin farklı yollar izleyen diğer üyeleriyle haberleşebilmek için yolların kesişme noktalarına, dört yol ağızlarına, kavşaklara "shpera" ya da "patrin" adını verdikleri işaretler bırakıyorlar. Bu işaretler kimi kez kırmızı bir bez parçasıyla bağlanmış kuru dal demeti, kimi kez özel biçimde kırılmış bir dal veya üzerine kertik atılmış bir kemikten oluşuyor. Ve köylüler bu işaretlerin şeytan yumurtası olmasından korktukları için yok ediyorlar. Çingeneler ile yerleşik yerli halk arasındaki ilişkileri özetleyen bir örnek. Yerleşik yerli halk durmadan "öteki"ni ve "ötekinin dili"ni kırmaya parçalamaya, yok saymaya çalışıyor. Ötekinden korkuyor. Olumsuzlayarak kendi öznesini olumlamaya yöneliyor. Olumsuzlama radyoaktivitenin bir ilaç olarak sunulmasında da ortaya çıkıyor. Radyoaktivite canlılığın, yaşam gücünün olumsuzlanması, inkarı olarak zorla toplumların üzerine geçiriliyor. Üstelik doğrudan da geçirilmiyor. Biline geldiği gibi üç kere distile edilmiş su içinde sunuluyor. Joyce'a bağlarsak, ikinci distilasyonu dil oluşturuyor.

Neremi Neremi

İçinde "kuşu kalkmaz" sözleri geçen şarkı hemen hışma uğradı. Üç televizyon kanalı kapatıldı, kılıçlar çekildi. (Bizim bildiğimiz argoda bu söz 'kuşu ötmek' diye geçer ama belli ki sözleri daha da doğrudanlaştırmak istemişler). İktidar iktidarsızlığı hatırlatan hiçbir şey duymak istemiyor...Erotik pop şarkı olacaksa "Neremi neremi" diyerek bedeninden tezgah açan kadınlar olmalıdır, ya da "yakaladı mı muck muck" yapan delikanlılar aranır. Kuşlar hep havalanmalıdır. Yoksa üç sansürle distile edilmiş film başlar. **Hitchcock'**un filmindeki gibi felaket bedenleri gagalıyan kuşlarla geliyor...

sureyyyaevren@yahoo.com - rgogdul@yahoo.com

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

oktemaltay@hotmail.com

Vücudumuz, kendi kendimize işlediğimiz indirgenmiş cinayetlerle sürekli şekil değiştiriyor. Bireyler tek tek indirgenmiş cinayet işlerken yönetici konumundakiler bu eylemi toplu olarak yapabiliyor. Örneğin nükleer santral yapılması için bir yasa çıkartıveriyorlar. O bölgede yaşayanların hücreleri, derken dokuları yamulup yumuluyor, sonra da ölüyor.

Dekorasyon Yöntemleri

Bir yeri dekore etmenin çeşit çeşit yolu vardır. Bazen küçük bir kilim, bazen renkli ışıklar, bazen de bir el bombası yeterlidir bu iş için. Önemli olan dekore edilecek yerin özelliklerine uygun malzemeyi bulabilmek.

Yerine göre, salonun ortasında yatan bir ceset bile dekorasyon malzemesi olarak kullanılabilir.

Burada dekorasyon, bir mekanı güzelleştirmek için kullanılan yöntemdir. Mekan gerekli midir, ya da ne kadar gereklidir sorusu, görüldüğü gibi havada kalıyor. Doğadan uzaklaşan insanın kendisi için oluşturduğu bir tür yapay doğadır mekan. İnsanın bir yere kapanmasıyla, içine kapanması aynı sürecin iki ayrı parçasıdır.

Konuya bu açıdan bakınca "kaçmak" tek başına anlamsız bir kavramdır. Daha doğrusu, eksik bir kavram. Örneğin evden kaçmak doğru mudur? Bilinmez. Nereden kaçtığın kadar nereye kaçtığın da önemlidir. Evden, başka bir eve doğru kaçılıyorsa ne anlamı var kaçmanın. Ama evden sokağa doğru (sokağa; yani hayatın, aşkın, şiirin ana vatanına) kaçılıyorsa elbette taktir edilecek bir davranıştır bu.

Cinayet hiçbir zaman vücudu dekore etmenin yöntemi değildir. Cinayet denilince silahı alıp birini vurmak geliyor aklımıza. Bu, cinayetin en sıradan ama en göze batan şeklidir. Eğer bir canlıyı öldürmek söz konusuysa, bunu hücre ya da doku düzeyinde ele almamak için hiçbir neden yok. Sinirlenip duvara yumruğu atan birinin elindeki yüzlerce hücre bir anda ölmüyor mu? Hücreleri darbeyle öldürmenin yanısıra, kesici alet kullanarak parçalamak, yakarak yok etmek de mümkün.

Daha birçok yöntem kullanılıyor insanlar tarafından. Alkolün ve sigaranın beyne verdiği zarar biliniyor. Bir kadeh rakı içerek kaç tane beyin hücresini öldürdüğünü kimse hesaplamıyor. Hem de kansız biçimde.

Hücreleri oksijensiz bırakıp boğmak da insanların en sık kullandığı yöntemlerden biri.

Vücudumuz, kendi kendimize işlediğimiz indirgenmiş cinayetlerle sürekli şekil değiştiriyor, gözle göremediğimiz farklılıklar oluşuyor. Başkalarının bizim vücudumuzda işlediği indirgenmiş cinayetleri de buna ekleyebiliriz elbette.

Bireyler tek tek indirgenmiş cinayet işlerken yönetici konumundakiler bu eylemi toplu olarak yapabiliyor. Örneğin nükleer santral yapılması için bir yasa çıkartıveriyorlar. O bölgede yaşayanların hücreleri, derken dokuları yamulup yumuluyor, sonra da ölüyor.

İnsanların doğadan kopup kibrit kutusu gibi üst üste dizilmiş apartmanlara tıkılmalarıyla birlikte psikolojik bozuklukların yanısıra fizyolojik bozukluklar da aldı başını yürüdü. Özellikle son yıllarda insan vücudu dört bir yandan gelen radyasyonun kuşatması altında. Kredi kartından otobüslerde kullanılan akıllı biletlere kadar her şey insanın bir manyetik alan çemberinde yaşamasına neden oluyor.

Bunların hangi hücrelerimizi ne şekle soktuğunu yakın bir gelecekte göreceğiz. Nasıl olsa insanın gen haritası bile çıkarıldı. Doları bastıran yamulan hücrelerini cımbızla ayıklatır artık.

Evet, bir yeri dekore etmenin çeşit çeşit yolu vardır. Dünyayı dekore etmek de çok zor değil aslında. Önemli olan uygun malzemeyi bulabilmek. Neyse, gerçekten canınız cehenneme!

Çok garip ama uzantıyı doğru deliğe soksa bile yine uygulanıyor bu cezalar. İmzalı kağıt olmadığı için. İmzalı kağıt olunca da deliğin yanlış olmaması gerekiyor... Üff, çok karışık.

Dünyada Hayat Var Mı?

Uzayda hayat var mı, bilmiyorum. Aslında dünyada hayat olduğundan da emin değilim. Diyelim uzak gezegenlerden birinde hayat var ve bir görevli araştırma yapmak üzere dünyaya gönderiliyor. Artık ışınlanarak mı olur, uzay gemisiyle mi olur... Nasıl geleceğini bilimkurgucular daha iyi tahmin eder. Ben olsa olsa neden geldiğini tahmin edebiliyorum; meraktan.

Dikkat çekmemek için insan kılığına girerek dolaşmaya başlar. Bu garip kılığa alışması kolay değildir tabii. Görev için katlanır. Önemli, ama kolay bir görevdir bu. Biz bile becerebiliriz. Bir gün, ellerimizi ceplerimize sokup sokaklarda dolaşsak, kendimizi yabancılaşmış hissetsek yeter. Uzaydan gelmiş gibi bakarsak hayata; bugüne dek fark etmediğimiz birçok şey gözlerimizin önüne seriliverir. Noktalı yerleri birleştirince hiçbir şekil çıkmaz bazı bulmacalarda.

Güneş doğar doğmaz insanlar hızlı adımlarla farklı yönlere doğru koşuşturmaya başlıyor. Derken sokaklar ıssızlaşıyor. Çok katlı binaların içine tıkılan insanların büyük çoğunluğu akşama kadar birtakım kağıtları imzalıyor. Bu kağıtları başka birileri onaylıyor ya da mühürlüyor. Ay başlarında da yaptıkları bu kağıt imzalama ve mühürleme işinin karşılığı olarak maaş alıyorlar.

Bu türün bir kısmı kısa, bir kısmı da uzun saçlı. Uzun saçlıların göğüs kısmında iki adet yağ kitlesi bulunuyor. Bacaklarının arasında da bir delik var. Kısa saçlıların göğüslerinde yağ kitlesi yok. Yoğun kıllarla kaplı bu bölge. Bacaklarının arasında da bir uzantı var. Gerçi istisnalar da bulunuyor. Delikli kısa saçlılara ve uzantılı uzun saçlılara rastlamak mümkün. Ama bu istisnalar pek kağıt imzalamıyor. Daha marjinal işler yapıyorlar.

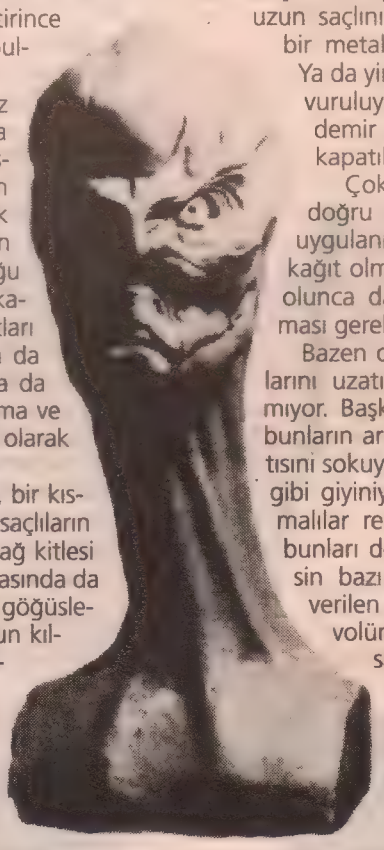

Bazı uzun saçlılarla kısa saçlılar aynı evde yaşıyor. Aynı evde yaşamak için bordo cüppeli birinin kağıt imzalaması gerekiyor. Bu kağıt imzalama işi sırasında da bir sürü kişi de toplanıp alkışlıyor. Uzun saçlı olan beyaz, uzun bir kumaşa bürünüyor. Diğeri siyah bir kumaş giyiyor. Boynuna da kelebek şeklinde bir kumaş takıyor ya da bacaklarının arasındaki uzantıya benzer bir kumaş parçasını boğazına bağlıyor.

Güneş batmak üzereyken eve giren bu insanlar, bordo cüppeli adamdan aldıkları imzalı kağıt sayesinde yatağa girip garip hareketler yapmaya hak kazanıyorlar. Kısa saçlı olan, uzun saçlı olanın deliğine bacaklarının arasındaki uzantıyı sokup sokup çıkarıyor. Bu arada da anlamsız, hırıltıya benzer sesler çıkartıyorlar.

Her ikisinin arka kısmında da birer delik var. Bazen kısa saçlı olan, uzun saçlı olanın bu deliğine uzantısını sokuyor. O zaman siyah cüppeli birine başvuruluyor ve üniformalıların da bulunduğu bir salonda bazı kağıtlar okunup imzalanıyor. Bu yeni kağıt yüzünden kısa saçlıyla uzun saçlı ayrı evlerde yaşamaya başlıyor. Yöneticiler hangi uzantının hangi deliğe sokulacağını iyi biliyor bu gezegende.

Bazen de bordo cüppeli kişinin kağıt imzalamadığı bir kısa saçlı, uzantısını bir uzun saçlının deliğine sokuyor. O zaman uzun saçlının akrabaları gürültülü bir metalle bunları yok ediyor. Ya da yine siyah cüppeliye başvuruluyor ve kısa saçlı olan demir parmaklıklı bir binaya kapatılıyor.

Çok garip ama uzantıyı doğru deliğe soksa bile yine uygulanıyor bu cezalar. İmzalı kağıt olmadığı için. İmzalı kağıt olunca da deliğin yanlış olmaması gerekiyor... Üff, çok karışık.

Bazen de uzantısı olanlar saçlarını uzatıyor, uzantısını kullanmıyor. Başka uzantılı kısa saçlılar bunların arkasındaki deliğe uzantısını sokuyor. Bunlar uzun saçlılar gibi giyiniyorlar. Birtakım üniformalılar renkli hortumlarla falan bunları dövüyor. Bu karışık cinsin bazı üyeleri mikrofon adı verilen ses cihazlarına yüksek volümle bağırıyorlar. Acayip saygı görüyorlar. Yöneticiler falan bunlara ceza vermiyor, gidip gidip ellerini öpüyorlar. Hem de hiç hortum kullanmadan.

Saçma sapan bir gezegen bu. Bir de toplu yapılan işler var ki, anlatmak bile istemiyorum. Gezegenin her yerine telörgüler çekip sınırlar yapıyorlar, sonra da gürültülü metallerle birbirlerini yok ediyorlar. Kazanan taraf teli biraz daha ileriye alıyor.

Artık kendi gezegenime dönmek istiyorum. Burada kalmak çok anlamsız. En azından enerjinin boşa harcanması. Bu gezegende hayat yok diye kayda geçebilirsiniz. Nasıl olsa anlamsız bir hayat, hayat değildir.

Noktalı yerleri birleştirdim, hiçbir şekil çıkmadı. Görev tamam. Geri dönüyorum.

Tuttuğum gibi anamın kolundan o jinekoloğa götürdüm. Adam muayane etti. 'Senin anan biriyle yatmış,' dedi. Utançtan yerin dibine geçtim. O benim ne halde olduğuma aldırmadan konuşmayı sürdürdü. 'Kadınlara güven olmaz,' dedi. 'Bunların hepsi ahlaksızdır,' dedi. 'Hepsi erkek düşkünüdür,' dedi. Onu dinlemeye daha fazla dayanamadım, anamı alıp, kaçarcasına çıktım dispanserden. Eve gelip, bıçağımı aldım...

Jinekoloğun Ölümü

AHMET ÜMİT

Jinekolog Rahim'in cesedi muayene masasının üzerinde yatıyordu. Boynunda derin bir yara vardı. Yaradan akan kanlar masayı kızıla boyamıştı. Olay dün gece olmuştu. İçerideki odada uyuyan hemşire hiçbir şey duymadığını söylüyordu.

Rahim'in düşmanı olup olmadığını sorarak başladık işe. Hâlâ olayın şokunu üzerinden atamayan hemşire, Rahim'in eşiyle boşanmak üzere olduğunu, davalarının sürdüğünü anlattı. Boşanacağı eşinin kardeşiyle de nafaka meselesinden sille tokat kavga etmişlerdi.

Ön incelemeyi tamamladıktan sonra cinayet mahallinden ayrıldık. İlk ziyaret edeceğimiz yer, Rahim'in karısı Hülya'nın eviydi. Hülya'nın lüks dairesini görünce kafamız karıştı. Kadın nafakaya ihtiyaç duyacak birine pek benzemiyordu. Bizi görünce hiç şaşırmadı. Rahim'in öldürüldüğünü televizyondan öğrenmişti. Üzgün görünüyordu.

"Kardeşiniz, geçen hafta Rahim'le kavga etmiş," deyince yüzündeki keder kayboldu.

"Onun Rahim'in öldürülmesiyle bir ilgisi yok," diye söylendi.

"Neyle ilgisi var?" diye sordu Ali. "Aranızda sert tartışmalar olmuş. Ondan nafaka istemişsiniz."

Hülya kendini tutamayarak güldü.

"Ben mi nafaka istemişim. Ayol çulsuzun biriydi Rahim. Benden aldığı malları verse ona bile razıyım."

"Kardeşiniz neden kavga etti onunla?", "Evlenince benim Porsche'u kullanmaya başlamıştı Rahim. Boşanma davası açınca da arabayı teslim etmedi. Kardeşim konuşmak için gidince kavga çıkarmış."

Kadının anlattıkları makuldü yine de sormadan edemedim.

"Evliliğiniz neden yürümedi?"

"Özel yaşamımız sizi ilgilendirmez," diye tersledi kadın.

"Haklısınız" dedim, "ama zan altında kalmamanız için olayları bilmemiz gerek."

Bir sigara yaktı, derin bir soluk çektikten sonra anlatmaya başladı.

"Rahim'le evlendiğimde pratisyen hekimdi. Jinekolog olmak istiyordu ama parası yoktu. Ona destek oldum. Çünkü onu seviyordum. Evliliğimizin ilk iki yılı çok güzel geçti. Ama Rahim mesleğe atılınca durum değişti. Benimle beraber olmamaya başladı."

"Nasıl beraber olmamaya başladı?".

"Cinsel ilişkiden söz ediyorum," dedi kadın, umursamaz görünmeye çalışarak. "Eskiden benim için yanıp tutuşan adam, yatağa girmekten korkar hale geldi."

Durdu, sigarasından derin iki nefes daha çektikten sonra sürdürdü sözlerini.

"Önce benden bıktığını düşündüm. Çevresinde genç hemşireler vardı, belki de onlardan birine aşık olmuştu. Onu kıskanmaya başladım. Bana bunu yapamazdı, ben onun elinden tutmuş, pratisyen hekim olarak kalacakken, uzman olmasını sağlamıştım. Muayenehanesindeki hemşireleri araştırdım, hastalarını inceledim. Ne yapıp edip ilişkide olduğu kadını bulacaktım. Güzel bir sekreteri vardı. Hafif meşrep bir kız. Hani liseyi zorla bitiren şu gecekondu güllerinden. Rahim'le birlikte geç saatlere kadar muayenehanede kaldığı oluyordu. Kocamı benden uzaklaştıran kişinin o olduğunu düşünüyordum. Rahim'in eve geç geldiği bir gecenin sabahında muayenehaneye gittim. Kızı sorguya çektim, hakaretler ettim. Herkes bizi dinliyordu. Rezil bir durumdu ama o kadar öfkelenmiştim ki aldırmıyordum. Ben bağırıp çağırırken, Rahim içeri girdi. Olanları öğrenince hiç kızmadı. Sekreter kızdan özür diledikten sonra beni odasına aldı. 'Boş yere kıskanıyorsun,' dedi. 'Hayatımda kadın filan yok. Artık kadınlar bana çok itici geliyor.' Hâlâ neden bahsettiğini anlamamıştım. 'Beni mesleğim hasta etti,' diye açıkladı. "Hergün kadınlarla uğraşmak içimdeki cinsel isteği öldürdü.' 'Bir psikoloğa git,' dedim. 'Gittim. Ama yararı olmadı,' dedi. 'Mesleğini bırak,' dedim. 'Farkında değilsin üç ay hastalara bakmadım. Sonuç değişmedi. Benim için artık çok geç,' dedi. Derin bir karamsarlığa kapılmıştı."

Hülya sigarasından bir soluk daha çekerek sustu.

"Ayrılmayı siz mi istediniz?" diye sordu Ali. Kadından hiç hoşlanmadığı belli oluyordu.

"Hayır ben ondan ayrılmayı hiç düşünmedim. Mesleğini bırakmasını, yurtdışına gitmeyi orada tedavi görmesini umuyordum. Ama Rahim kabalaşmaya başladı. Onu aldattığımdan kuşkulanıyordu. Eve biraz gecikecek olsam kıyameti kopartıyordu. İşi bana vurmaya kadar götürdü. Yaşamımız çekilmez bir hal almıştı. Yine de boşanmak istemiyordum. Teklif ondan gelince ben de boşanma davası açtım."

Hülya sigarasını kül tablasında ezerken biz de kalktık. Dışarı çıkınca,

"Bu kadın kesinlikle adamı boynuzlamıştır," diye söylendi Ali. "Öyle evinde uslu uslu oturacak birine benzemiyor. Ben Rahim'in avukatıyla bir görüşelim derim amirim."

Ali'nin geçen yıl en yakın arkadaşına kaptırdığı nişanlısını anımsadım. Kadına bu yüzden mi kızıyordu, yoksa mesleki bir kuşkuyla mı hareket ediyordu, anlayamamıştım. "Peki," dedim, "yarın git avukatla görüş."

Ertesi gün Adli Tıp'a gittiğimde otopsi raporunu hazırlayan Dr. Semra tuhaf bir raslantıdan söz etti. İki gün önce Haliç'ten orta yaşlı bir erkek cesedi çıkarılmıştı. Ama adamın ölüm nedeni boğulma değil, Jinekolog Rahim gibi gırtlağının kesilmesiydi. Dr. Semra ikisinin de aynı bıçakla ödürülmüş olabileceğinden kuşkulanıyordu. Bu bana pek mantıklı gelmedi. Rahim'le, üzerinden çıkan kimlikte Hamza Tokgöz yazan bu adam arasında ne tür bir ilişki olabilirdi? Ama Dr. Semra, bıçak vuruşlarının birbirine benzediğinde ısrar etti. Zaten aynı bıçak olup olmadığını anlamak için çalışmalara başlamışlardı bile.

Merkeze döndüğümde Ali beni bekliyordu. Rahim'in avukatı ilginç bilgiler vermişti. Rahim'in bir tür meslek hastalığına yakalandığı doğruydu. Ama bunun dışında Hülya'nın anlattıklarının tümü yanlıştı. Ayrılmayı isteyen Rahim değil Hülya'ydı. Dava açılınca da daha önce Rahim'e ne verdiyse muayenehane dahil hepsini geri almıştı. Rahim ise elinden geldiğince direnmeye çalışmış, karımdan ayrılmak istemiyorum diyerek mahkemenin sonuçlanmasını engellemeye uğraşmıştı.

"Bence katil bu kadın amirim," dedi Ali. "Rahim boşanmayı istemeyince onu öldürterek sorunu çözdü."

"Hülya gibi bir kadın için fazla riskli bir çözüm değil mi? Kadın boşanmadan da dilediği gibi yaşayabilecek biri. Neden katil olmayı göze alsın ki?"

Soruma yanıt veremeyen Ali,

"Belki de kardeşi öfkesine yenilip öldürmüştür Rahim'i," diyerek yeni bir varsayım ortaya attı.

"O halde şu abiyi bir yoklayalım," dedim. Hülya'nın abisi Sinan, Kapalıçarşı'da kuyumculuk yapıyordu. İri yarı bir adamdı, kabadayı değildi ama öyle görünmeye çalışıyordu.

"İyi oldu pezevenge," dedi. Onu suç-

lamamızdan hiç korkmuyor gibiydi. "Başkası yapmasa belki ben öldürürdüm."

"Belki de sen öldürmüşsündür," dedim sinirlenerek.

Suçlamama şaşırdı Sinan.

"Onu ben öldürmedim," dedi, sonra yılışık bir gülümsemeyle ekledi. "Emniyetten bilirler beni. Müdür Bey arkadaşımdır."

"Müdür Beyi filan bırak da Rahim'le neden kavga ettiniz, onu anlat."

"Hülya'dan boşanmak istemiyordu. Asıl niyeti malımızın üzerine yatmaktı. Bu yüzden Hülya'nın Porsche'unu vermiyordu. Ama sopayı yedikten sonra kuzu kuzu getirdi anahtarları."

"Cinayet saatinde neredeydin?" diye konuyu değiştirdi Ali.

"Kulüpteydim," dedi. "Geç saatlere kadar orada oturdum. Sabaha karşı da eve döndüm."

"Eve dönerken yalnız mıydın?"

"Yanımda iki arkadaşım vardı. İsterseniz adlarını verebilirim."

Adlarını ve adreslerini aldık. İkisi de Sinan'ı doğruluyordu. Merkeze döndükten iki saat sonra telefon çaldı. Dr. Semra'ydı. Laboratuvar sonuçları belli olmuştu. Her iki maktülün de aynı bıçakla öldürülme olasılığı çok yüksekti. Varsayımını hemen geliştirdi Ali.

"Anlaşılan Hülya ve abisi bir kiralık katil tutmuşlar. Adam önce başka bir işi halletmiş, yani Hamza Tokgöz'ü öldürmüş sonra da sıra bizim jinekoloğa gelmiş."

Bu da olabilirdi ama ya Hamza Tokgöz'le jinekolog arasında bilmediğimiz bir bağlantı varsa?

"Hadi toparlan," dedim Ali'ye, "dispansere gidiyoruz."

Olay gecesi nöbetçi olan hemşire görür görmez tanıdı bizi. Hasta kabul defterine bakmak istediğimizi söyledik. Hemen getirdi. Daha ben bulmadan Ali parmağını defterin üzerine koydu.

"İşte amirim," dedi, "Tokgöz soyadlı bir hasta var."

Gerçekten de Emine Tokgöz adlı biri muayene olmuştu. Hemşire de hastayı hatırlıyordu.

"Onu, oğlu getirmişti," diye mırıldandı. "Tuhaf bir durumdu. Genç adam, annesi cinsel ilişkiye girdi mi, girmedi mi öğrenmek istiyordu."

Merakla sordum.

"Jinekolog muayene etti mi?"

"Etti ama sonucu bilmiyorum. Ben dışarı çıkmıştım."

"Hastalarınızın adresini alır mısınız?" diye sordum.

"Evet," diyerek defterin sağ tarafındaki adresi gösterdi.

Tek katlı bahçeli bir gecekonduda kalıyordu Emine Tokgöz. Eve gitmeden önce uğradığımız muhtar Emine Tokgöz'ün kocasının iki yıl önce vefat ettiğini, kadına mezbahada kasaplık yapan oğlu Tayyar'ın baktığını söyledi. Evin kapısını çaldığımızda vakit akşam üstüydü. Bizi karşısında gören kadın,

"Evin erkeği yok, sonra gelin," diyecek oldu, kimliklerimizi gösterip,

"Biz seninle konuşmaya geldik," dedim. "Ben sizinle konuşamam," dedi, "oğlum çok kızar sonra."

"Hiçbir şey yapamaz," dedim güven veren bir tavırla, sonra otoriter bir sesle ekledim. "Zaten onunla da konuşacağız."

Bundan hoşlanmasa bile sorularımı dinlemeye başladı.

"Hamza Tokgöz neyin olur?" diye sordum.

Yüzüne bir utanç dalgası yayıldı.

"Kaynım olur, ölen beyimin küçük kardeşi."

"Nerede şimdi?"

Yanıt yok.

"Size geldi mi?" diye üsteleyince "Geçen hafta geldiydi," dedi. "Üç gün kaldıktan sonra gitti. Belki köye dönmüştür."

"Oğlun Tayyar'la kavga etmişler," diye kadını yokladım. "Evden o yüzden ayrılmış. Oğlun da seni doktora götürmüş."

Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Ne diyeceğini bilemeden yutkunurken, "Siz de kimsiniz?" diyen öfkeli bir ses duyduk. Dönüp bakınca kapıda dikilen iri yarı gençten bir adam gördük: Bu Tayyar'dı. Öfkeyle bizi süzüyordu. Ali kimliğini göstermese belki de üzerimize saldırmaktan çekinmeyecekti. Polis olduğumuzu anlayınca yüzündeki öfke önce şaşkınlığa sonra korkuya dönüştü. Onun halden hale giren yüzünü gördüğümde artık en ufak bir kuşkum kalmamıştı. Bizimle merkeze kadar geleceksin, dedik. İtiraz etmedi. Evde yapılan aramada, kesim işinde kullandığı bir bıçak bulduk. Bıçağı adli tıbba yolladık. Gelen sonuç olumluydu. Cinayetlerde bu bıçak kullanılmıştı.

"Cinayetleri sen mi işledin?" diye sordum önce Tayyar'a. Cevap vermedi.

"Amcanı neden öldürdüğünü biliyorum," diye üsteledim.

"Nereden biliyorsun?" dedi, ama sesi çoktan teslim olduğunu söylüyordu.

"Anneni doktora götürmüşsün. Cinsel ilişkiye girdi mi girmedi mi öğrenmek istemişsin," diyecektim ki, duymak istemediğini belirten bir el hareketiyle sözümü kesti.

"Sözü dolandırmaya gerek yok. Olan oldu zaten. Neyi saklayacam sizden." Ama anlatamadı. Öylece suskun durdu bir süre. Sonra, "Amcam," dedi, "öz amcam kardeşinin karısını becermekten çekinmedi. Ya anneme ne demeli... Sen kalk öz kardeşin sayılacak adamın koynuna gir."

"Annenin amcanla birlikte olduğunu nereden biliyorsun?" diye sordu Ali.

"Eve gelmiştim. İçeri girdim ki ikisi aynı odada, telaşla toparlanıyorlar. Gözleri yerde, yüzüme bakamıyorlar. Amcam bir bahane uydurup, kaçar gibi çıktı evden. O böyle apar topar gidince daha kötü oldum. Tuttuğum gibi anamın kolundan o jinekoloğa götürdüm. Adam muayane etti. 'Senin anan biriyle yatmış,' dedi. Utançtan yerin dibine geçtim. O benim ne halde olduğuma aldırmadan konuşmayı sürdürdü. 'Kadınlara güven olmaz,' dedi. 'Bunların hepsi ahlaksızdır,' dedi. 'Hepsi erkek düşkünüdür,' dedi. Onu dinlemeye daha fazla dayanamadım, anamı alıp, kaçarcasına çıktım dispanserden. Eve gelip, bıçağımı aldım. Amcamı beklemeye başladım. Bir yandan da gelmez diye korkuyordum. Korktuğum gibi olmadı, akşam ezanından sonra geldi eve. Ben de hiçbir şey olmamış gibi, 'Gel kahveye çıkalım,' dedim. Onu alıp sahile indim, ıssız bir yere gelince de, çaldım boynuna bıçağı. Ölünce de Haliç'e attım. Ne var ki utancım geçmemişti, eve döndüm, yatmakta olan annemin başına çömeldim. Annem uyumuyormuş, başladı selavat getirmeye. Yapamadım. Anamın sütü mü, sevgisi mi bir şeyi engel oldu, onu öldüremedim. Ama utançtan kurtulamıyordum. Bu işi kimsenin bilmesini, duymasını istemiyordum. Amcamı öldürmüştüm, anamdan laf çıkmazdı gel gör ki o jinekoloğa güvenemiyordum. Kadınlardan nefret eden o adam muayenehanesine gelen herekese anlatırdı başımıza gelenleri. Jinekoloğun nöbete kaldığı geceyi bekledim. O gece herkes uyuduktan sonra dispansere süzüldüm. Beni görür görmez, aşağılayan bakışlarla gülmeye başlayan jinekoloğa sokuldum, daha ne oluyor demesine fırsat vermeden gırtlağını kestim."

ÖkÜz Ödüllü Bulmaca

Aşağıdaki 9 kutuya 1'den 9'a kadar olan sayıları her sayıyı bir kere kullanarak öyle bir yerleştirin ki, soldan sağa, yukarıdan aşağıya ve çapraz olarak topladığınızda sonuç her sırada 15 olsun...

		4
	5	
	1	

Aşağıdaki 16 kutuya 1'den 16'ya kadar olan sayıları her sayıyı bir kere kullanarak öyle bir yerleştirin ki, soldan sağa, yukarıdan aşağıya ve çarpraz olarak topladığınızda sonuç her sırada 34 olsun...

1		15	
	11		
12			9
	2		

Bulmacaların her ikisini de doğru çözüp bize gönderen her okurumuza sürpriz hediyeler göndereceğiz.

Adres: Öküz Ödüllü Bulmaca
İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No:20
80800 Beyoğlu-İstanbul

Bisiklet ve meşin top ne denli hayal olarak kalmışsa, dayak da o denli gerçek olarak tecelli etmişti. Yaşam standardının alabildiğine düşük olduğu yıllarda, yokluk, dayattığı acının yanı sıra insan yaratıcılığını da ister istemez zorluyordu. Kendi oyuncağını kendisi yapan çocuklar kuşağından olmak, bugün ne denli bir ayrıcalıksa, o fotoğraftaki yıllar da o denli zor ama zorunlu bir durumdu.

Kovulma Tehlikesi Olmayan Cennet

OKTAY TAFTALI

Birkaç gündür delicesine esen lodos, adamın sinir sistemini darmadağın etmişti. Her lodoslu havada olduğu gibi yine gündüzleri sürekli baş ağrısı ve konsantrasyon bozukluğu, gece ise dayanılmaz bir uykusuzluk ve iç daralması yaşıyordu.

Yine gecenin saat üçü olmuştu. Dışarıda ağaçları, evlerin çatılarını sanki yerlerinden söküp gökyüzüne savuracakmışcasına esen rüzgar, adamı nerdeyse canından bezdirmişti.

Saatlerdir uyumak için bir sağa bir sola döndüğü yataktan çoktan kalkmış, az ötedeki kanepenin üzerine uzanmış, o da olmayınca huzursuz bir biçimde odanın içinde sağa sola birkaç adım atmış, gidip banyoda kafasını dakikalarca soğuk suyun altında tutarak rahatlamaya çalışmıştı.

Tekrar odaya döndüğünde ıslak saçlarından alnına ve ensesine süzülen su damlaları biraz kendisine gelmesini sağlamışsa da, beyninin içi hala kazan gibi uğulduyor, dışarıdaki fırtınanın gürültüsü ise bu uğultuyu katlayarak daha da dayanılmaz kılıyordu.

"İyi ki bu lodos ortamında içki içmiyorum, bir de akşam iki duble atmış olsaydım, şimdi hepten dellenmiştim herhalde. Bir müzik, şöyle sakinleştirici, kafayı yatıştırıp terapi etkisi gösterecek bir müzik koymalı, bir de tütün sarıp, pencerenin önündeki koltuğa oturarak, yazı masasının üzerindeki lambadan yayılan dolaylı ışığa sırtımı döneyim, gözlerimi kapatayım, biraz konsantre olarak, kan dolaşımımı yavaşlatabilirsem, sanırım bu geceyi de atlatabilirim."

Raflardaki plaklara bir göz attı:

"Caz olmaz şimdi bu kafayla, sağlam, daha sağlam bir şey..."

Eski bir Brayn Eno denemesini manuel pikaba yerleştirdi, tütün paketini yazı masasının üzerinden alarak koltuğa oturdu. Sakin ve yavaş parmak hareketleriyle tütünü sararken gözleri kitaplığın rafında duran eski aile fotoğrafına takıldı.

Bu fotoğrafa yıllardan beri sayısız kez bakmıştı ama şu an içinde bulunduğu ruh hali dolayısıyla, sanki daha önce hiç görmediği, algılamadığı şeyleri birdenbire bu solgun siyah beyaz resimde idrak ediyordu. Kendi kendine biraz şaşırır gibi oldu. Ancak Nicolai Hartmann'ın eşyaya derinlemesine nüfuz etmeyi sağlayan dahiyane önermesi aklına gelince şaşkınlığı geçmişti.

Şöyle diyordu Hartmann: "Nesneye bakış açımızı değiştirdiğimiz her defa, o kendisini bize sonsuz olanaklarla sunar."

Hey gidi hey, bu fotoğraf otuz beş sene önce çekilmişti. Gurbete tayini çıkmış memur bir babanın peşi sıra sürüklenen, ortanın biraz altındaki herhangi bir Türk ailesi.

Babayiğit bir adam, gene ama oldukça yorgun bir kadın ve daha o yaşlarda bile ele avuca sığmaz aykırı kişiliklerde üç erkek çocuk.

Çocukluk; yani geride kaldıktan sonra, anımsandığında artık kovulma tehlikesi olmayan cennetimiz. O gün fotoğrafçıya gelmekte ayak direyen ortanca birader, rahmetli babadan öyle amansız bir sopa yemişti ki, otuz beş sene sonra bile fotoğraftaki yüzünden hala acı fışkırıyor gibiydi.

"Sahi biz, hepimiz niye öyle çok sopa yerdik?" diye geçirdi içinden.

Bütün çocukluk, milyonlarca yurdum çocuğu gibi, bir meşin top ve bir bisiklet hayaliyle, yenilen sayısız dayak arasına sıkışmış gibiydi.

Bisiklet ve meşin top ne denli hayal olarak kalmışsa, dayak da o denli gerçek olarak tecelli etmişti. Yaşam standardının alabildiğine düşük olduğu yıllarda, yokluk, dayattığı acının yanı sıra insan yaratıcılığını da ister istemez zorluyordu. Kendi oyuncağını kendisi yapan çocuklar kuşağından olmak, bugün ne denli bir ayrıcalıksa, o fotoğraftaki yıllar da o denli zor ama zorunlu bir durumdu.

Çocuk yokluğu bilmez, idrak edemez, ister ve ister dururdu, ta ki bıktırıncaya dek. Ana ne yapsın, baba ne yapsın. Yurdumun en yaygın ve geçerli pedagojisi, kendileri de belli bir eğitim düzeyinden yoksun kalmış yetişkinlerin, yurdum çocuklarına gani gani reva gördükleri sopaydı.

Şimdi o fotoğraftaki çocukluk cenneti daha keskin bir anlam kazanıyordu. Öyle ya, sopa da cennetten çıkma değil miydi?

Dışarıda lodos iyice delirmişti, keşke bir an evvel yağmur başlasa ve insan vücudunun değişen kimyasına uygun olarak bu ruh hali de değişse. Değişse ama yaşanan ve geride kalan çocukluğun hakikati artık değişme şansına sahip olmadığına göre, bizim, geçmişteki yaşantılarımıza ait olan bugünkü duygularımızın değişmesi ne anlama gelirdi ki?

Adam bir süre için gözlerini fotoğraftan uzaklaştırmaya çalıştı. Evet masadaki ışığın yönünü de değiştirmeliydi. Böylece az sonra, yine aynı fotoğrafa başka bir ışık ve başka bir açıdan baktığında çok daha değişik izlenimler ve o izlenemlere koşut apayrı duygular yaşayabilirdi. Yerinden kalktı, yazı lambasını hafifçe öne eğdi, koltuğu pencerenin kenarından biraz daha uzağa, odanın ortasına doğru çekti, yeni bir sigara daha sararak, tekrar koltuğa oturdu. Sigarayı yaktıktan sonra, gözlerini yeniden fotoğrafa çevirip çevirmemek arasında kararsız kaldığını ayırımsadı. Acaba kendisini daha da tedirgin edecek başka duygulara kapılmaktan mı korkuyordu? Oysa zaten kafası allak bullak vaziyetteydi. Gözlerini tekrar fotoğrafa çevirdi. Aslında özlem, elbetteki özlem yakıyordu içini. Çocukluğa, geçmişe duyulan özlem değil, hele hele bir tür edebi, sanatsal nostalji duygusu ise hiç değildi. Koskoca yaşını başını almış bir adam olarak hala küçük bir çocuk gibi annesini ve babasını özlüyordu. İşte her şey bu denli yalın, bu denli kolay anlaşılır ve bu denli insaniydi.

Evet evet, binbir türlü duygu karmaşası, ruh durumu analizi, lodosun kötü etkisi, gece, uykusuzluk vs.vs. Hepsi budala bir küçük burjuvalının sezgi ve çıkarımlarıydı.

İnsanın sevdiklerini ve hele hele ana babasını, hayatta olmayan yakınlarını özlemesinden daha doğal ne olabilirdi?

Hayatta en büyük kayıp oydu ki, insan sevdiklerine, onlar hayattayken sevgisini gösteremeyebiliyor, onlara doya doya sarılmaktan, imkan varken öpüp koklamaktan kaçınıyordu. Yine insan, çocukken kendisini döven babasını, yetişkin yaşa geldiğinde anlayabiliyor, onun türlü çeşitli çaresizlikler içinde başvuracak başkaca seçeneği olmadığı için, aslında büyük bir zavallığın sonucu olarak dayağa başvurduğunu idrak ediyor, dolayısıyla yine anne ve babasının adına üzülüyordu.

Ancak ne yazık ki, o yetişkin yaşta bile, o insanların yarın, kısa bir süre sonra göçüp gideceklerini bile bile sevgisini gösterememek, kısa da olsa, artık yaşlı ve tonton bir ifadeden başka hiçbir şeye sahip olmayan o insanlara doya doya sarılıp koklamaktan geri kalmak, geri kalmış olmak...

"Tanrım nasıl bir yoksulluktur, nasıl bir kayıptır bu?"

Evet işte böyleydi, insan anne ve babasını özlerdi. Özlerdi de bu duygunun yerine hiçbir şeyi koyamazdı.

Adam, yıllar önce anneannesini kaybettikleri gün annesinin kendisine söylediklerini anımsıyordu: "Oğlum," demişti annesi, "bu dünyada aslan gibi üç tane evladım, torunlarım, eşim var ama şimdi o yaşlı anamı kaybettim ya, dünyada öyle yalnız kaldım ki, sorma gitsin."

Adam, yıllar önce bu sözlerin anlamını yeterince kavrayamamıştı. Ancak, gel gör ki, şu an kendisinin ne çocukları ne de torunları vardı. Yani kendisinin şu an ki durumu, anasının yıllar önce ifade ettiği durumdan çok daha zordu.

Sonuçta hayatın zincirleme diyalektik akışı içinde, kendisinden önceki halkayı yitiren insan, kendisinden sonraki halkayla avunabilir, kendisinden sonraki halkanın dertleriyle meşgul olarak bir önce yitirdiği halkanın, yani anasının babasının yokluğunu belki bir nebze dengeleyebilirdi.

Ama ne yazık ki, adamımız işte bu halkayı kırmış, hayatın zincirleme diyalektiğini farkında olmaksızın sekteye uğratmıştı. Kendisinin şimdi çocukları, belki de torunları olmalıydı.

Olmalıydı ama yoktu işte. Ve üstelik şimdi o sarı fotoğraftaki küçük çocuk olmayı, çocukluğun gamsız, kaygısız hayalleriyle birlikte anasının babasının ellerinden tutarak, kovulma tehlikesi olmayan cennetinin yollarında sonsuza kadar, fotoğrafta çocuk yüzüne yansıyan gülücükle birlikte, sonsuza kadar yürümeyi istiyordu.

Dışarıda lodosun hızı kesilmiş, iri damlalar halinde hızlı bir yağmur başlamıştı. Hava hafiflemişti ve neredeyse gün ağarmak üzereydi. Adam bir sigara daha yaktı, oturduğu koltuktan kalkarak, rafda duran solgun resmi eline aldı, bir kez daha yüzüne iyice yaklaştırarak baktı, baktı.

Hiç değilse fotoğraftaki anne ve babasını öpmeliydi insan.

Ne kadar da geç olmuştu.

* Sevgili Filiz Dereli, Aygün Topbaş, Sevgi Kurna, Elif Duru, Gülten Yosun, Ezgi Demir, Buket Sürmeli, Cemile Kaya, Simge, mektuplarınızı aldım, sevgiyle... 4 Ağustosta İstanbul'dayım, görüşmek üzere...

otaftali@hotmail.com

Biri erkek olduğu dönemlerde ödüllü bir yazar Sevgi Özcan Güven. Yazarlık artık her şeyi olmuş. Diğeri oyuncu, editör bir genç Şevval Kılıç. Seks işçilerine yönelik Gacı dergisinin editörü. İki kadın kendini anlattı.

Erkek Doğup Kadın Yaşayan İki İnsan

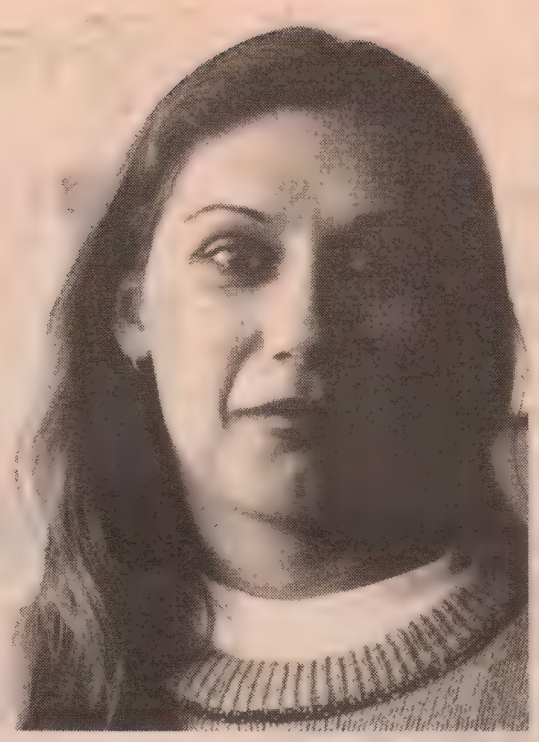

Şevval Kılıç

Sevgi Özcan Güven

ALİ KEMAL YILMAZ

Otizm hastası **Birger Sellin**'in 1993 yılında yazmış olduğu "I don't want to be inside me anymore" adlı kitaptan uyarlanan **"Turning Talks"** adlı oyunda yer alan **Şevval Kılıç** 2 ay Avusturya-Viyana ve Almanya-Braunschweig'da sahneye çıktı.

Şevval 1972 İstanbul doğumlu. Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünden terk. Onunla söyleşi yaparken işyeri olan **İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı**'nda annesi Yıldız hanımla karşılaştım. Önce annenin ağzından Şevval Kılıç'ı kısaca dinleyelim:

"Şevval'i çok seviyorum. Çocukluğunda ve ergenlik döneminde çok farklıydı, diğer erkek çocuklarından gözle görülür ayrılığı vardı, bana aşırı yakınlığını beni çok sevmesine bağlıyordum. Ona hiç kuşkuyla yaklaşmamıştım. Üniversitedeyken, bana kadın olma isteğini anlatana dek. Karar veren oydu yaşamını yaşamalıydı, bana düşen destek olmak, yanında olmaktı. Zorunluluk değil, gerçekten hep yanındayım. Bana ihtiyacı olan anları biliyorum. Üzüldüğüm şey okulu bırakmasıydı. Benim her şeyim biriciğim, nasıl mutlu oluyorsa öyle yaşamalı."

Gacı Editörlüğünden Oyunculuğa

"LOT Theater" yönetmeni **Jörg Weber** geçen yıl Türkiye'ye gelip konsepti farklı cinsel kimlikler olan bir performans düzenler. Magma Tekno Klüp, projenin ili olan İstanbul'da gerçekleşir. Üçüncü ayak için ise Şevval Viyana'ya davet edilir. Ve orada 3 ay provadan sonra oyun başlar. Oyun ve oyunculuk üzerine Şevval'le konuştum.

Oyunda yer alan insanların hepsi cinsel azınlıklardan mı seçildi?

- Hayır. Oyunun konsepti sosyal yalnızlık, izolasyon, dışlanma, normallik, anormallik sorgulanması üzerine idi. Örneğin okuduğum tekstlerden biri şöyleydi: *"Neden herkes en az benim kadar çılgın olan dünyamın içine girmek için yanıp tutuşuyor?"*

Oyun devam edecek mi?

- Oyunun tatile girmesinden kısa bir süre sonra yönetmenimiz intihar etti. Uluslararası tiyatro festivaline hazırlanıyorduk. Oyunun dışında da çok yakın olduğum bir insandı çok yıkıldım. Sanırım festivale katılmayacağız.

Turning Talks neden Türkiye'de gösterilmedi?

- Fazla sivri ve Türkiye'ye göre fazla radikal bir oyun.

Magma Tekno Klüp'te oynadığınız Transsons da radikal bir oyundu. İlgi çok fazlaydı. Göze alınamaz mıydı?

- Öncelikle şöyle bir şey var; profesyonel bir grup bu ve asla kimseye teklif götürmezler. Oyuna Viyana'dan davet geldi ve orada oynadık. Ayrıca içeriğinin dışında oyuncuların çıplaklığı Türkiye için mümkün olduğunu sanmıyorum.

Oyuna ilgi ve izleyicinin tepkisi nasıldı?

- Öncelikle grubumuzun kesin kuralı izleyiciyi 40 kişi ile sınırlamak. Dolayısıyla sanatı yakından takip eden insanlar izleyiciler. Tepkilere gelince amaç izleyiciyi sarsmak, travma yaşatmak. Örneğin her oyun bitişinde izleyici yarım saatten fazla salonu terk etmedi. İşin kötü yanı akvaryumun içindeyim. Spotlar söndü. Su buz gibi. İzleyici gitmeden salonu terk edemiyoruz. Donacaktım neredeyse.

Dekorlar çok özel sanırım.

- Her şeyiyle çok özel. Bilinen tiyatroyu allak bullak eden bir tarz. Kesinlikle hiçbir masraftan çekinilmiyor.

Maliyeti ne kadardı?

- Devlet destekli olduğu için önemi yok onlar için.

Senin aldığın ücret ne kadardı?

- Avrupa standartlarının bile üstünde orada çok rahat yaşıyabileceğim kadar diyelim.

Türkiye'de oyunculuğa devam edecek misin?

- Tiyatro tekliflerine açığım, motivasyona ihtiyacım var.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın çıkardığı "seks işçileri"ne yönelik **Gacı** adlı derginin editörü Şevval cinsiyet değişikliği yaptıktan kısa süre sonra fuhuştan uzaklaşmış.

Normal olarak tanımlanan işlerle "seks işçiliğini" kıyaslar mısın?

- Para karşılığı seks en son çare. Çok riskli. Arkadaşlarla yaptığımız toplantılardan birinde anlatılmıştı; müşteri bir travestinin kolunu kasten kapıya sıkıştırmış. Arkadaşları kilometrelerce aradıktan sonra bulmuşlar. Dehşete kapılmıştım. Korkmadıkları için değil, bekledikleri bir sonuç. Düşünebiliyor musunuz?

Peki önlem alıyorlar mı?

- Şiddet ortamı karşıtını doğuruyor. Onlar da kesici, delici aletler taşıyorlar. Gerektiğinde kullanabilmek için. İnsanları yaşadıkları şeyler iyi veya kötü olmaya iter. İnsanlar şunu söyleyebilirler mi? "Transseksüeller oraya eğlenmeye gidiyorlar." Yaşamlarını nasıl sürdürecekler? Sonuç olarak bu insanlar istenmeyen davranışlar sergileseler bile bunun devletin yanlış politikaları sonucu olduğunu düşünüyorum.

Fuhuşu savunuyor gibi yanlış anlama veya kasten Gacı'ya yönelik suçlamalar geliyor mu?

- Biz dergimizde sık sık aynı şeyi tekrarlıyoruz. Amacımız fuhuş sektörünü ve cinsel azınlık kültürünü teşvik etmek ya da topluma empoze etmek değil. Yalnızca sorunları bir de bizlerin açısından aktarmak, sorunlara ortak çözüm yolları aramanın aracı olmak ve yaşadıklarımızı kendimizle ve okuyucu ile paylaşmak istiyoruz.

Peki ameliyat ve sonrası için olumsuz şeyler anlatılıyor. Transseksüllerin orgazm olamadıklarından bahsederler hep...

- Kesinlikle doğru değil. Ben ameliyata sihirli değnek gibi bakmadım. Yaşantımla yakından ilgili kadın kimliğimle başka bir yaşantı kuramamak, düzensizlik, seks işçiliği, orgazmda rol oynuyor. Mastürbasyon bile yapılabiliyor. Ameliyattan 15-20 gün sonra öylesine arzu doluydum ki beğendiğim erkeklere fiyat konusunda uygunluk gösteriyordum. Tabii o zaman seks işçisiydim. Şimdi genel insanlar gibi çalışıyorum.

Birlikte olduğun biri var mı?

- Evet... Sevgi saygı çerçevesinde birlikteliğim var. Orgazm olamama korkum başlangıçta vardı. Kesinlikle ameliyat öncesi orgazmı tüm güzellikleriyle şimdi daha hazla yaşayabiliyorum.

Sevgi Özcan Güven anlatıyor:

Şu sıralar uzunca bir öykü yazıyorum romana yakın bir öykü. Avrupa gezi izlenimlerimi yazıyorum. Üç zamanlı öyküler; geçmiş, şimdiki zaman, gelecek... Gelecekle ilgili kaygılarım, kaygılarımız, insanlık adına duyduğum kaygılarım. Bir taraf lüks içinde, bir taraf aç, açık. Yalnızlaşan, mutsuzluk içinde insanlar. Hangi rejim, hangi sistem insanlığı kurtaracak. Sosyal adalet dengesizliği alabildiğine çelişkileriyle devam ediyor.

Albert Camus "İnsan ne ise, o olmaya yanaşmayan tek canlıdır" der. Ben diyorum ki, insan bir gün ne ise o olduğu zaman başarıya ulaşacak.

Sokaklara çıkıyorum, sadece insanların dramları değil, sokak hayvanlarının bir lokma yiyecek için yalvaran bakışları içime dokunuyor. Doyurmaya çalıştığım yüzlerce kedim, köpeğim var. Kasap dükkanlarının vitrininde küçük hayvan başlarını gördüm; içeri girip sordum hangi hayvanın başı bu? **"İki aylık süt kuzusu"** dedi kasap. Lezzet için tercih ediliyormuş. Dram, dram her şey, neye baksam hüzün var, yalnızlık, mutsuzluk. Duyarlı bir insanım ben, nasıl kayıtsız kalabilirim.

Bir transseksüelim ben bilinen anlamda. Kadın olarak yaşamıyorum. Beraber olduğum kimse yok. İstemiyorum. İnsan benim kimliğim. Diğer kimlikleri reddediyorum. Cins ayrımcılığı, cinsiyet ayrımcılığını aştım. İnsanlardan çok şey hiçbir zaman beklemedim fakat artık ne iseler o olmalarına izin veriyorum. Eğer bir insan benimle ilişkilerinde yanlış tavır koyuyorsa bilinçaltına bakıyorum. İtildikleri ortam onları yetiştiriyor. Acımasızlıklar arasında nasıl yetiştiriyorsa koşullar onları. Bağışlayıcıyım. Artık arkadaşlar bana "Sevgi sen erdin" diyorlar. Keşke diyorum.

Yaşamda sıradan söylenen sevgi sözcüğünün altını özellikle çizmek istiyorum. İnsanları, insanlığı kurtaracak olan sevgi bence. Sevgi ile eğitilen insanların katil, cani olmaları mümkün müdür? Şiddet dolu bir toplumda sevgisiz bırakılmış toplumun bireyleri tüm kötülükleri oluşturacak.

50 yıldır edebiyatın içindeyim. Yaşımı tahmin edin artık. **K Yayınları**'nın editörlüğünü yapıyorum. Çok genç insanlar geliyorlar. Hemen bir yerlere gelmek istiyorlar. Sabırsızlar. Sanki kolay hemen bir yerlere gelmek. Üstelik iyi olmayanlar çoğunlukta. Edebiyatta insanların geçmişlerine bakılarak ödüller veriliyor. Yeni ürünlerine bakılmıyor. Dedim ya kimseye kızgın, kırgın değilim.

Öküz'ü takip ediyorum. Çok beğeniyorum. Gerçekten muhalif olan nadir dergilerden biri. Başarılar dilerim.

Doğa bize her şeyi dengeli vermiş. Değerleri biz insanlar koymuşuz. Erkek veya kadın eşcinsellerin öncelikle aileye ve dışa açılmak gibi bir sorun var önlerinde. Kendinle ve başkalarıyla barışmak için açılmak şart, fakat öncelikle ekonomik bağımsızlığı kazanmak gerekir diye düşünüyorum.

Lezbiyenliğim Erkekleri Peşime Taktı

Selma eşcinsel olduğunu çevresine söylediğinden bu yana erkekler tarafından daha ilginç hale geldiğini söylüyor.

"26 yaşındayım. Eşcinsel ilişkim ergenlik döneminde başladı, fiili olarak tabii, duygusal anlamda ise doğduğumdan beri lezbiyen olduğumu düşünüyorum.

İnsanlar erkeklerle kötü ilişkiler, ruhsal zedelenmeler yaşayan kadınların tepki olarak lezbiyen olduklarını sanırlar. Ben psikoloji eğitimi almış bir kadın olarak bu bakış açısını fallus merkezli buluyorum. ***Üreme amaçlı cinsel ilişki dışında bir kadının asla bir erkeğe orgazm anlamında ihtiyacı yoktur diyorum****. Yani lezbiyenler klitoral orgazmda kalmış vajinal orgazmı bilmeyen kadınlar değildir. Sonra diyelim ki öyle, neden benim hazlarıma benim yerime karar veriliyor. Erkek düşmanı asla olmadım. Hatta bazen flört ettiğim erkeklerde oldu.*

Erkek egemen zihniyeti taşımayan erkek arkadaşlarım (hetoroseksüel, eşcinsel) var. Kadınları erkeklere cinsellik söz konusu olunca tercih ediyorum. Daha mutlu oluyorum. Ruhsal dengem kadınlarla yerine oturuyor.

4 yıldır öğrenciliğim devam ederken okul arkadaşlarıma üstelik psikolog adaylarına lezbiyen olduğumu söyledim. Allak bullak oldular. Tedavi olmam için bana randevu alanlar bile oldu. Kötü niyetli olmamaları onları bağışlamama yetmedi. İlişkimi en aza indirdim. Erkek arkadaşlarıma daha cazip bir hale getirdi eşcinsel oluşum. Okul dışından bana çıkma teklifinde bulunanlar oldu.

Onlara göre iyi bir erkek arkadaş beni normale döndürebilirdi. Soruyorum onlara; kimin değerlerine göre normal? Kim dağıtmış bu ölçüleri, kim dağıtmış erkekliği, kadınlığı. Doğa bize her şeyi dengeli vermiş. Değerleri biz insanlar koymuşuz. Erkek veya kadın eşcinsellerin öncelikle aileye ve dışa açılmak gibi bir sorun var önlerinde. Kendinle ve başkalarıyla barışmak için açılmak şart, fakat öncelikle ekonomik bağımsızlığı kazanmak gerekir diye düşünüyorum. Sonra vahim sonuçlar olabiliyor. Aile desteğini kesince zor durumda kalanlar oluyor. ***Lambda İstanbul Grubu****'na arada gidiyorum. Gerektiğinde desteklemek gerek. Örgütlü mücadele olmazsa olmaz koşullardan bence."*

Dışı Beni, İçi Seni Yakar

Çok kızdığım bir yanıt ve sorusu aynen şöyle: "Türkiye'de bir çok bilinen, başarılı transeksüel ve gay insan var ve oldu. Bu insanların mücadeleye katkılarını nasıl değerlendiriyorsunuz" **Yanıt:** ***"Türkiye'de "Hortum" denilen bir polislik yüz karası var Bülent Ersoy 10 tane gazeteciyi alıp kapısına dayansın"*** **Yapmayın sayın Konfederasyon Başkanı.**

Dünya Eşcinsel Örgütleri Konfederasyonu'nun Türkiyeli Başkanı **Kürşat Kahramanoğlu**'nun bir gazeteye verdiği demeç önemli çıkışları içerirken bir diğer yanı sırtını Avrupa'ya dayamış tuzu kuru açıklamalarla dolu. Eski öğretim üyesi olduğu tanıtımda öne çıkarılan sayın başkan ***"Eşcinselliği gizlemek ahlaksızlıktır"*** demiş. İçinde artık yaşamadığı toplumun gizli eşcinsellerine "ahlak" gibi tehlikeli bir ölçüyle yaklaşmış. Türkiye'de olduğu dönemlerde öğretim görevlisi titriyle gizlenen sanki kendisi değilmiş gibi. Tam 15 yıldır bu toplumda örgütlülük mücadelesi veriliyor. Bu mücadelenin içinde bir biçimde yer alan insanları tanıyorum. Daha önceleri neredeydiniz sayın eski öğretim görevlisi?

"Hayatımda hiç gizlenen bir eşcinsel olmadım, fakat gerek kendi isteği, gerekse olaylar karşısında cinsel tercihi ortaya çıkan insanların yaşadıkları olumsuz gelişmeleri çok iyi biliyorum" diyor kendisi.

Madde 1: Eğitiminiz, mesleğiniz yoksa ve hele bu toplumda kabul gören erkek değilseniz yani "kadınsı" yanlarınız varsa fahişelik yapmaktan başka çareniz yoktur. (Bu iddiam çok sayıda eşcinselle yaptığım anketle sabittir) Bu iddiamı çeşitli yerlerde söylediğimde beni "Yeşilçam" senaryosu yazmakla suçlayanların kulaklarını çınlatırken, azınlık da olsalar kadınsı eşcinsellerin bu önemli sorunlarını Avrupa'nın serin ve sosyal güvenlikli rüzgarında konfederasyon başkanına öncelikle duyururum.

Madde 2: Yaşamını ekonomik anlamda sağlayamayan öğrenci, meslek öğrencisi eşcinsel arkadaşları aileden ve çevreden gelen psikolojik baskılar sonucu aldıkları ruhsal travmalarında yakınen tanığı olduğumu ve o insanlara ahlaksız demenin bizzat "entelcik" tavrı olduğunu belirtmek isterim. 8 Temmuz 2000 tarihli Hürriyet gazetesinde yayınlanan söyleşide olumsuzlukların yanında bildik demokrat söylemleride var allah için. En çok kızdığım bir yanıt ve sorusu aynen şöyle: "Türkiye'de bir çok bilinen, başarılı transeksüel ve gay insan var ve oldu. Bu insanların mücadeleye katkılarını nasıl değerlendiriyorsunuz"
Yanıt: *"Türkiye'de* ***"Hortum"*** *denilen bir polislik yüz karası var.* ***Bülent Ersoy*** *10 tane gazeteciyi alıp kapısına dayansın"*
Yapmayın sayın Konfederasyon Başkanı "Hortum" gibileri suçlamak yerine Kaos GL dergisini poşetlere sokan, RTÜK gibi televizyonlar kapatan devlet anlayışına neden değinmiyorsunuz. Öyle ya siz artık diplomatik dil kullanmak zorundasınız. Hortuma imkan veren kimdir? Malumunuz. Ayrıca mücadelede anılacak isimleri anmamaya yemin mi ettiniz. (Benim kesinlikle Türkiye'de Eşcinsel Hareketin tarihini inkar edenlere, isimleri yok sayanlara tahammülüm yok.)
Son söz: Eski solcu, yeni Avrupa yalakaları bizim adımıza ahkam kesmeyin.

Beyaz ET

annem Türkan Onat'a... dünyanın bütün sarı sarmaşık gülleri, kasımpatları ve yıldız çiçekleri senin olsun...

MERAL ONAT

annem ne görse "ah benim canıım, ah yavruum" diyenlerden...

yerim senin o küçücük dötünü, fıstığım benim..

ah güzeliim, ne güzel şeysin sen, maşallah yavruma..

çocukluğumuz hep onun acıyarak eve aldığı ve büyüttüğü akla hayale gelmedik hayvanlarla geçti. Evimiz cephe gerisindeki yaralı kampları gibiydi... Bahçedeki kaplumbağa bahar geldiği halde kış uykusundan uyanıp topraktan bir türlü çıkmayınca annemi aldı mı bir telaş, nerde bu hayvan, başına bi şey mi geldi diye. Sonunda dayanamadı ve bütün bahçeyi kazarak onu buldu...

Horr zzzz Horrr zzz

..hepsinin envai çeşit ismi vardı.. kedilerimiz Nebahat, Sabahat, Sarı Osman, Ekrem, Killing, Bıcır, Satı, Alibey; peygamber devesi Sami; köpekler Leyla, Barış, Pitkin ve tavuğumuz Dilber Ana...

Dilberana kendini köpek sanan bir tavuktu.

Gırrr... ...rrr... ...Roğrrr... Gırrrr...

Saldırganlığı yüzünden kapıya levha asmak zorunda kaldık.. Hırsız korkumuz falan yoktu, Dilber anayı salar kapıyı bacayı kilitlemeden yatardık.

DİKKAT! TAVUK VAR

Bazı insanları köpeğe alıştırır gibi alıştırırdık ona..

Bak bu postacı, çok iyi amca o.. üstüne atlamak yok tamam mı, yoksa mektup getirmez bize...

Sev amcası sev.. yavaşça getir elini.. şimdi bi şey yapmaz.

Gurrr ..rurrr ...rrr..

Ezik bir tavuk değildi, bebekliği, çocukluğu çok rahat geçti.. Yavaş yavaş, sindire sindire, hormonsuzca büyüdü.. Duygularını ifade edebilen, kendini önemseyen, kararlı ve kişilikli bir tavuktu... Ama üç kişilikli... Kendini köpek sandığı yetmiyor, bir de kendini insan sanan bir köpek sanıyordu.. Bizimle birlikte yaşamaya, konuşmaya, yemeye ve uyumaya hakkı olduğunu düşünüyordu. Annem onun annesi, bizler kardeşleriydik..

Beyaz peynir hastası.. çaldığı yağlı koyun peynirleri yüzünden diğer beyaz etlerin aksine vücudu kolestrol deposu.. Tel dolabı gagasıyla açar peynirleri kaçırır, anneme yakalanırsa peyniri anında yere atar, hiçbir şey yokmuş gibi ıslık çalar...

..annemin söylenmesi bitince barışmaları, aşkları inanılmaz... boynunu uzatır, dilinde müthiş bir tavuk türküsü, annemin saçlarını bitler, dikler...

Cıırrrurr curriyyy gurr... tırrır..

Haladan çok dayıya çektiğim, sokaktan eve girmediğim ve incik boncukla çok ilgilenmediğim için annem bütün kız evlat özlemini onunla giderdi.. Pazardan boncuklar alır, tırnaklarını törpüler, kıpkırmızı ojelerini hiç ihmal etmezdi.

O da birine saldırdığında kurban kıpkırmızı fredi gibi tırnaklarla karşılaşınca buz keser, Dilberana bi uçan tekme, bi mawaşi, full kontakt girişirdi..

GIDAAAK!

Böyle bir arbededen sonra annem gelen şikayetleri çocuğunu için için koruyan sahte bir kızgınlıkla dinler, onu kesilip bir pilav tepsisinin orta yerine konulma tehdidinden korumak için birkaç gün sokağa salmaz, köpek bağlar gibi ayağından bir yere bağlardı, arbede sırasında zedelenen ojelerini yenilemeyi de unutmazdı.

Vah vaah!. Çok üzüldüm beyefendi... bi buluyim onu bak, naapıcam!.

Allah affetsin, Yedikule'de devamlı saçımı çeken, herkese bela olan Atilla'yı eve davet etmiş ve Dilberanayla aynı odaya kilitlemiştim. Kapıyı açtığımda Dilberana odanın ortasında helikopter gibi dönüyordu... Atilla kaçarken çorapları bile çıkmıştı ayağından.

Tek amacı vardı; bizleri, ailesini korumak. 0 yaşta böyle bir seçilmişlik, böyle bir korunma duygusunun gururu yanında sonraki Bilgiçağı, uzaylıların seni seçmesi, koruması, ana gemi falan hep fasarya geldi.. Sana gelmiş bir tavuk "Biz dostuz" diyor... Seni seviyorum diyor. Ne yapayım uzaylıyı, "Sirius"luyu... Kendi dünyandaki tavuğa bir bak önce, ona bir kulak ver...

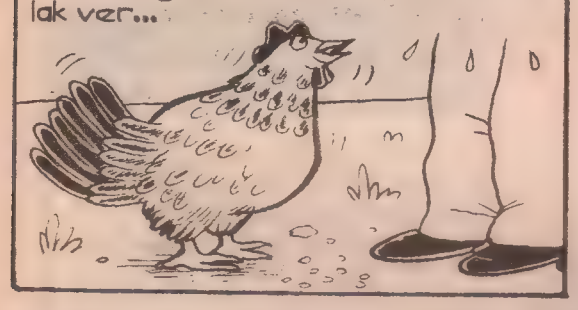

Televizyonda yarışma öncesinde güzeller havuz başında yorgunluk çıkarıyorlar.. acıkmışlar... Açık büfeye doğru pembe flamingolar gibi koşuyorlar. Ve işte hepsinin elinde birer tavuk bacağı.. güle oynaya bacakları dişleyip, damarları sinirleri, kıkırdakları çekiştiriyorlar. Anneannem inek keser ve yerdi, o bir hayvan gibiydi ve hayvanlara çok acımazdı. Ama tavuk yerken, ay ben civcivlere bayılırım dediğin anda bir insanlık iddiası ve çifte standart başlıyor... İnsansı olanın hayvanla insan arasında kaldığı bir noktada hayata bir türlü geçemeyen ideal bilgi bumerang gibi geri dönüş yolculuğuna başlıyor ve insanlık şu anda lazerli taş devrini yaşıyor..
Bilimkurguda vardır, gerçekten de ileri yıllarda insanlık çatal bıçak ve peçete eşliğinde kibar kibar insan eti yiyecek.. Roma Hukuku, mücadeleler, büyük filozofların düşünceleri, kafa patlatmalarını kütüphanelere dizmiş, tarihin en barbar zamanlarına yeniden dönüyoruz. Kapitalizm en acımasız, en vahşi tekniklerini ve ilkelerini ancak bu geçmiş çağlardaki vahşi insanlara daha iyi yutturabiliyor çünkü.
Kürklere kızıp bıldırcın yiyor, kedisini çok sevip ona güzelim bir atın etinden yapılma kalp şeklinde bisküviler yediren, bir tavuğun sadece ona dit, koşmak, eşelenmek isteyen bacağını arsızca koparıp soya sosuna batıra batıra yutan, arada derede kalmış insan; Ben de senden güçlüyüm, elbette birgün "ne yapıyorsun bırak o kuzuyu" diyerek gözünün üstüne yumruk atma medeniyetim olacak. Şimdi sadece şunu söylüyorum, ceset yiyorsun, çürümeye başlamış leşleri yiyorsun...

Eşi ağlara yakalanmış hızla tekneye çekilirken onu bırakmak istemeyen, beni de alın diye ağlara atlayan ve yalvaran bir mürekkep balığı gördüm. Onun gözlerinde, birisi öldürmek üzereyken yetiştiğim zavallı bir yılanın gözlerinde, dayak yemek üzere kıstırılmış bir çocuğun gözlerinde güçlü ve zalim insana bakan, "neden, nasıl yaparsın, nasıl kıyabilirsin" diyen o bakışı ne çok gördüm; gördük!..

Yugoslav bir yönetmen, içinde muhteşem filmi "Balyoz"un da bulunduğu kısa film gösterisinde, her sabah oynadığı minik keçi arkadaşı ahırda satırla doğranırken bir kenara korkuyla büzülen yavru köpeğin ve titreyen, ürperen gözlerini; korkuyla kasılan ifadelerini ne inanılmaz görüntülemişti.. Hep şu aynı ifadeyi; "Merhamet et, esirge.. yaşamımı bana bağışla..."

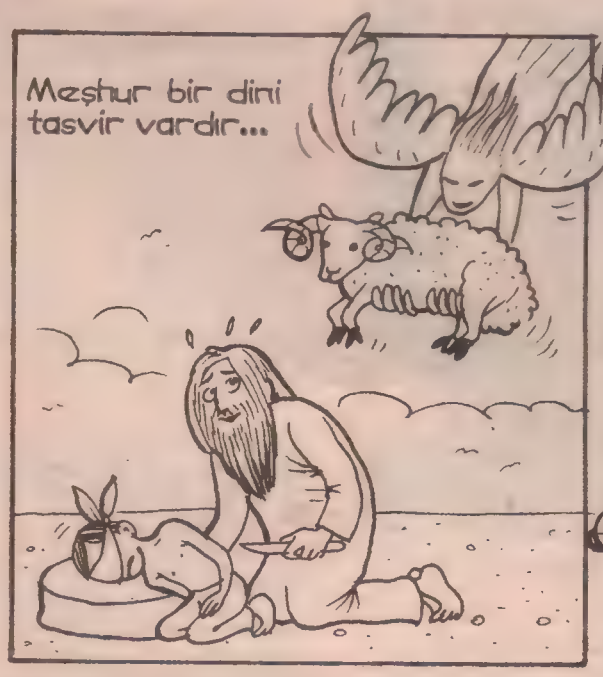

Ben hasret ve ümitle onun ikinci karesini, duur yapma diye son anda yetişen bir meleği bekleyenlerdenim. Her zulümde, her işkence ve idamda.

Birçok öğretide, vedalarda, Bagavad-Gita ve Budizm'de geçer "Ahimsa" kuralı; yani diğer canlılara zulmetmemek. Vejetaryenliğin dipnotlarında daha çok et yemenin insan için zararları, yok diş yapısı, yok barsak uzunluğu anlatılır. Et yemenin asıl zararı o hayvanadır. Ne yazık ki ne 3. gözünün törenle açılışını yapmış, ne kundalinisi uyanmış ne astral seyahatler yapan birinde, sineğin, böceğin, yaşama hakkı olan bütün canlıların üzerinde güç kullanmayan kimseye rastlamadım henüz.

Almanya da yayınlanan bir belgeselde hasta olan 20 bin tane dana çöp konteynırlarına atılıp birer plaka haline gelecek şekilde vahşice presleniyor ve yanyana iskambil gibi dizilip paketleniyordu.,. Sağlıklı olanlar da tüyü boynuzu, işkembesi, b.ku ayağı, tırnağı, bir bütün halinde makinanın içine atılıp öğütülüyor, ayrıştırılıyor ve bir bölümden etsu paketleri halinde çıkıyordu.. Maymundan veya Ademle Havvadan geldiğini söyleyen insan bu evrim içinde elini biraz daha çabuk tutup, meleklerin insan boğazlanması karşısında bile gökten indiremeyeceği bu iğrenç ürünleri alın kıçınıza sokun diye o raflarda bırakmalı.

Yahudi kampları gibi kurulan tavuk çiftliklerinde tavuklar bir yere sıkıştırılmış, ölene kadar hareketten menedilmiş, sadece yemek yedirilip 15 dakikada bir yumurtlamaları sağlanıyor. Kahvecinin gıcık olduğu müşterisinin kahvesine tükürmesi gibi o tavuk da o yumurtaya mutlaka tükürüyor, mutlaka bir şey katıyor ve intikamını alıyordur. Üç yıldır kolesterol korkusuyla yumurta tüketiminde yaşanan kriz nedeniyle Afyon Üniversitesi'nde araştırma yaptırılacak, beş deneye sürekli yumurta yedirilecek ve kolesterol düzeyleri ölçülecekmiş. Televizyonda dinliyor ve gülüyorum. Kolesterolü tesbit edecekler mi bilemem ama o tükürüğü asla tesbit edemeyecekler...

Dilberana öylemiydi ya, kaç tane yumurtlayıp, kaç tane çocuk sahibi olacağına hep kendi karar verdi... 10 yıl yaşadı... Ben yüzü buruş buruş, gözleri kataraktlı, romatizmalı, hafızası zayıflamış ihtiyar bir tavuk görmüş şanslı insanlardanım.

Ölünce ona mezar yaptık, beyaz eti toprağa gömdük.. Komşular "hiç akıl yok bunlarda, mındar ettiler tavığı, ama karttır zaten, muşamba gibidir, yenmez" dediler.. Biz sessizce ağladık başında, çok ağladık..

Bir canlının yaşama olan sevdasını, düşkünlüğünü, onun gözünden dünyayı seyretmenin ve olağanüstü bir şey olduğunu gördük... Bahçemizde tam 10 yıl bir uçan daire sakladık. Bir uzaylıyla, E.T. ile dost olduk.. Beyaz E.T. ile dost olduk.

marketlerin ceset reyonlarında bazen insanları dik dik bakarken bulurum kendimi... İsterim ki o insan o pakedi almaktan vazgeçsin ve onun yerini alacak bir başka canlının zulüm ve işkence görmesini engellesin, o ürünü mümkün olduğunca çok reddedebilsin ve kendi kendisinin meleği olsun... Gökten bir melek beklemesin...

Long Play

ROCK BOARD
Her Cuma
Saat: 24:00 - 01:00 arası
MMC TV'de

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com SAYI:10 GÜVEN ERKİN ERKAL • kertenkele@hotmail.com

Benim kliplerim yasaklanacak, ülkücülerden, faşistlerden tehdit alacağım, gittiğim yerlerde dincilerden tehdit alacağım, sonra metalcinin biri çıkıp "Onu ben metal olarak kabul etmiyorum" diyecek. Yesinler senin metalini. Al gitarını bilmem ne yap.

Türkiye'de Tatlı Su Rock'çıları Var

Haluk Levent'le metal'den rock'a, Susurluk'tan, hakkında açılan davalara kadar birçok konuda konuştuk.

İnternetteki bir rock sitesinde "popçuların rockçısı, rockçıların hiçbir şeyi" deniliyordu sizin için.

Doğru söylüyorlar. Türkiye'deki heavy metal gruplarını da biliyorum, Non Serviam gibi dergileri de okuyorum. Bu konuda onları eleştiremem. Ben metalcilerin babası olamam zaten. Ama olmak isteseydim çok rahat olurdum. Düşüncelerimden ve yaşam tarzımdan ödün vererek öyle görünebilirdim. Türkiye'de tatlı su rockçuları var, onlar benden daha fazla kabul görebilirler. Altlarında porche arabalar, Bağdat caddesindeki evlerinde elektro gitarlarını alıp metal yapan insanlar tanıyorum ben. Benim tutucu metalcilerden kabul görmem imkansız bir şey, diyalektiğe aykırı. Okuduğunuz o cümle adamın birinin kendi mastürbasyonu. Öyle bir adamın beni sevmesini de bekleyemem. Haluk Levent diye bir adam çıkıyor. O döneme kafa tutuyor. Ciddı olarak ben çok zor şartlarda bu döneme geldim. Şimdi beni Kim Bunlar gibi, Ayna gibi, Grup Destan gibi, Murat Göğebakan gibilerle karşılaştırmasınlar. Beni bunlarla karşılaştırmaya çalışan cahilleri de gördüm. Şu anda üç tane DGM'de, bir tane de Uşak Cumhuriyet Savcılığı'nda açılmış davam var. Şarkılarım yüzünden. Gökova hakkında konuştuğum için dava açıldı. Ekmeği poşete sokma davasında konuştuğum için açıldı, "Hakim Savcı Amca" şarkımdan dolayı hakimin biri açtı, "Gülün Bittiği Yer" şarkısındaki motifler için Aksaray'dan bir polis memuru açtı. Bu davalarla uğraşıyorum ben. Sahip olduğum düşünceleri müziğimle yansıtmaya çalışıyorum. Ama kimi zaman tatlı su rockçuları elektro gitarın sesini biraz daha açınca, üstüne biraz karizma görüntüsü, biraz da cinsellik ekleyince metal dergilerinde boy gösteriyorlar. Beni şu anda kabul etmelerini istemiyorum ama beş, on yıl sonra hepsi kabul etmek zorunda kalacak.

Adana doğumlusunuz. Orada yetiştiniz değil mi... Anadolu'nun müziğinize etkisi ne oldu?

- Ben gerçek bir köylüyüm. Köylü insan evinde Orhan Kemal'i, Yaşar Kemal'i, Orhan Pamuk'u okuyabiliyor. Adana'da çelişkileri yaşadım. Şehrin ortasında en zengin insanlar, biraz daha dışında yoksulluk. Benim Bulutsuzluk Özlemi gibi Batı şarkısı yapmamı bekleyemezler. Çünkü yaşamadığım bir şey bu. Yeni yeni yaşıyorum. Batı tarzında slow şarkılarım da oluşmaya başladı. Ya da Düş Sokağı Sakinleri gibi bir parça yapmam da beklenemez. O insanlar şehirde yaşamışlar ve biz şehir müziği yapıyoruz diyorlar. Doğru söylüyorlar. Ama Türkiye çelişkiler ülkesi. Adamlar çok daha uçuk metal, rock grupları, asit grupları dinlerken ben bağlı bulunduğum siyasi konjüktür içinde Ezginin Günlüğü, Grup Yorum, Efkan Şeşen, Kızılırmak, Tolga Çandar, Led Zeppelin, John Baez, The Police, Deep Purple falan dinliyordum. Belki çok eksiğim var ama ödün vermeden, inançla yürüyorum.

Türkü cover'ı yaptığınız için de eleştiriyorlardı sizi.

- Altı tane kasetim var, bir tane türküye klip çektim. Haksızlık yapıyorlar. O da zaten çıkış klibim değildir. Benden sonra gelenler türkülerle çıktılar. Haksızlığa bakın; cover deniliyor. Haluk Levent bu güne kadar iki tane cover'a klip çekmiştir. Metal dergileri falan doğru söylüyor, ben onlara göre değilim. Ama neden beni onlar gibi görmeye çalışıyorlar anlamıyorum. Benim sorumluluklarım var. Aydın olmanın sorumluluğu vardır. Aydın olmanın sorumluluğu medya patronlarına yalakalık yapmaktan geçer. Öyle aydın olursunuz. Hepsini yaşayıp gördük. Neyse, allah beni bir tek Ahmet Kaya'ya benzetmesin, başka ne yaparsa yapsın.

Rock'ın temelinde de protest bakış var.

- Protest olma uğruna kendi doğrularımdan ödün verme niyetinde değilim. Ben gezmeyi, eğlenmeyi seven, sevgilisi olan, bunun yanında çevre sorunlarına duyarlı olmaya çalışan biriyim. Son dönemlerde sosyete rockçuluğu türedi Türkiye'de. Şu anda sosyetik mekanlarda rock dinleniyor. Bizi kabul etmeyen metalciler de o sosyetik rockçularla röportaj yapıyorlar. Bu bizi üzmüyor. Çünkü bu bir süreç. Tatlı su metalciliği de olmalı, bunu bilmeliler. Ben bir popçunun bile konserine giderim, eğer o popçu bu ülke için bir şeyler yapmaya çalışıyorsa... Sanat müziği yapanın da konserine giderim. Müziğini dinlemeyebilirim, kalbimle desteklerim. Ben bu davalardan yargılanacağım, kliplerim yasaklanacak, ülkücülerden, faşistlerden tehdit alacağım, gittiğim yerlerde dincilerden tehdit alacağım, sonra metalcinin biri çıkıp "Onu ben metal olarak kabul etmiyorum" diyecek. Yesinler senin metalini. Al gitarını bilmem ne yap.

Şarkı sözleri de yazıyorsunuz. Beslendiğiniz kaynaklar, şairler, yazarlar var mı?

- Son iki yıldır iyi şarkı sözleri yazdığımı söyleyemem. Ama güzel olan şu ki, aslında ben çok güzel söz yazarım. Tabii ki şairler etkiliyor ama daha ziyade hayattan besleniyorum. Günlük gazetedeki bir köşe yazısı, sokakta karşılaştığınız somut olaylar çok daha fazla etkiliyor beni.

Son albümünüz www.Leyla.Com'da türkü formatından uzaklaşıyorsunuz. Yeni bir başlangıç diyebilir miyiz buna?

- Kamyoncunun Türküsü, Kader, Sana Varamadım, Leyla. Com son yıllardaki en iyi parçalarım. Buna rağmen benim en iyi albümüm Arkadaş'tır. Bundan sonra türkü formatından biraz uzaklaşmak istiyorum. Yapacağımı yaptım, albümlerim sattı. Benim arkamdan gelenler; Murat Kekilli, Göğebakan, Kıraç zaten şiir okuyup şarkı söylüyorlar. Çünkü Unkapanı piyasasında Haluk Levent tarzı diye bir şey oluştu. Bundan kopmam gerek. Cesurca bir adım bu. Bulunduğun yeri bırakıp yeni bir şeyler denemeye başlıyorsun.

Kamyoncunun Türküsü Susurluk'u anlatıyor. Ama klipte çok belirgin değil bu. Çoğu kişi olayı trafik canavarı olarak algıladı.

- İnsanları öldürenler... En son Yılmaz Erdoğan'ın dayısını sırf doğru dürüst bir müsteşar olduğu için öldürenler, hakimin karşısında aklanıp güle oynaya mahkeme salonundan çıktılar. Telefon kayıtlarında falan da bellidir bunlar olduğu. Bızler bunu sorgularken asıl amacımız Susurluk'u unutturmamaktı. Trafik canavarına paralel olarak işlendi konu. Yoksa belli olmasın diye bir korkumuz yoktu. Düşünce suçluları için, işkence görenler için şarkılar yaptım ben. Kamyoncunun Türküsü'nü kasedin çıkış parçası yaparak kendimi riske attım. Aşk şarkısı değil ki bu. Kimse sevgilisini arayıp, bugün Kamyoncunun Türküsü'nü dinlerken seni düşündüm diyemez. Daha ilk çıkışta diğer kasetlerimden yüz bin eksik sattı. Ama benim tavrım ve tarzım bunu gerektiriyor.

Indians'ın eski elemanlarından Arbak, Serdar ve Burak'la berabersiniz. Askerlik döneminde yol ayrımına girdiniz, ama yine bir araya geldiniz.

- Yol ayrımına girmedik. Hepimiz turnedeydik. Askere gidecektim ve bir an önce de Gülendam albümünü çıkarmak istiyordum. Ama çocuklarla beraber hazırlanacak zaman yoktu. Stüdyoda bu albümü hazırlarken herkesin orda olması gerekiyordu. O yüzden karar verdik, Gülendam albümünde çalmadılar. Albüm çıktı ama biz yine aynı dostluktayız. Hala Serdar, Arbak, Burak vardır. Benim temel elemanlarımdır. Örneğin Burak'tan çok daha iyi basçı bulabilirim veya Arbak'tan daha iyi gitarist de bulabilirim. Ama bizim soundumuz bu. Grup olarak aynı fikirleri taşıyoruz. Kısaca aynı Kuvayi Milliye ruhundayız.

Indians olarak ayrıca bir şey yapmayı düşünüyorlar mı? Yaparlarsa siz onlara ne derece destek olacaksınız.

Sevgili Serdar Öztop sadece gitarla müzik yapmayı düşünüyor ve ben olumlu bakıyorum. Serdar'ın kendi dünyasıdır. Biz onunla yıllardır çalıştık ve yıllarca da çalışacağa benziyoruz. Çünkü ben onun soundunu çok seviyorum.

Son arzunuz?

Cenazemin rahmetli Barış Manço gibi kaldırılması.

Doo Bop Açıldı, Kemancı'ya Devam

Mekanın açılışından birkaç gün önce, yolda Çalıntı Dergisi'nden Suat'la karşılaşmıştık. Yeni bir mekan açtıklarını ve açılışta Mavi Işıklar'ın yıllar sonra yeniden sahne alacağını söyledi. Suat Bilgi; eski bir dost... Vakti zamanında düzenlediğimiz konserler için, birlikte afişlemeye çıktığımız vakidir. Mekanın tanıtımı için elden gelen elbet yapılacaktır. Açılış gecesi Öküz Dergisi, Radyo D ve She & He dergisinden bir tayfa oluşturulmuş ve davete icabet edilmiştir. O gece, kapıya dikilmiş çakır keyif bir eleman bizi gülümseyerek karşılar ve elini uzatır. "Ooo! Abicim hoş geldiniz beşer milyon aliyim". Bütün saflığımızla "Eh! Olabilir tabi... Dostlara destek sadece tanıtım değil, maddi olarak da sağlanmalıdır" diye düşünürken, kameraların ve "iyi" satan gazete yazarlarının yanımızdan para istenmeden alındığını görünce orada jeton düştü. Kapıdaki eleman açıkça bizi keklemeye çalışıyordu. Bırakın bu işleri koçum... Yeni açılan bir mekanda, kimi gazetecileri yalamak için ısmarlanacak içkilerin parasını, basından gelen diğer konuklardan çıkarmak gibi bir format henüz yok. Doo – Bop'a bu son selamımızdır; "İçelim ama çirkinleşmeyelim"

Doo – Bop'a gitmek için bir araya geldiğimiz arkadaşlar karşısında karizma fena halde çizilmişti. Onlara "Kusura bakmayın, sizlere buraya kadar zahmet ettirdim, kem küm" derken birden cep çalmasın mı? Karşıda Alt Kemancı'nın müdürü Ethem; "Bu yakınlarda dolaşıyor ve gelmiyorsan ayıp ediyorsun" demez mi. Der valla... Kemancı'nın nasıl yıllardır ayakta durduğunu ve adı artık hatırlanmayan birçok işletmenin neden yok olup gittiğini o an anladım. Hep birlikte Kemancı'ya gittik... İçtik, güzelleştik.

Stüdyo On Air, Maksimum Rock ve Öküz Dergisi
işbirliği ile yolun başındaki topluluklara dev güzellik.
Rock, Punk, Heavy Metal ve türevleri tarzında yaptığınız çalışmaları arıyoruz.
Beleş kayıt olanağı var.
Ayrıntılı bilgi için On Air: Çinili Han 14/6 Tünel (Kuledibi Kat Otopark bitişiği)
Tel: 0212 - 249 43 57

Ayın En Güzel Onlusu

1. **Düş Sokağı Sakinleri / Mor Yel**
   Üç / EMI - Kent
2. **Pentagram / Gündüz Gece**
   Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
3. **Kramp / Tek Başına**
   İstanbul Sokakları / Ada Müzik
4. **Rashit / Çok Mu Zor**
   Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik
5. **Demir Demirkan / Göçmen**
   Demir Demirkan / Sony Türkiye
6. **Moğollar / Alarm**
   1968-2000 / Emre Plak
7. **Teoman / Paramparça**
   Onyedi / NR 1 Müzik
8. **Kargo / Yanımda Sen Olmayınca**
   Sen Bir Meleksin / Universal
9. **Bulutsuzluk Özlemi / Dede Baba Oğul**
   Yol / Ada Müzik
10. **Mor ve Ötesi / Boşver**
    Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

"31'in Şanlı Tarihi" Yazıldı

"Yalnız Balayı" adıyla kapağını gördüğünüz CD, bir romanın "soundtrack"i aslında. Mehmet Arif Derbend adlı Pendik'li bir genç, önce 31'le, ardından Rock'n Roll'la nasıl tanıştığını anlatıyor. Derken adamımız, hayatına giren kadınları ve bu kadınların bazıları yüzenden mutluluğu eski dostunda nasıl aradığını anlatıyor. Kitabın soundtrack'ine gelince; "31'in Şanlı Tarihi" adlı bu kitabın CD'sinin adındaki fark, Universal'in 6.45 kadar radikal olamamasından kaynaklanıyor. Yazarın hayatında fon olarak yer alan bazı şarkılar bu albümde bir araya gelmiş. Free, Status quo, Thin Lizzy ("Whisky İn The Jar"ı sahibinden dinlemeyenler için iyi fırsat) ve 10 CC bu toplamada bulacağımız şahsiyetli isimlerden birkaçı. Ha bu arada 10 CC'nin ne anlama geldiğini de belirtelim; bir postada attırdığımız spermin yaklaşık miktarını gösterir. Altıkırkbeş yayın, okurlarına rahatlamış bir şekilde sunar.

Raflarda Bu Ay Hiçbir Şey Yok

Valla... bu ay bir demo bile çıkmadı, korkarız Ağustos da böyle geçecek. Ama önümüzdeki sonbahar çok albüm vaad ediyor. En başta sabırsızlıkla beklenen **Pentagram** albümü var. Pentagram, yabancı bir firmayla yaptığı sözleşme gereğince bu albümü önümüzdeki sonbahardan öteye sarkıtamaz. Yılın en iyi çıkışlarından birini gerçekleştiren **Replikas** ise şu sıralarda Ada Müzik Stüdyoları'nda yaptığı kayıtları bitirmiş durumda. Bu albüm, Ada'yla yapılan iki albümlük sözleşmenin ilk ürünü olacak. **Mor ve Ötesi** topluluğu yeni albüm için beste çalışmalarına girmiş bulunuyor. Topluluğun üzerinde çok büyük firmaların gözü var. **Rashit**'in dağılma kararı alması punk müzik sever dinleyicileri hayli üzmüş durumda. Ama bu karara rağmen, söz vermiş oldukları "Sert İtham" adlı fanzinin toplama albümü için kayda girecekler. **Kronik** 1992'de çıkardığı "Endless War" adlı albümün üzerinden sekiz yıl geçtikten sonra ikinci albümünün kayıtlarını tamamladı. EMI – Kent, topluluğun çalışmalarını ilgiyle izliyor.

Kronik

Muhteşem İttifak "UÇK Grind"

Fotoğraf: Gökçe Avenoğlu

UÇK'nın Türkçe açılımı "Kosova Kurtuluş Ordusu". Hareketin ülkemizdeki müzisyen sempatizanları ise camianın iyi tanınan isimlerinden oluşuyor. Bas – vokalde; **Asafated**'dan tanıdığımız Tanju Can, halen bagetlerini **Radical Noise** için sallamakta olan Emre Şahin ve Gitarda; çok önceleri **Death Room**'dan, yakın zamanda da **Neo Plast**'dan bildiğimiz ve zaman zaman uçuk çizimlerini Öküz'de takip ettiğimiz Hakan Nurcanlı. Bestelerinin çoğunu Bulgarca seslendirecek olan bu yeni topluluk şarkılarında, Bulgar şair Damian Daminof'dan da dizeler kullanıyor. UÇK Grind'in şarkılarından birinin çevirisi de aşağı yukarı şöyle;

Kanlı Kosova

Bizim cansız bedenlerimiz,
Şarkısız bir kuş gibi...
Sessiz bir dua hayat için ağlar,
Anne oğlunu geri çağırmaktadır.
Kim bilir bu dinleri
Ve benim yolumu,
Ben sadece tanrıyı bilirim,
Kan ve nefreti değil

Allah'ın Evinde Adres Yoktur

MEHTAP KANDEMİR

Beni büyüten aileyle bazen kiliseye giderdim küçükken. Şimdi çok sıkıldığımda kiliseye girer mum diker rahatlarım. Geçen gün yine gittim. Papaza 'Beni okur musun? diye sordum. İncil'den Ermenice dualar okudu. Nasıl rahatladım bilemezsiniz. İnsanın bütün insanların dualara ihtiyacı var. Açık kıyafetle gittim. Kimse benimle ilgilenmedi bile. Camiye gitsem hoca benimle göz zinası yapıyorum diye kızardı. Belki de gözü kalırdı. Bundan sonra Allah'ın evi benim için kilise. İncil okunmuş, Kuran okunmuş ne fark eder. Vaftiz olup Hıristiyanlığa döneceğim. Kimliğime Hristiyan yazdıracağım. Evlenirsem düğünümü orada yapacağım.

Şüpheli Ölümler

Arka arkaya sevdiğim sanatçılar öldü. Barış Manço, Kemal Sunal, Cenk Koray. Aklıma iddialar geldi. Acaba viagra hapından mı aldılar. Yazık oldu. Tecrübeli bir kadın bulsunlar bakalım viagraya ihtiyaç olacak mı?

Müşteriler de galiba alıyorlar. Adam uğraştırıp duruyor. Hoşlanmadığım bir adamda kötü oluyor. Haydi güle güle diyorum. Güzelce üzmeden yolluyorum. Kokain de öyle yapıyormuş. Böyle şeylere güvenilir mi? Hadi diyelim zorla güzellik oldu. Daha sonra yaptığın sekste ne zevk alacaksın. Doğallığını bozmuşsun. Yeni bir ilaç, yan etkileri kalp krizi. Ölümü göze alıyorlar, anlaşılacak gibi değil. Halbuzi fantazileriyle birlikte güzel saatler için hapa ihtiyaç yok.

Şiddet Dolu

Ben mi karamsarım yoksa hayat mı kötü. Nereye adım atsam ayağımın altında kötülük var. Kötülük tohumlarını her yanda. Kötülerin dünyası bu. Sokaklar aç çocuklarla dolu. Zengin inananlar var, neden yardım etmiyorlar. Sanatçılara kurşun sıkılıyor. Elazığ'da İzzet Yıldızhan'ı vurdular. Adamcağız milleti eğlendirmeye çalışıyor. Niçin vurdunuz? Her yerde vurma kırma dolu. Ne yapmak istiyorlar, üç günlük dünya bu. Değer mi kötü olmaya. Vahşet kalksın ortadan diyorum. Nasıl kalkacak, hırsızlar parti kurmuşlar, hırsızlar nasıl kanun yapar.

Erbakan Avrupa İnsan Hakları mahkemesine başvurdu. Ben de müraacat edeceğim. Kimseyi dolandırmadım, devleti yıkmaya çalışmadım, bir avukatım bile yok.

Hayvan Sevgisi

Ağladım geçen günü
İnsanım ağlarım ya
Adı Babi köpeğimin
Yaladı gözyaşlarımı
İnsanlar ağlattı
O yaladı
Nasıl bir paylaşma bu
Kötülüğü insan yapar
Onlar telafi eder

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Tugay komutanı sığınmacılar arasında casus olabileceğini düşünerek, kendilerini fabrikaya yerleştiren Madanoğlu'na çıkışır. Çok geçmeden de, Yahudilerin öküz arabalarıyla Çatalca'ya götürülmeleri emri gelir. Küçüklere kesme şeker, büyüklere de asker sigarası verilerek arabalara bindirilirken yapılan sayım sırasında bir kişi eksik çıkar. Bunun üzerine Tugay komutanı hiddetlenir: "Fabrikayı arayın, bir yere gizlenmiştir. Bomba yerleştiriyor olabilir."

Üç Çıplak Kız

Rus çarı Büyük Petro, delice aşık olduğu Bayan Hamilton'u metres edinir kendisine. Ne var ki, kadının bir sevgilisi olduğunu öğrenir. Çılgına dönen çar, kadının başını ayırtır gövdesinden. Bayan Hamilton'un güzel yüzünün toprak altında çürüyüp gitmesine gönlü razı olmadığından, başı mumyalatır ve alkol dolu bir kavanozun içine koyar. Büyük Petro, her gece, yatağının baş ucunda bulunan kavanoza "iyi geceler" diyerek uykuya dalar!..

Büyük Petro'nun karısı Katerina'nın yatak odasındaki kavanozun içinde de bir kesik baş bulunur. Bu baş, Katerina'nın aşk yaşadığı Mons adlı bir erkeğin bedeninden ayrılmadır. Karısının bir sevgilisi olduğunu duyan Büyük Petro, adamın başını kestirtir ve bir kavanozun içinde Katerina'nın yatağının yanındaki komodinin üstüne koydurtur.

Rusya'dan kesik baş öykülerimiz bu kadar değil. İkinci Dünya Savaşı'nın en azgın günlerinin yaşandığı 1943 yılının Karaburun'una gidiyoruz: Yaz mevsiminin sonlarına doğru Karadeniz'in dalgaları insan ölüleri taşır Karaburun kıyılarına. Cesetler Romen askerlerine aittir. Batan gemilerden denize atlayıp kurtulmaya çalışan askerlerin su altında kalan yerleri bozulmazken, bedenlerinin su üstünde kalan kısımları deniz kuşları tarafından param parça edilmiştir.

Karaburun'un yakındaki Kemerburgaz'da görevli bir subay olan Cemal Madanoğlu, cesetlerden çıkan eşyaları İstanbul'daki Roman Konsolosluğu'na göndermek üzere gözden geçirirken gözü bir fotoğrafa takılır. Madanoğlu'nun gördüğü fotoğraf yıllar geçse de gitmez gözünün önünden: "Bir, bir buçuk metre yükseklikte, iki, iki buçuk metre genişlekte bir kayanın üstünde üç tane Rus kellesi... Bu üç Rus askerinin kesik başı önünde üç Romen askeri ayakta duruyor ve objektife bakıyorlar. Önlerinde, arkalarını objektife dönerek eğilmiş üç Rus eri... Rus erlerinin sırtlarında yalnız ceketleri var... Romen askerleri de ellerini Sovyet askerlerinin kaba etleri üzerine koymuş sırıtıyorlar. Üç çıplak kız ve üç kesik baş... Tiksindirici bir görünüm. İnsan savaşta canavarlaşıyor..."

Üç insanı öldürecek ve başlarını bedenlerinden ayıracaksınız. Yetmeyecek, üç insanı, savaş çığırtganlığı yapanların diliyle tanımlarsak "düşmanı" ya da "gavuru" soyacak, çıplak kızları ve kesik başları bir araya getirerek "hatıra fotoğrafı" çektireceksiniz!.. Aklınız alıyor mu?... Aman almasın; ne var ki, böylesi daha nice vahşetin yaşandığı savaş politikalarıyla oy toplayanların iktidar olduğu bir dönemde yaşıyoruz. Üç kesik baş, üç çıplak kız ve üç Roman askeri... Ne denir, üçlü koalisyon insanlığa hayırlı uğurlu olsun!

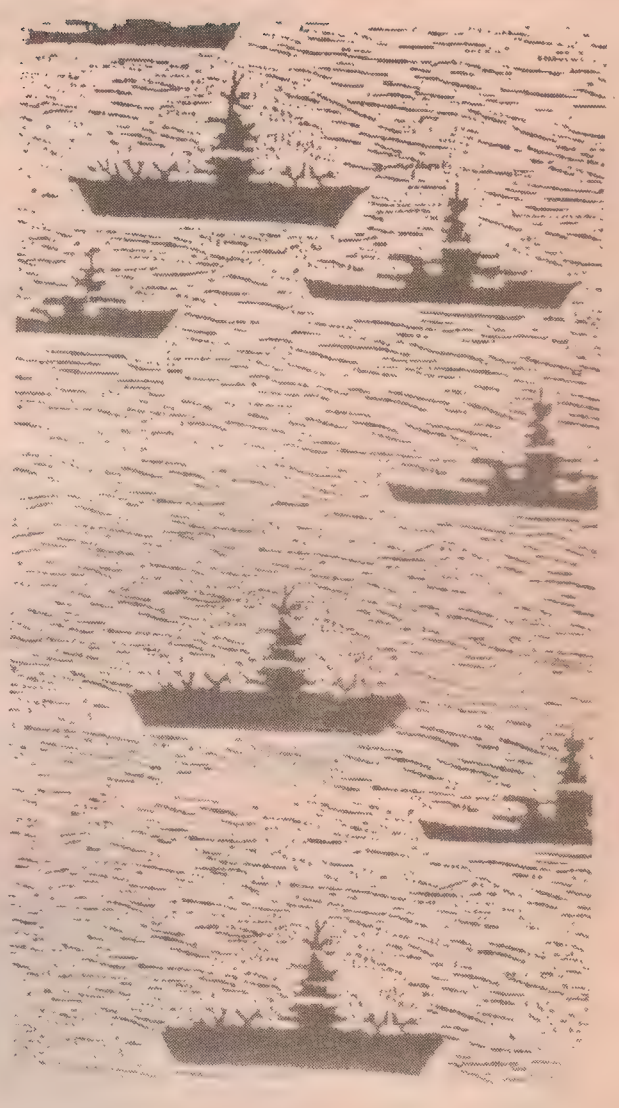

Cemal Madanoğlu, Kemerburgaz'da kaldığı ev, Karadeniz'de batan gemilerden kıyıya vuran kerestelerle yapılmadır. Madanoğlu anılarında, Romanya'dan küçük bir tekneyle kaçıp, Türkiye'ye sığınan 141 Yahudiyle olan karşılaşmasına da yer verir: "Ben Romen Yahudilerini aldım, hepsini kömür dekovilinin vagonetlerine koyup fabrikaya getirdim. Hava serindi. Zavallılar kazanların çevresinde dolanıp, kurundular. Başlarında başkanları gibi davranan birisi vardı. Hurç numarasını okuyor. O hurcun sahipleri öne çıkıyorlar; hurcu açıp eşya ve giysilerini çıkarıyorlar; giyindikleri zaman ortaya şık şık bayanlar, baylar çıkıyor."

Madanoğlu, az önce soğuktan titreyen, yoksul kılıklı insanların gözünün önünde birer tırtıldan kelebeğe dönüştüklerini görünce çok şaşırır: "Fabrikanın kazan dairesi defile salonuna döndü. Davranışlarından ve giysilerinden anlaşıldığına göre bunlar varlıklı ve seçkin insanlar... Biz o dönemde Gestapo'nun büyük paralar karşılığında Yahudilerden kimilerinin kaçmasına göz yumduğunu bilmiyorduk. Onun için çok şaştık."

Tugay komutanı sığınmacılar arasında casus olabileceğini düşünerek, kendilerini fabrikaya yerleştiren Madanoğlu'na çıkışır. Çok geçmeden de, Yahudilerin öküz arabalarıyla Çatalca'ya götürülmeleri emri gelir. Küçüklere kesme şeker, büyüklere de asker sigarası verilerek arabalara bindirilirken yapılan sayım sırasında bir kişi eksik çıkar. Bunun üzerine Tugay komutanı hiddetlenir: "Fabrikayı arayın, bir yere gizlenmiştir. Bomba yerleştiriyor olabilir." Bu ses ortalıkta yankılanırken, Madanoğlu'nun gözü üşümesin diye çocuğunu kucağındaki örtüye saran bir anneye takılır: "Casus yakalandı!.."

Savaşlarda para kazanma çarkları daha hızlı döner. Zengin olana canını kurtarma yolları açılırken, yoksulun boynuna madalya takılır. Bu gerçeğe Cemal Madanoğlu'nun anılarında bir kez daha tanık oluyoruz; 1953 yılında Kore savaşına katılmak üzere görevlendirilen Cemal Madanoğlu'na dönemin Savunma Bakanı Seyfi Kurtbek şunları söyler. "Albayım not ediniz; Kore'ye ayak basar basmaz, orada bulunan yedek teğmen Mukbil Özyörük'ü ilk gemiyle Türkiye'ye göndereceksiniz." Verilen emirde adı geçen teğmen, Demokrat Parti'nin ilk bakanlarından Halil Özyörük'ün oğludur!..

Beyoğlu'nda Garibanın Otopsisi Yapılmaz

OKTAY GÜZELOĞLU

Tekrar çömelip bir de tokuşturmak istedim şişeleri, ben şişeleri tokuştururken şişeyi Baba'nın şişesinin biraz alt tarafına vurmak istedim vurdurmadı, şişesini geri çekti ve "Yoo... olmaz. Daha beni baştan yük altına sokma belki sonradan kavga edeceğiz nereden biliyorsun?" dedi.

Hukuk ve Gurur

Bir kış gecesi, evimin önünde, ağustosda, deniz kenarında oturur gibi, soğuk kaldırıma bağdaş kurup, şarabını içen Osman Baba'ya, iyi geceler dileyip, benimle yukarıya yani çatı katıma isterse gelebileceğini söyledim. "Sağ ol evlat, böyle güzel" dedi. "Nesi güzel Baba, ben donuyorum, senin hiç umrunda değil, ooo.. keyfin iyi" dedim...

"Doğru evlat, dışarıdan öyle gözükür, şeytan azapta gerek," diyerek şarabından bir yudum aldı, elinin içiyle, ağzını silerek devam etti.

"Senin keyfin nasıl? İşlerin nasıl gidiyor?" diye sordu. Bu ara işsiz olduğumu, keyfimin de olmadığını ve daha bir sürü laf ederken, birden kendime geldim. Ulan oğlum dedim içimden kime dert anlatıyorsun, şimdi çıkacak, sıcak yatağına yatacaksın, anlattığın adamın, mekanı kaldırımlar, ne yatağı, ne yorganı var. Aman yapma kes dedim ve hemen "Boşver be Baba hepimiz aynıyız işte" diyerek, lafı döndürdüm. Eskimeye yüz tutmuş, takım elbisesi içinde, güngörmüş olduğu her halinden belli olan Baba, karanlığın içinden yüzüme bakıp, gülümsedi. Gülümseyişinde, samimiyeti gördüm. Sakallarının ortasından sanki bir sürü şimşek çaktı, soğuk karanlığı aydınlattı. Bu içten gülüş, evime çıkmamı engelledi ve tam karşısına it oturuşu biçiminde çömeldim. Baba'yı uzun zamandır tanıyordum ama hiçbir zaman bir gece yarısı teke tek bu kadar yakın olmamıştık. Hikayesini etrafındakilerden az çok duymuştum. Kimseden on kuruş istemezmiş, hiç çalışmıyormuş, bazı geceler otelde, bazı geceleri sokakta geçiriyormuş, bilgim bu kadar işte. Son on beş gündür de evimin, sokak kapısının önünde, bazı sokak adamlarıyla içki içerken görüyor iyi geceler dileyip geçiyordum. İşte ilk defa ıslık çalan, soğuk bir gece yarısında baş başaydık. Ama nereden başlayacaktık konuya, diye düşünürken.

"Sen sanatçısın değil mi?" diye sordu. "Eh işte olabildiği kadar" dedim. "Yok yok önemli bir işin var, ben severim senin gibi insanları ayrıca da saygı duyarım" dedi.

Sağ ol Baba dedim. Ne kadar düzgün konuşuyordu, kelimeleri tane tane seçerek, tok sesiyle gönderiyordu. Ulan bende yok sanatçıymışım, yok yazarmışım, onun gibi düzgün cümle bile kuramıyorum, hemen toparladım kendimi, küfürbaz ağzımdan çıkacak küfürleri, yasakladım ağzıma.

Onun gibi konuşmaya başladım. Havada çok soğuk, çömeldiğim yerde üşümeye başladım ama Baba hiç sallamıyor, Kızılderili reisleri gibi oturmuş şarabını yudumluyor. Sözde hayatı biraz bildiğini sanan bana bilge gibi, sanat, edebiyat üzerine ilginç konuşmalar yapıyor.

Bir ara Baba'ya "Hava çok soğuk, istersen eve çıkalım, yatacak yerde var" dedim. Gayet nazik bir şekilde, "Çok teşekkür ederim, sen rahatından olma ben böyle çok iyiyim, sana iyi geceler "dedi, dedi ama hadi gel çık bakalım, Babanın sohbeti iyi, ama kaldırımlar soğuk, ayrıca sokak arası esiyor, Baba rahatım diyor ama zannetmiyorum, rahatsız. Kendine işkence yapıyor yoksa bu b.ktan havada rahat olunur mu?

"Neyse madem böyle rahatsın, bende rahatlamaya çalışayım bari gidip şu aşağı büfeden bir küçük şarap alıp geleyim" dedim, kalktım, of be ayaklarım uyuşmuş olduğum yerde biraz hareket yaptım, bu ara Baba ceketin iç cebinden bir güzel marmara sıyırdı, "Buyur" dedi. "Baba ben o kadarını içemem, küçük bir şişe alayım, sana artığı kalmasın" dedim. Yaşlı sevecen gözlerini gözlerime vurarak "Sokaklarda artık var mı? Yalnızca paylaşma var buyur" dedi. Hay allah be Baba tecrübeli bir boksör gibi, sürekli yumruk atıyor, hep aynı yere, tam kafatasımın içindeki, olduğunu sandığım aklıma. Teşekkür ederek şaraptan bir yudum daha aldım. İçime bir ılıklık aktı. Tekrar çömelip bir de, tokuşturmak istedim şişeleri, ben şişeleri tokuştururken şişeyi Babanın şişesinin biraz alt tarafına vurmak istedim vurdurmadı, şişesini geri çekti ve "Yoo... olmaz. Daha beni baştan yük altına sokma belki sonradan kavga edeceğiz nereden biliyorsun?" dedi. Güldüm hani ben öyle öğrenmişim ya karşıya saygı olsun diye şişenin yahut bardağın altına vuruyordum. İlk defa birisi bunu reddediyor ve içkinin sonunda her şey olabilir anlamında beni uyandırıyordu. Yaşamdan çıkarıyorum ve Baba'ya teşekkür ederek şişeleri baş başa tokuşturarak yudumluyoruz. Hemen lafa girerek "Hayrola Baba seni hep sokaklarda görüyorum ev bark yok mu?" diye sordum."Vardı" dedi. "Anlamadım" dedim. "Boşver" diyerek şişesini uzattı, tokuşturduk. Bu seferde O "Bu binada yalnız sen kalıyorsun değil mi" diye sordu.

"Evet görüyorsun bina yıkıldı yıkılacak, bir ay müddet verdiler çıkmam için, yıkıp yeniden yapacaklarmış" dedim. "Ne düşünüyorsun peki?" dedi. "Para olsa yarın çıkarım, ama durumlar iyi değil otelde kalacağım bir süre" dedim. "Önemli değil" dedi. Havada gittikçe soğuyordu, saat gece yarısını çoktan geçmiş sabaha doğru daha da soğudu, arada bir uzaktan polis sirenlerinin sesi geliyordu, birkaç sarhoş da, şarkılar söyleyerek selamsız yanımızdan geçtiler. Bu saatte kim bilir bilemeyip tahmin ettiğim, bir sürü şey yaşanıyordu belkide. Biz de atmışlık Baba'yla anlatıyoruz, yaşam bir tuhaf, Baba belliki yapayalnızdı. Fakat gözlerinde ne insana yalvaran bir bakış, ne de acınacak bir hali vardı. Vakur, kendinden emin tavırlarıyla ister istemez karşısındakinde saygı uyandırıyordu. Ben bunları düşünürken o "Bak evlat hayatta bir yara alırsan bütün sinekler oraya üşüşür" dedi. "Birden anlayamadım ne demek bu?" diye sordum, "Yani kısaca yaşamında onurunu kıracak bir darbe almamaya bak" dedi. Anlamıştım, bu sözler her şeye çekilebilirdi.

"Sen aldın mı?" diye sordum, bir an düşündü sonra "Evet aldım" dedi, ne gibi bir yara diye sormadım, aramızda bir an sessizlik oluştu. Bir arada, "Sen ne iş yapıyordun Baba?" diye sordum. Uzun bir müddet cevaplamadı, sonra "Ben..." dedi. "Nereden başlasam... Hukukçuydum. Şimdi çok gerilerde kaldı" dedi ve sustu. Baba bir şeyler söyleyecek, söyleyecek ama söze bir türlü giremiyor yahutta girmekle girmemek arasında direniyor. Ben sessizce tüm yüzünün üstüne vurmuşum gözlerimi merakla bekliyorum. Biliyorum ama aklından geçenleri yahutta tahmin ediyorum, o içinden "acaba?" "anlatsam mı?" "n'olucak?" gibi endişeler taşıyordu muhakkak. Bir müddet baba lafa bir girdi, çıktı, şarabını yudumladı, sigarasından iki duman çekti, attı, sigarasını sık sık tazeledi bir türlü söze giremiyordu "Ve evet evet ben gençken" dedi, durdu. "Evet evet ben gençken maden ocaklarında çalıştım, evet evet ben bir maden kasabasında doğdum" diyerek devam etti, babam da madende çalışıyordu sonra ben liseyi bitirdim hep hukukçu olmak istiyordum, neden diye sorarsan, çok haksızlık oluyordu, sakatlananları para vermeden işten atıyorlardı, eline üç beş kuruş sıkıştırıyorlardı, sonra madende göçük oldu, çok insan öldü, babam da göçükte kalmıştı kurtardılar, kurtardılar ama bir ayağını kaybetmişti. O yılda bende hukuk fakültesine kayıt olmuştum, ailemin hiç geliri yoktu, ama babam okumamı istiyordu," dedi ve sigarasını tazeledi şarabından içti. Ben dikkatle bir şey sormadan dinliyordum. Anlattıklarından hiçbir anlam çıkaramamıştım. Mutlaka sözün sonu bir yere bağlayacaktı. Neyse o devam etti. "Hem çalışıp, hem okuyordum, aileme de para gönderiyordum". Sigarasından derin bir nefes çekti, havaya üfledi, tren buharı gibi tüten sigara dumanları arasından tekrar devam etti.

"Bir gün babamdan bir mektup aldım, beni kasabaya çağırıyordu, sebebini yazmamıştı, merak ettim hemen döndüm kasabaya aynen babam dört küçük kardeşim boynuma atladılar. "Babam seni özledik" dedi, rahat bir nefes almıştım, korkulacak bir şey yoktu, akşam yemeğinden sonra annem ve kardeşlerim yattı biz babamla oturduk, babam yattığı yerden konuşuyordu, bir ara "Bu böyle gitmez, yarı aç yarı tok yaşanmaz" dedi babam. "N'olucak baba" dedim, "Daha iyi iş bulurum size daha çok yardımcı olurum" dedim. "Olmaz öyle biz seni oku diye gönderdik, ona buna köle ol demedik," dedi. "Başka ne yapabilirim," dedim, "Evet işte çok şey yaparsın," dedi. "Ne gibi" dedim. "Dur sıkıştırma beni" dedi, babam ne diyecekti merakla bekledim." Osman Baba sözün burasında durdu bir cigara daha yaktı, bende yaktım, şarapları, aynı anda yudumladık. Öyle bir şeyler anlatıyordu ki soğuk moğuk beni etkilemiyordu. Şarap içimi ısıtıyordu. Baba oturduğu yerden, ağır ağır kalktı. Biraz öteye giderek arkası dönük karşı duvara işedi, geldi. Yine yerine oturdu, o ara bende kalktım, karşı duvarın ters tarafına işedim, geldim. İkimizde sidik molası verdik yani, sonra baba tekrar cigarasını tazeledi, bende tazeledim, o devam etti. "Evet işte babam o gece bana kiralık adam öldürmek için bir teklif geldiğini, kabul ettiğini, avans aldığını, bu işi mutlaka benim yapmamı, istedi şaşırmıştım, bizim kasabada bu işi yapanlar olduğunu görüyordum, duyuyordum ama bizim böyle bir işimiz yoktu. Olmamıştı, karşı çıktım, fakat, ısrarla üstüme geldi" dedi ve sustu, kafasını öne eğerek gözlerini yere çaktı ve öylece kaldı.

Bende artık saatlerdir Baba'yı dinliyordum. Birden dayanamadım. YAPTIN MI? diye sordum. Başını kaldırmadan, evet anlamında salladı. Kaç kere Baba? diye sordum, yine, kafasını kaldırmadan, yalnız benim duyabileceğim sesle, "Bilmiyorum, bilmiyorum" dedi.

Sabahın alaca karanlığında büyük bir sessizlik yaşıyorduk. Ne ben bir şey sorabiliyordum, ne o konuşuyordu. Yavaşça başını kaldırarak gözlerimin içine donuk baktı ve yavaş sesle "Genç bir hakimdim, yeni evlenmiştim, her şey bitti," dedi ve birden sesini yükselterek "Daha bir şey sorma ve konuşma" diye sert bir tembih yaparak yaşından umulmayan bir çeviklikle ayağa kalktı, şarap şişesini sokağa savurdu, kırdı ve alaca karanlığın içinde kayboldu.

Bu arada sabah güneşide bir eşkiya gibi karanlığın içinden sıyrılmaya çalışıyordu. O an içimde, üşümeden eser kalmadığın fark ettim. Babanın kurşun gibi yangını içime vurmuştu, sımsıcaktım, yanardağ gibi, her tarafımdan alevler çıkıyordu. O ateşle elimdeki şişeyi bütün hıncımla karşı duvarda patlattım, sokağın sessizliğine, bomba atmıştım, sonra yavaş yavaş aşağı sokaklara doğru yürüdüm.

Bacon bir tanrıtanımazdı. "Din, insanları disiplin altına almanın yoludur. Devletler insanları denetlemede dini kulanırlar" demişti bir defasında. 1964 yılında tanıştığı George Dyer de o çok hoşlandığı, içgüdülerine göre davranan kaba saba erkeklerden biriydi. Doğu Londra'da doğmuş, oranın suçlular dünyasında büyümüştü. Sarhoş olduğunda hayli saldırganlaşıyor, böyle zamanlarında Bacon'a şiddet uyguluyor, onu dövüyordu. Sevgi ve nefret arasındaki ince hat üzerinde yaşanan bir ilişki vardı aralarında. (Bu ilişkiyi Joe Orton ve Halliwey beraberliğiyle kıyaslayanlar bir anlamda haklıdırlar). Dyer 1972 yılında, Bacon'ın Paris'de retrospektifinin açılacağı gün aşırı dozda uyuşturucu alarak intihar etmiş ve böylelikle onu bu çok özel günde mutsuz ederek cezalandırmıştı.

Francis Bacon'ın Özel Cehennemi

HALİL TURHANLI

Yirminci yüzyıl sanatının başında ve sonunda iki çığlık duyulur. Başlangıçta Edward Munch'ün batmak üzere olan ve göğü kan rengine boyamış bir güneşin altında, ıssız bir kırda, derme çatma bir köprünün tam ortasında, ağzı ve gözleri dehşet içinde açılmış o iri kafalı figürünün çığlığı vardır. Sonunda ise, Bacon'ın bedeni bozulmuş, yüzü çarpılmış figürünün çığlığı kulaklarımıza çarpar.

Munch'ün figürü çaresizliğinin, yalnızlığının bilincine varmış, umudunu yitirmiş ve Avrupa'nın yakın gelecekte yaşayacağı iki büyük savaşı sezinlemiş, bütün bunlardan dolayı da korkuya kapılmıştır.

Bacon'ın figürü ise "kalıcı bir cennetten yoksun düşmüş", varoluşun salt bir kaza, bir tesadüf olduğunun farkına varmıştır. Onu dehşete düşüren de budur. Bu iki çığlık yirminci yüzyıl insanının değişik evrelerden oluşan uzun serüvenini özetlerler: Cennetten kovuluş, cehennemde geçen bir mevsim, cennete dönüş ve orayı bir daha hiç ele geçirmemek üzere ikinci kez yitiriş.

Francis Bacon, İrlandalı varlıklı bir ailenin oğluydu. Astımlı oluşu düzenli bir eğitim görmesini engelledi. Travestiliğini, eşcinselliğini çok küçük yaşta keşfetti ve kabullendi. Babası onu birkaç kez annesinin iç çamaşırlarını giymiş halde yakaladı ve her defasında kırbaçla dövdü. Ahırda seyislerden biriyle cinsel ilişkide bulunurken yakaladığında ise evden kovdu. O da dadısıyla birlikte Londra'ya yerleşti.

Evden ayrıldıktan sonra geçirdiği o çok zor günlerde yanında daima dadısı vardı. Babasının düzenli gönderdiği aylık bol para harcamayı seven ve pahalı zevkleri olan bu çocuğa yetmiyordu. O da hırsızlık yapıyordu. Dadısı ona iki konuda yardımcı oluyordu: Dükkanlardan mal çalmada ve sevgililerini seçmede.

1920'lerin sonlarında bir süre Berlin'de yaşadı. O günleri anımsadığında, "Berlin bana içgüdülerime göre yaşamayı öğretti" diyordu. Dönemin Berlin'i barları, kabareleri, sauna ve otelleriyle, arka sokaklardaki buluşma yerleriyle, Magnus Hirschfeld'in kurduğu Bilimsel-İnsancıl Komite başta olmak üzere hak ve özgürlük talep eden örgütleriyle eşcinsel alt-kültürün çok yaygın ve güçlü olduğu bir şehirdi.

Berlin'den sonra bir süre Paris'te kaldı. Berlin kadar olmasa da burada da bir eşcinsel alt-kültür gelişmişti. Montparnesse çevresindeki kafe ve barlar tanışma, buluşma noktalarıydı. Andre Gide ve Jean Cocteau gibi yazarlar bu şehirde cinsel kimliklerini gizlemeden yaşıyorlardı. Küskünlük içinde İngiltere'yi terk eden Oscar Wilde bu şehre sığınmıştı. Diaghliev, hasımları eşcinselliğini aleyhinde kullanmak istediklerinde Rusya'dan ayrılıp buraya gelmişti.

Astımlı olduğu için İkinci Dünya Savaşı'nda askere alınmayan Bacon, Alman uçaklarının Londra'yı bombaladığı günlerde sivil savunma görevlisi olarak çalıştı. Yıkıntıların arasından çıkarılan yaralıları sedyeyle ambülanslara, hastahanelere taşıdı. Bu arada, karartma geceleri ona gelip geçici cinselliği, bir defalık ilişkileri yaşama fırsatı verdi. İnsanların korkuyla evlerine kapandıkları, sığınaklara saklandıkları karartma gecelerinde o baştan çıkarıcı, kösnüllüğe davet edici bir şeyler buldu.

Savaş sonrası Londra'daki günlerini çoğu zaman Soho barlarında, kumarhanelerde geçirdi. Şık elbiselerinin altına kadın iç çamaşırları, file çoraplar giyiyor ve saçlarını siyah ayakkabı boyasıyla boyuyordu. Eşcinselliğin yasak olduğu, polis baskısının yaşandığı günlerdi. Sürekli tutuklanma korkusuna karşın umumi tuvaletlerin anonimliğinden rastgele ve anarşik cinsel ilişkiler yaşamaktan geri kalmadı.

1955 yılında Tanca'ya gittiğinde orada William Burroughs ile tanıştı. Tanca, beş yüzden fazla genelevin, yüzlerce (kadın ya da erkek) fahişenin, çok sayıda kaçakçının ve casusun bulunduğu dekadan bir şehirdi. Genelevlerden bazılarında çocuklar da çalıştırılıyordu. Ri Dağları'nın eteklerindeki bazı köylerde yaşayan erkekler, özellikle Djabella kabilesinin erkekleri eşcinsel Avrupalılardan çok hoşlanıyorlardı. Eşcinsel Avrupalılar da onlardan.

Bacon fotoğraflara bakarak çalışıyordu; özellikle de Viktorya dönemi fotoğrafçısı Eadweard Muybridge'in fotoğraflarından yararlandı. Onun "bilimsel" fotoğraflarındaki alışılmadık imgeleri, hareket halindeki insan figürü çalışmalarını tuvale taşıdı.

Kuşkusuz, sinemadan da etkilenmiştir. Dahası, onun resimlerinde sinematik bir öz vardır. Bu özü Eisenstein, Tod Browning filmlerinden kimi imgeler oluşturur. Onun sinemadan etkilendiği denli sinema da onun sanatından etkilenmiştir. Cronenberg, Clive Barker gibi yönetmenler bu etkiyi açıkca dile getiriyorlar. Bertolucci'nin Paris'te Son Tango jeneriğinde Bacon resimlerini kullanmış olması da böylesi bir etkinin bir başka kanıtı.

Bacon'ın resimlerinin büyük bir kısmı triptikonlardan (üçlemelerden) oluşur. Bu soy çalışmalarında bazı ortaçağ sanatçılarını resimlerinin yanı sıra, Paris'de izlediği Napolyon filminden de etkilenmiştir. Anımsanacağı üzere, Abel Gance bu olağanüstü yapıtında sahneyi üçe bölmüştü. Gilles Deleuze ise Bacon'ın triptikonlarının, onun aynı anda üç ayrı masada birden kumar oynama alışkanlığıyla yakından ilişkili olduğunu ileri sürmüştü.

Çarmıhın Altında Duran Üç Figür adlı çalışması 1945 yılında sanat dünyasına bir bomba gibi düşmüştü. Yahudi soykırımının henüz tüm boyutlarıyla kavranmadığı, derin bir yara olarak bilinçlere ve belleklere henüz işlemediği günlerde yaratmıştı bu triptikonu (üçlü resmi). Çarmıh insanın insana karşı acımasızlığını, kıyıcılığını ve bunun vahşete dönüşmesini simgeliyordu. Ve elbette, son anda çarmıhtaki oğlunu yalnız bırakan babanın bu vahşetteki payını da ortaya koyuyordu.

Bacon bir tanrıtanımazdı. "Din, insanları disiplin altına almanın yoludur. Devletler insanları denetlemede dini kulanırlar" demişti bir defasında.

Bacon, Velazguez'in Papa I. Innocentius portresi üzerinden ünlü Papa dizisini yapmaya 1949 yılında başlamıştı. Dizinin en ünlü tablosu kuşkusuz Çığlık Atan Papa'dır. Bu tabloda papanın yüzünde bir bulanın tebessümü vardır. Tabloyu ürkütücü kılan da budur. (John Berger Bacon'ın kafesteki papalarını punch and judy kuklalarına benzetir).

Bacon mazoşistti. Paris günlerinde, George Bataille'in yayımladığı Documents dergisinde Michel Leiris'in bir yazısını okumuştu. Leiris sadizmin, mazoşizmin ve diğer bütün "sapkınlıklar"ın aslında kişinin insanlığını, varoluşunu yoğunlukla duyumsayabilmesinin değişik yolları olduğunu ileri sürüyordu. Bacon, Leiris'e hak verdi. Bedeni üzerinde şiddet uygulandığında, bedeni hırpalandığında varoluşunu gerçekten yoğunlukla duyumsuyordu.

Toplumun alt kesimlerinden gelen kaba ve tehlikeli erkeklerden hoşlanıyor-

Timothy Berens, Lucian Freud, Francis Bacon, Frank Auerbach ve Michael Andrews

du. Bir kadının vajinasına soktuğu sandalye ayağını orada döndürerek kadını öldüren ve bu nedenle ölüm cezasına çarptırılan yakışıklı psikopat Neville Heath onu cezbetmişti. Aşık olduğu bir başka erkek ise onu, "tıpkı bir köpek gibi bağlayıp kırbaçlamayı, sonra da başkalarınca düzülürken izlemeyi" düşlüyordu.

1964 yılında tanıştığı George Dyer de o çok hoşlandığı, içgüdülerine göre davranan kaba saba erkeklerden biriydi. Doğu Londra'da doğmuş, oranın suçlular dünyasında büyümüştü. Sarhoş olduğunda hayli saldırganlaşıyor, böyle zamanlarında Bacon'a şiddet uyguluyor, onu dövüyordu. Sevgi ve nefret arasındaki ince hat üzerinde yaşanan bir ilişki vardı aralarında. (Bu ilişkiyi Joe Orton ve Halliwey beraberliğiyle kıyaslayanlar bir anlamda haklıdırlar).

Dyer 1972 yılında, Bacon'ın Paris'de retrospektifinin açılacağı gün aşırı dozda uyuşturucu alarak intihar etmiş ve böylelikle onu bu çok özel günde mutsuz ederek cezalandırmıştı. Bacon, sevgilisinin anısına yaptığı Kara Triptikon'da onu tuvalette kamburunu çıkararak oturmuş kusarken resmetmiştir. Kolunda bir şırınga asılı kalmıştır. Zehirli bir siyahın içindeki bu figür izleyiciyi ve kendini resmedeni adeta azarlamakta, paylamakta, suçlamaktadır. Dyer'in anısı Bacon'ı ömrü boyunca taciz etmiştir.

Kasvetli, penceresiz bir oda. Bir kafesi ya da bir hücreyi çağrıştırıyor. Alçak bir tavan, çıplak bir ampülün ölgün ışığı. Kapalı, karanlık bir dünya. Bu dünyada kapana kıstırılmış, tuzağa yakalanmış, hücreye kapatılmış, kuşatılmış, tutsak düşmüş, gözetim altına alınmış çıplak erkekler. Çarmıha gerilmiş azizler, lavaboya kusan alkolikler, düzüşen çiftler, başı masaya düşmüş yalnız insanlar, üzerine kurbanının kanı sıçramış katiller. Korkunç bir metamorfoza uğramış bedenler. Sanki kemikleri alınarak bir et yığınına dönüştürülmüşler. Yüzler bulanık, ağızlar çarpılmış, burunlar yamyassı, gözler oyulmuş. Burası aslında bir mezbaha. Her yerde çiğ etin, kesilmiş ve parçalanmış bedenlerden fışkırmış kanın rengi var. İnsan bedenleri çengellere asılmış duruyorlar.

Bacon'ın özel cehennemi. Çizgilerle bir kafes oluşturmuş ve insanı bunun içine hapsetmiştir. Savaş suçlusu Adolf Eichman'ın duruşmada salonun içine konulduğu cam kutuyu ya da savaş boyunca faşist propaganda yaptığı için tutuklanan Ezra Pound'un kapatıldığı kafesi anımsatır bizlere. Fakat, Bacon'ın figürleri çizgilerden oluşan bu kafesin içine sığmazlar. Bedenleri yayılır, genişler, çevreye taşar.

"Hayat sanattan çok daha olağanüstü ve ben en olağanüstü hayatı yaşadım" demişti. Michael Peppiatt'ın tanımıyla Bacon, "kendi karanlık kültürünün rahibi"ydi.

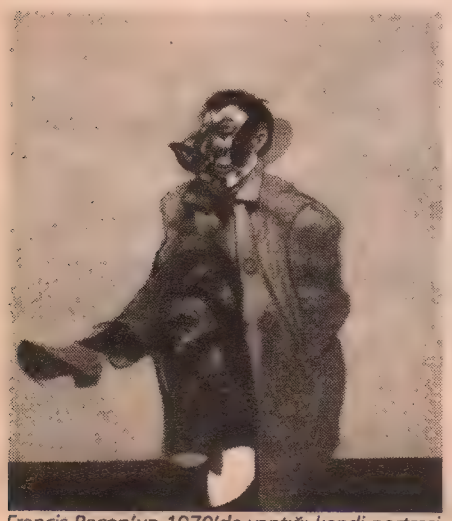

Francis Bacon'un 1970'de yaptığı kendi portresi

Seyr-i Sefain*

Bir sabahı ağır ağır açtınız
Sevinciniz ve hüznünüz bulutsu
Eski bir çeşmenin suyundandınız

İstanbul değişti mîrim
Yılda bir kez çıkardınız
Beşiktaş'taki konaktan
Bir cezvenin köpüğünde
her dem seyr-i sefain

Nasıl uçurmuştunuz kötü halayıkları
Bir süpürge sopasına bindirip
Biricik vâlideniz kendiliğinden sekti

Dersaadet'li efendim
O tannân sesinizi ayırımsamıyor artık
Kubbeli kameriyeniz

Hiçbir mevsim aşamadı incelik duvarınızı
Elmalarla eriklerle yıllandı
Tükenmez küpünüze bastırdığınız sevgi

Öldünüz
Otlar kadar ağaçlar kadar öldünüz
Kırıldı zaman

** Gemilerin yol alışı*

Güngör Tekçe

Gül Tuhafsa Bahçe Huysuz Su Dalgındır

Rüzgâr güle değince şüphe götürür
bekleyen bunu bilir, anneler bunu...
herkes bir yere siner, bazıları avlusuz
bezilmiş odalarda hastalar ve kokular
boşaltın odaları zaman dışarı çıksın
ağrıları boşaltın aman dışarı...

Rüzgâr güle değince şüphe götürür
gidenler bunu bilir, ağbiler bunu...
herkes bir yerden döner, bazıları dönüşsüz
onların ceplerinde sade elleri durur

Ah! Dalların ucunu yüzüme değdiren gün
gidilmemiş tek sözcük baştan ayağa siyah
dışarıya açılan herkes kendine solgun
oh! sessizliğin patiskadan yolluğu
Aşk tuhafsa bahçe huysuz, su dalgındır
ve rüzgâr ezilmiş bir güle ekler
sesindeki morluğu...

Şeref Bilsel

Mayalanma

babamın şalgam fıçılarının başında
üç gencecik
elimizde kulplu taslar
fıçıların şişmanlığı ipince yapmış
duruşumuzu

gecenin ayazı
şalgam suyunu keskinleştirirken
tasların kalayı yüzümüze vurmuş

zihnimiz hayret içinde
fıçılardaki mayalanmayı dinliyoruz
konuşacak oluyor Özdemir
şşşt diyor Yılmaz

hayallerimizde
seveceğimiz kızların endamı

mayalanmayı dinliyoruz

Sydney 2000

Nihat Ziyalan

Parça Tesirli Şiirler

20. *Olanı konuşamadan fire verdik*
türkçeyi konuşamadan dara girdik
fakat'a yaslandık bir
erkek söyleminde zora girdik.
Aşktan yana şansım yok.

21. *İhanet bir zincirdir*
halka halka halkı yer,
ihanet bir gizdir
gizlendiği yeri kemirir.
ihanet bir senfonidir
perde perde söner
seslerini bitirir.
ihanet ihanettir.

22. *Bu sıkıntı bir bela üretecek.*
Soğuk demirler yapışıyor ellerime,
düşlerim kor keserken
dişlerim kırılıyor dilime.
Bir yaylım çarpraza
düşüyorum destursuz
yaylım ateşler içinde
gözlerimi kemiriyorum
dilim dilim daralıyor vakitler.

23. *Ağlamayı ateşlemek için*
için için ağladık.

Mevlüt Gülveren

“Hayır” Demenin Şehveti Dudaklarımda

GÜLAY BATUR

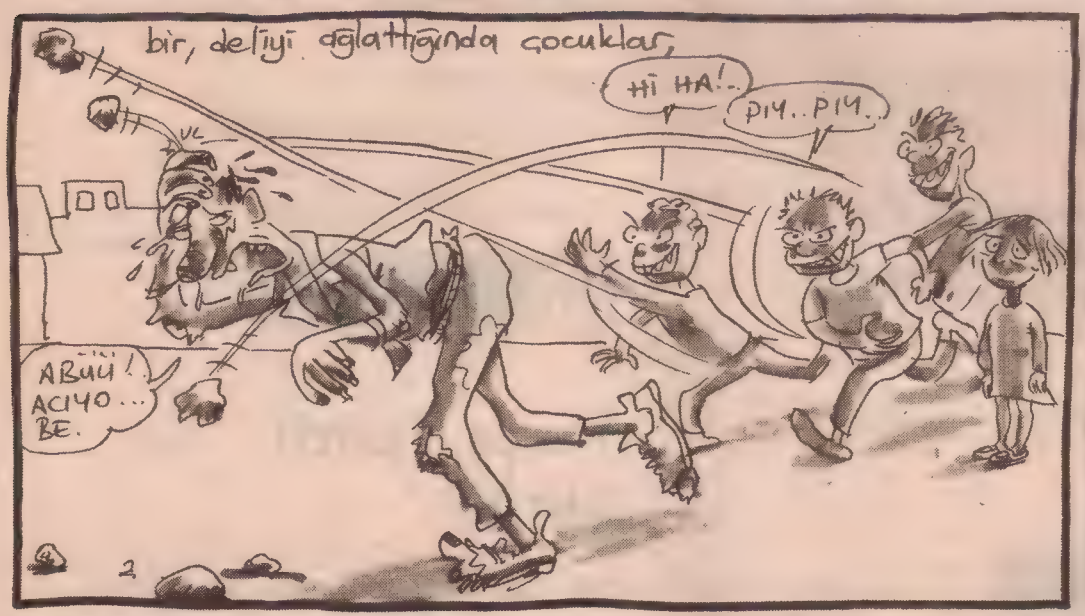

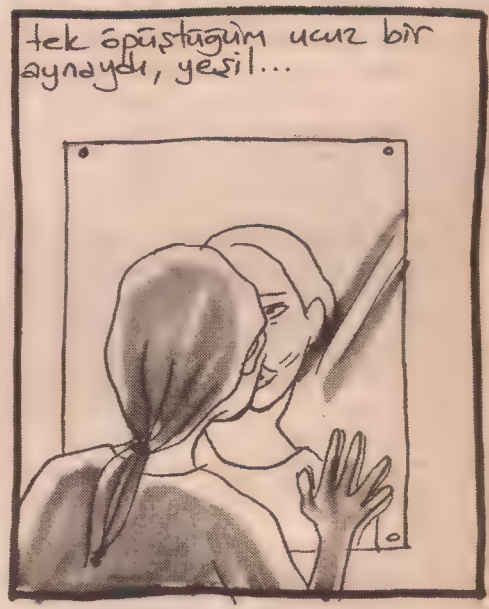

sahte onur kullanmaktan yargılandım.

resmiyet ürkütür beni. TIR yoluyla boşandım...

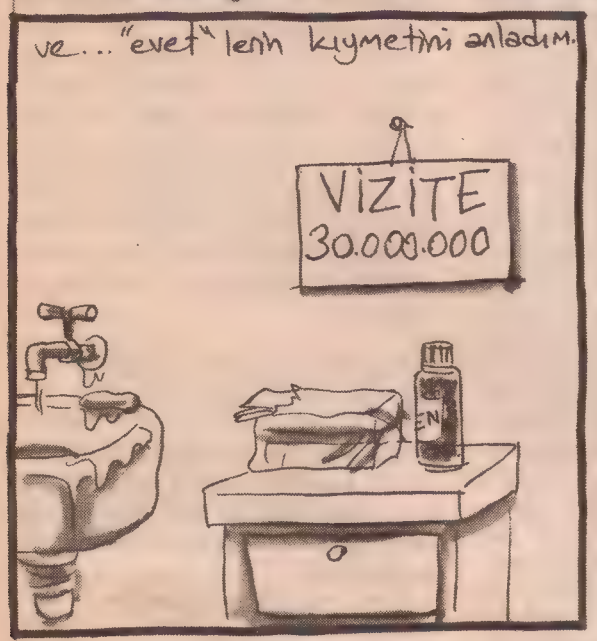

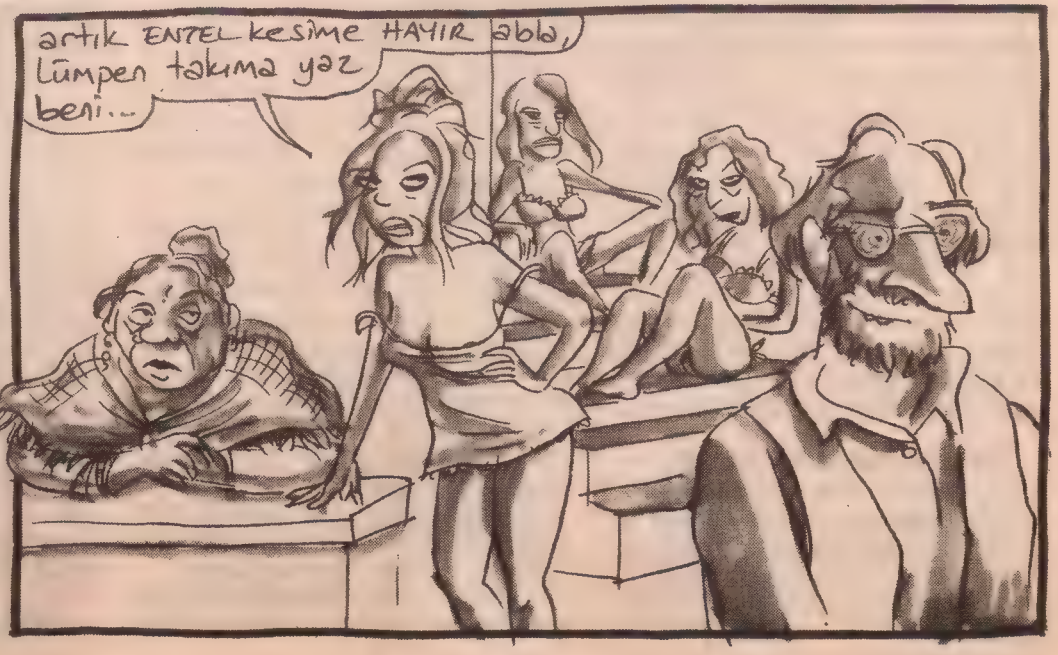

"Üç yıldır sessizce çalışıyorum ölüme
Azrail gelecekse senin yüzünle gelsin
Ben, son bir kez yüreğim ağzımda
Sen bütün acılarının hesabını görürsün."

İlk okumada kendini ele vermeyen, derinine inmedikçe varlığı duyumsanmayan bir akıl. Duyguyla aklı, başlamayla bitirmenin eşikleri olarak görüyorum. Ne yazık ki kötü, kaba örnekleri, şiirde akıldan korkuttu bizi. Haklı gibi görünen bir korku ama akılsız hiçbir şey olamaz: Ne şiir, ne sevgi, ne kavga, ne barış, ne de özgürlük... Küçücük bir ek: Herkesin üzerinde mutabık kaldığı bir akıl değil muradım. Yürek olmuş bir akıl...

__Ünal Temizyürek__ sordu.
Kirpikleri kırık çocukların, eşiklerin abisi __Şükrü Erbaş__ anlattı:

Eşikler Benim Özgürlüğüm

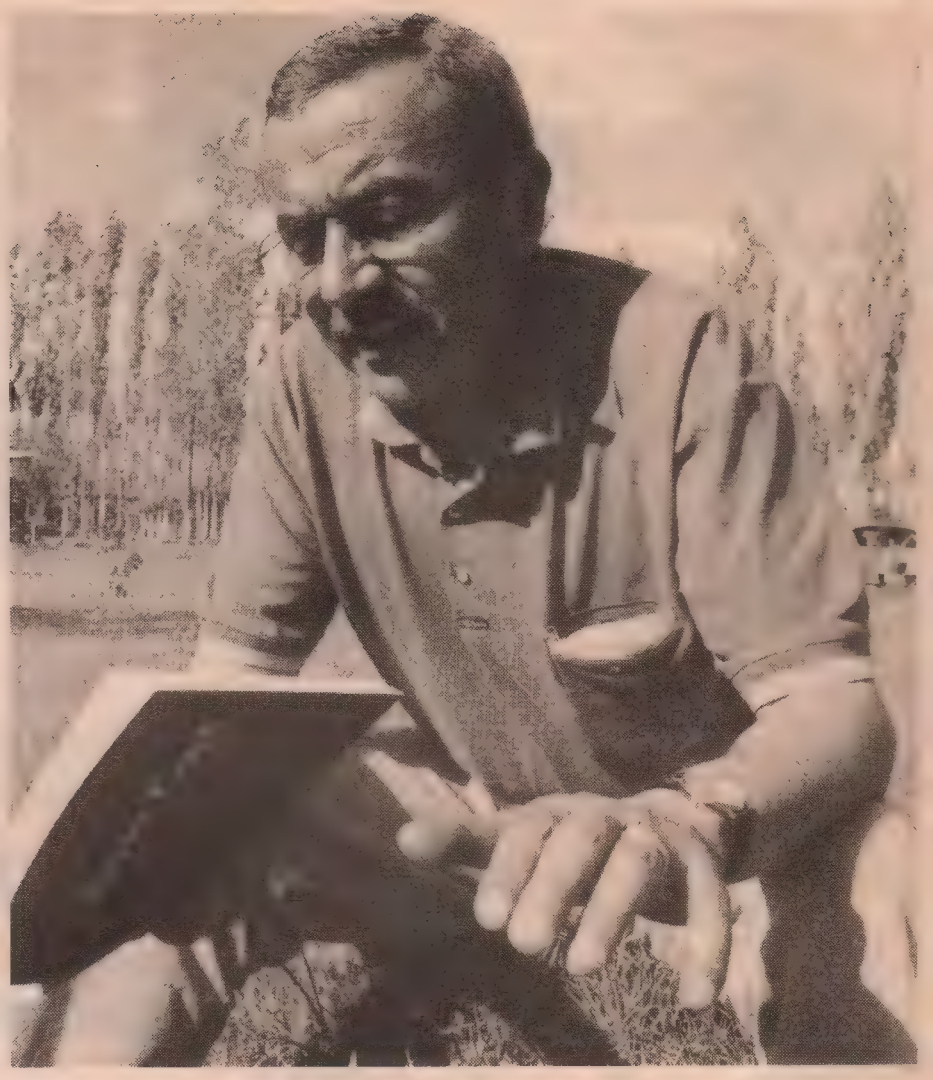

Bir şaire, şiire ilişkin soru sormanın, soran açısından ne sakıncası olabilir ki? O sorusunu sorar geçer. Ya da bekler. İstersen şu soru sorma ihtiyacı üstünde biraz konuşalım da şairin yanıtlama sıkıntısına öyle geçelim.

Okuduğumuz bir şiir bizde neden soru sorma ihtiyacı doğurur, tam bilemiyorum. Şiir çok mu kapalıdır, okur nüfuz edememiştir de şairinden bir çeşit "yardım" mı bekliyordur? Şairin okura böyle bir "yardım"da bulunması doğru ve mümkün müdür? Bitmiş ve okura sunulmuş bir şiire şairinin bir biçimde müdahale hakkı olabilir mi?

Okur, şiirin hikayesini mi merak ediyordur yoksa? Bu, şiire ne katar ki, okur kendisi bir hikaye yaratamamışsa o şiirden. Metin üzerine şairinin söyleyeceği her söz yazılmış şiiri eksiltir bence. "Ne zamanlar yazarsınız", "Hangi ortamlarda yazarsınız" ve benzeri kalıplaşmış soruların ise, şiire girebilme açısından okura da şairine de bir katkısı olacağına inanmıyorum. Çok kolay ve ucuz bir merakı giderir olsa olsa. Peki, şiirinin yazılmasındaki o karmakarışık psikolojik sürecin açıklanması mı beklenir şairden? Hangi şair verebilir ki bunun yanıtını? Ola ki veren çıktı, bu bilgi okura, şiirin kendi sözü/değeri dışında nasıl bir bilgi kazandırır ki?

Bu soruları çoğaltabiliriz ama meramım hasıl oldu sanırım. İşte bu nedenlerle şaire, şiire ilişkin soru sormanın sakıncası değil de, şiir yazmadan beter bir sıkıntısı olduğunu düşünüyorum. Doğrusu ne dersen, şiir üzerinden hayata ilişkin sorular olabilir. Bu çerçevede şair kendi deneyimlerini, sezgilerini, düşüncelerini paylaşır bizimle. Şiir üzerinden bir buluşma, çoğalma yaşayacaksak, sanıyorum en iyi, en verimli böyle yaşarız.

Şiir cevaplarla mı ilgilidir, soru mu sorar? Sen de biliyorsun ya yanıtını, muradın beni konuşturmak. Soru da yanıt da bizi yakan düşüncelerin iki tezahürü yalnızca. Durmadan birbirini doğuran iki çengel canımızda. Bu ikisini ben, şiir için mutsuz bir verimlilik olarak düşünüyorum. Söylediğiniz söz ne kadar yerinde ve doğru olursa olsun, kendi boşluğunu da beraberinde getiriyor. Verdiğiniz her yanıt çok geçmeden onlarca soruya dönüşüyor. Ve bu böyle, her şiirle çatışa çoğala bir Sisphos söylencesi gibi sürüp gidiyor. Kendi yanıtımız bile bizi kandıramazken başkalarının yanıtlarıyla ne kadar yetinebiliriz.

Bir yetinmezlik, bir itiraz duygusuyla dünyaya bakmazsanız ne sorunuz ne yanıtınız olur. Benim varoluşumun, dolayısıyla şiirimin temelinde, derin bir tortu olarak bu duygu var. "Ben"den başladı. Kendi yetmezmiş gibi başkalarını da içine alıp geldi oturdu aklımın ortasına. Ağır bir yük biliyorum. Başka türlü yaşayamaz oldum. Daha doğrusu bile isteye bir seçim bu. Ucuz ve kolay hiçbir şeyi sevmiyorum.

Akılla yazılan şiirin sonu elbette, şiir olacak, duyguyu akla, aklı duyguya içkinleştirmişse şair. Şiirin mayasındaki duygudan/duyarlıktan kaynaklanan bir kaygı var sanırım soruda. Mekanik bir söz dizimine mi varacak şiirin sonu; şiir yalnızca akılla yazılırsa o çok iyi bildiğimiz, sevdiğimiz lirik dili yitirir miyiz; ustalıklı fakat ruhsuz bir imgeler yığınına mı dönüşür şiir; ve benzeri kaygılar...

Şiirin duygusal/heyecansal yapısının yarattığı bir koşullanma var insanlarda: Şiirle akıl yanyana gelemez; geldiğinde tüm büyüsü bozulur. Oysa dünyanın en lirik şiirlerinin, didaktik şiirlerden daha fazla akılla yazıldığına inanıyorum ben. Çünkü lirik şiirdeki akıl, çok daha fazla işlenmiş, gerçek anlamda bir duyarlılığa dönüştürülmüş, bu yüzden de neredeyse kendisini silmiş bir akıldır. İlk okumada kendini ele vermeyen, derinine inmedikçe varlığı duyumsanmayan bir akıl.

Duyguyla aklı, başlamayla bitirmenin eşikleri olarak görüyorum. Ne yazık ki kötü, kaba örnekleri, şiirde akıldan korkuttu bizi. Haklı gibi görünen bir korku ama akılsız hiçbir şey olamaz: Ne şiir, ne sevgi, ne kavga, ne barış, ne de özgürlük...

Küçücük bir ek: Herkesin üzerinde mutabık kaldığı bir akıl değil muradım. Yürek olmuş bir akıl...

Kim korkarak (korkudan) yazar, nerden bileyim ben. İstersen şu ikisini, *korkarak* ve *korkudan* bir ayrıştıralım. İstediğini, istediği derinlikte söyleyememe korkusunu anlarım, yazarken. Bu, saygı duyulacak ve insanı güzel verimlere götürecek bir korkudur. Ama sözü eksiltme sonucunu doğuran, korkarak (karısından, kocasından, amirinden, çocuğundan, devletten) yazmaktan nefret ederim. Gerisinde böyle bir korku olan şiir kimseye duygusunu bulaştıramaz. Yazılan da ne kadar yaldızlı olursa olsun bir zavallılıktır şairi için; onu durmadan ezen.

Korkudan yazmaya gelince... Yaşama sevinci adına; incelik, barış, özgürlük adına insanın bir yıldız gibi yükseklere koyduğu ne varsa, onlara ulaşamama korkusu mu bu? Ulaştıklarının büyüsünün birden bozuluvereceği korkusu mu? Aşk da dahil, insanı bir güzellikle genişleten her şeyin bir gün biteceğini ta başından bilmenin yarattığı o depresif geçicilik duygusu mu? "Bir çeki taşı gibi" üstümüzde duran zamanın yarattığı o bunaltı mı?.. Korkuyu böyle bir çerçeveye yerleştirirsek sanırım şiirin de öteki tüm sanatsal yaratıların da temelindeki gize birazcık açıklık getiririz. Bu anlamda, evet, korkudan yazıyorum.

Yitik sözler bulma ile öğrenilmiş bütünün şiirle yitirilmesi... İncelikli bir tuzak var ama düşmeyeceğim. Verili dünyanın bir hoyratlıkla üstünü örttüğü ne varsa, insanı iyileştirecek ve güzelleştirecek olan şiir, sözcük sözcük onun diplerden çıkarılmasıdır elbette. Senin deyişinle "yitik sözü" bulmadır. Bize öğretilmiş, dayatılmış ve azaba dönüşmüş "bütün"ü başka nasıl yok ederiz. Şiir, o "yitik"in yattığı yere bu "bütün"ü göndererek ancak var olur. Yitik'e razı olup "bütün"ü onaylamak, sözümüzün, mevcut otoriteye alkış olması değil midir? Bu ise, bırak şiiri, bir dolmuş kuyruğunda uğranan haksızlığa bile itiraz değildir. Öğretilmiş bütün'ün yitirilmesi için, evet, yitik söz...

Eşikler mi?... Ben, her şeyin doğrusunu büyük bir güvenle bilen insanlardan çok korkarım. Ben, kesinleşmiş, tamamlanmış, bitmiş şeylerden hemen boğulurum. Her şeyiyle bir yere ait olmayı ve o darlık içinde genişlik bulmayı anlayamam; beceremem; içime sindiremem. Tükeniş sayarım bunu.

Eşikler, şiirin, itirazın, güzelliğin ve yeniliğin anahtarı oldu nicedir. Bu, bana da benimle ilişkisinde bir aidiyet bekleyen kişilere de acı veriyor; yaşıyorum. Bu kuşatma altında yaratabildiğim tek ayrıcalığın bu olduğunu düşünüyorum. Eşikler benim özgürlüğüm. Tek seçenekli bir yaşam içinde kendime sunduğum binlerce seçenek. Bir kaçış gibi algılanması çok üzer beni...

Kaç yıldır sessizce çalışıyorum? Dilersen bu sorunun göndermesinin ölüm olduğunu açık ederek başlayalım: **"Üç yıldır sessizce çalışıyorum ölüme/ Azrail gelecekse senin yüzünle gelsin / Ben, son bir kez yüreğim ağzımda / Sen bütün acılarının hesabını görürsün."** (Derin Kesik)

Kırk yedi yıldır desem, kolay bir yanıt olur değil mi? Son yıllarda iyice yüze vurdu, yoğunlaştı bu duygu. Üzerinde biraz durunca başlangıcının şiir yazmaya başlama zamanları olduğunu söyleyebilirim. Şiir, gerçekte hayat üzerinden ölümle bir hesaplaşma galiba.

Erken bir çırpınma. Uzunluğu belli bir yolu genişleterek uzatma çabası. Şimdilik on bir kitaplık bir çırpınış. nerde biter bilmiyorum. Ama iradi olarak bitirmek istediğimi belirtmeliyim. Bir de Kazancakis'in şu sözünü: "Ölüme benden alacağı hiçbir şey bırakmayacağım; sadece bir avuç kemik."

Yazmaya geçtiğimde kimleri mi toplarım başıma? Ya da kimler bir zorba gibi gelir oturur ki göğsüme de ben yazmaya otururum. Öyle çok ki... Ama ben dördünü sayacağım:

Ayrılıklar, bir.
Ayrılıklar, iki.
Ayrılıklar, üç.
Ayrılıklar, dört.

> *Sapkınlık olsun diye ciddiydim*
> **Arthur Cravan**

Hem Okudum Hem de Yazdım

MAHMUT ŞEVKİ OKUTAN

Mahmut Şevki Okutan
Öküz Dergisi. İstiklal Caddesi
İmam Adnan Sokak No:20
80800 Beyoğlu / İstanbul

Dengeli Demlenme Ve Rakı Mezeleri
İlhan Eksen
Sel Yayıncılık

Dağlarca'nın bir sözü var: *"Edebiyatımızın ve Şiirimizin en büyük düşmanı; alkol"* diye... Dağlarca da içmiş içmesine vaktinde hem de 80 buçuk yaşına kadar. Ancak kimse Dağlarca'yı sarhoş veya arıza yapmış bir şekilde görmemiş. Hatta meyhane sahipleri Dağlarca'nın içişine hayran kalıp, onu arıza yapanlara örnek göstererek ve bir küçük rakıda eşantiyon vererek ödüllendirirlermiş. Neyse, işte bu kitap sağlıklı(!), arızasız ve Dağlarca gibi efendi efendi rakı içmenin yol ve yordamlarını öğretiyor. Üstelik nefis yemek tarifleri de var. Bu kıtabı okuyun. Ailesiyle birlikte olmak için evde demlenen, içince neşelenen ve daha sevecen olan ama -kızkardeşiyle birlikte- dizlerine çıkıp mezelerini bitirdikleri yazar İlhan Eksen'ın sevgili babası Kemal Eksen'ın aziz ve anasonlu anısına da bir kadeh kaldırarak.

Meskalin 60 Draje
Muratnan Mungan
Metis Yayınları

Mungan'ın şair yanını koruyarak yazdığı 60 ilginç deneme'den oluşuyor kıtap Okurlarımızın çoğu bu denemelerin bazılarına Öküz'den aşına olacaklardır Çok çeşitli konularda ve rafine bir dille yazılmış. Edebiyat dunyası, kültür-sanat sorunları, Türkiye, medya, sıkıntı, Muhterem Nur, Neriman Köksal, ölçü ve baharat, kıl humus granıt, rock şarkılar, ideoloji ve teknoloji, önlem cümleleri, adanmış ömürler, aşk, şiir, cinayet, kıtap yazmak, metne mesafe gibi birçok konu üzerine "kafa açıcı" ve de "kafa yapıcı" keyifli denemeler.

Evren Agacı
Özdemir İnce
Adam Yayınları

"Zeybek oynarken bir yol dokumak / bir soru ekliyor yorgun aklıma:/ Dünya ile nasıl dost olabilirim / bir müstear adım bile yoksa?". İnce'nin bu son şiir kıtabı 'Lütfen Cevap Veriniz', 'Tutulma ve Sarsıntı' ve 'Asude Alkaya İçin On İki Neşeli Şarkı' ısımli üç bölümden oluşuyor. Okundukça çoğalan şiirler.

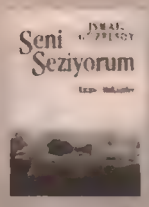

Seni Seziyorum
Kitab-ı Mukadder
İsmail Güzelsoy
İletişim Yayınları

Kıtabın yazarı hakkında, *"1963'te Iğdır'da doğduğundan, İstanbul'da buyuduğunden, İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nu bitirdiğinden ve şimdi de turizm rehberi olarak çalıştığından"* kıtabın ikıncı sayfasını okuyunca haberdar oluyoruz. Kıtap bir ilk kıtap olmanın çeşıtlı heyecanlarını taşıyor tabii. 213 sayfaya çok şey sığdırma ve her şeyi bir çırpıda anlatma telaşı var. Fakat bu bir zaaf olmaktan zıyade dediğimiz gibi bir telaş olarak göze çarpıyor. Dili ve örgüsü uzerine bayağı kafa patlatılmış. Edebıyatı seven, bilen ve edebıyatı çok cıddıye alan bir kalemden çıkmış hıkayeler var bu kıtapta. Yalnız kıtabın ısmı 'Seni Sezıyorum' yerıne Kıtab-ı Mukadder olarak kalsaydı daha ıyı olurdu sanki diye düşünüyoruz. Yıne de İsmail Güzelsoy'a 'Edebıyat dünyası'na hoşgeldin, gonca gonca gül derdin' dıyoruz.

Emirle Gelen İdam Kararı
Deniz Gezmiş-Yusuf Aslan-Hüseyin İnan
Velı Yılmaz
Tümzamanlar Yay.

Kıtap kadar yazarı Velı Yılmaz'ın tırajik öykusu de okuyanı sarsıyor Velı Yılmaz 748 yıl 6 ay ceza alarak ve bunun 11 yılını da bızzat hapıste yatarak bır dünya rekoru kırmıştı. Velı Yılmaz tüm badireleri atlatmış, dışarı çıkmış tam özgürluğün tadını çıkaracakken 40 yaşında Beşıktaş iskelesinde kalp krizi geçirerek yaşama gözlerini kapadı. Kıtap boyunca hem Deniz Gezmış'ın hem de Velı Yılmaz'ın bu içten sızıları yanyana akıp gidiyor. Hayat da hukuk gibi adaletsiz!

Kırlangıcım Paranoya
Mahmut Temizyürek
Yön Yayınları
'Aslolan yolmuş yanılmak için bütün varışlar'

Mahmut Temizyürek 'şiir' yazıyor. Üstelik üstüne titreye titreye şiir yazıyor. Bu hal de bazen onun şiir biraz dilini kasıyor. Oysa sakarlık, acemilik, basitlik yakışıyor şiire. Hem birinç olmak için şiir yazılır mı ki hiç?

Beş Altın Kural 20. Yüzyıl Matematiğinin Önemli Teorileri
John l- Casti
Sabancı Üniversitesi Yayınları

Yazar matematık üzerıne düşunmemızi istiyor. Matematiğin bilinen o soğuk hüvviyetinden kurtulmasını ve herkesin anlamasını istiyor. Ama herkese göre de bir kitap değil bu. En azından sayıları bilmek gerekiyor. Ali Nesin'in matematik üzerine kitaplarıyla birlikte alınırsa etki gücü daha gürbüz olabilir zannındayım.

Popüler Kültür Çalışmalar Kuramlar ve Metodlar
John Storey
Çev: *Koray Kırşahin*
Babil yayınları

Babil Yayınları yeni bir yayınevi. Ancak yayınlayacağı kitap listesi gözönüne alınırsa -ki biz gördük- yakında kendinden çok söz ettireceğe benzer. Hayırlısı olsun. Yayınevinin bu ilk kitabı popüler kültür hakkında düşüncelerimize yol gösterecek kuram ve metodları içeriyor. Kitap, popüler kültür alanında düşünmek isteyen herkes için bir nevi başucu eseri.

Yaşama Dair
İbrahim Karpuzoğlu
Ajans Gramed Yayınları

İlginç bir şiir kitabı deneyimi bu. 'İstanbul - Beyoğlu Merkezli' şiirlerden çok cıddıye alınmalı bu girışımler. Bu vesıleyle şunu tekrar etmek ıstıyorum kı naçızane bana ayrılan bu bölümde daha çok İstanbul dışından gelen ve başka tellerden çalan kıtaplara yer vereceğim. Bu kitabı piyasada bulabılırsenız edınınız. Bulamazsanız da 0 312 426 47 47 - 466 23 11 nolu telefondan isteyebılırsınız.

Atatürk ve Üniversite Reformu
Prof. Dr. Hoostwidmann
Çev: *Prof. Dr. Aykut Kazancıgil*
Doç. Dr. Serpıl Bozkurt
Kabalcı Yayınevi

Yök tartışmalarının ayyuka çıktığı şu günlerde, kendisi de bir dönem Ankara'da okutman olarak görev yapmış olan yazar bu kitapta yabancı bir gözle üniversite kurumlarına köklü bir bakış atıyor. Kitap Türkiye için büyük önem taşıyan bir reform dönemını konu alıyor. Mülteci öğretim görevlılerinin anıları, çalışmaları ve görüşlerine yer veren kitap çevirmenlerinin ılave ettiği ekler ve belgelerle dönemi canlı bıçımde gozler onune serıyor.

Anlamdan Anlatıma Ana Dilimiz Türkçe
Muhittın Bilgin
Ercan Kitabevi

Kıtap bilhassa lıse ve dengı okullar için ve okuma uğraşından yazma uğraşına yeni geçen okurlar için değerli bir rehber niteliğinde. Türkçe, Türkçe'nin tarıhsel gelişimi, Anlambilgisi, sesbılgısı, bıçımbilgisi, sözcük türleri, Turkçe bılgısı, anlatım bilgisi ve paragraf gibi konularda kapsamlı bir çalışma. İsteme telefonu: (0232) 339 67 40

Çin Simgeleri Sözlüğü
Wolfram Eberhard.
Çev: *Aykut Kazancıgil*
Ayşe Bereket
Kabalcı Yayınevi

Kitapta bitkiler, Tanrılar, bulutlar, hayvanlar, sayılar gibi yüzlerce simge, Çin edebiyatından, resminden ve günlük hayatından örneklerle anlatılıyor. Büyükler için bir oyun kitabı da denebilir. Kitap okudukça aklı açan insanın yaratıcılığını tetikleyen bir çalışma görünümünde. Türk kültürüne yakın bir kültürün bir nevi simgesel haritası olması ve çeşitli paralellikler kurulması da olası. Kitaptaki Öküz maddesinden bir bölümle bitirelim bu aykı programımızı.. ÖKÜZ: Nıu/nyu: Öküz bır zamanlar, imparatorun da katıldığı sabanla toprağı işleme törenıyle açılan, toprak işleme mevsımını ve ilkbaharı simgeler. 'Sarı Öküz' (*bovine communis)* adına inşaa edılmış Öküz tapınakları vardı. Başka renkte Öküz'ler de vardı ve bir öyküde Lo-yang şehrının yakınlarında bir yerde, ıkı sıyah Öküz ve ıki mavi Öküz'ün nehırden çıkıp, dövüştüklerini anlatır. Öküz ile su arasındaki bağlantı çok eskılere dayanır: Bir zamanlar, bentlerin çökmesinden korkulduğunda taş veya tunçtan Öküz heykelleri nehre atılırdı... Böyle böyle su gibi akıp gidiyor işte kitap...

Keşke Tekrar Yayınlansalar

Kara Mizah Antolojisi,
Hazırlayan: *Enis Batur*
Hil Yayınları
1986

Enis Batur'un ve Hil Yayınları'nın ortak ve çok önemli bir çabasıyla yayınlanmıştı bu kitap. Son kalan nüshalarını da ancak sahaflarda, Simurg ya da Komikçi Dükkanı'nın raflarında bulmak mümkün. Mizah ve mizahçı tanımının tartışıldığı şu günlerde belki bir "emsal eser" olabilir. Yeni isim ve ürünler eklenerek pek tabii. Elimizdeki bu nüshasında punto ve tasarım sorunları göze çarpıyor bunlar da biraz düzeltilerek ve genişletilerek yeniden yayınlanırsa pek hayırlı bir iş olur gibimize geliyor.

Çeviren: Latif Demirci
Latif Demirci
Metis Yayınları
1996

Latif Demirci bu kitabında bir alay yabancı ressamın ünlü resmini kendi çizgileriyle adeta 'biz'leştirmişti. Kitap yayınlandığında hakettiği ilgiyi görmediğini sanıyorum. Bunun nedenlerinden biri de zannediyorum ki kitabın baskısı ve tasarımının sorunlu olması. Bizdeki nüshada yer yer renkler kaymış durumda. Keşke bu kitap yeni bir tasarımla ille de Latif'in çizimleriyle ve orjinallerinin karşılıklı sayfalarda yer almasıyla yeniden yayınlansa.

Bütünsel anlamıyla kullanıyorum, Türkçenin az sayıda en güzel aşk ve en politik şiirinden birisiyle bu geç tanışıklık, bizim aşk ve politika, daha doğrusu hayatla kurduğumuz ilişkinin niteliğiyle ilgilidir

Şunu söyleyecektim. Bu şair kıpırtısından çıkan bir şiir varsa -ki var elbette-, bunu etkileyen saysanız bir elin beş parmağından az sayıdaki şairden birisidir. Ama eğer etkileme yanıyla bakacak olursak, önemi bence bundan büyüktür. Kendisinden önceki kuşağı da etkilemiş bir şiirdir, Cemal Süreya'nın şiiri.

Örneğin Cemal Süreya'nın antolojiler üzerine şu sözlerini okuyunca, antoloji yapan şairler, antolojiye alınmayınca öfkelenen, alınınca sevindirik olan şairler, bende daha bir tebessüm yaratıyor: *"Benim antoloji yapmam pek doğru olmaz. Yine de düşünürüm. Her şairin kendi antolojisi vardır. Ve antoloji yapan şair en başta kendine haksızlık yapar."*

desen: met üst

"Neden Seni Bu Kadar Geç Tanıdım"

AKİF KURTULUŞ

Çok önceden de, bunu seziyordum ama; Cemal Süreya ile ilgili bir tebliğ sunmam sözkonusu olunca iyice anladım: Benim Cemal Süreya sevgimin, nesnel, maddi, ele avuca gelir bir yanı yok.

Hoş, sevgide akılcı bir neden aramak, *"akıl karı"* değildir biliyorum. Yine de, şiir yazan birisi olarak *"akılda kalan"* bir şeyler söylemem gerekiyor.

Söyleyeceklerimin benim *"aklımda kalanlar"* olduğunu bilinerek dinlenmesi, benim sözümün de önemli ölçüde çerçevesini çizecek.

Bir genellemeyle, 70'li yıllarda şiir yazmaya başlayanların koordinatlarını hiç kuşkusuz Nazım belirliyordu. Buna, tek kitaplık şiir toplamı ile Ahmed Arif'i, 40 Kuşağı başlığı altına alınan şairleri de eklemem gerekiyor. Daha önce de yazmıştım: Dönemin sözü epeyce bir dinlenen eleştirmeni Mustafa Öneş bile, 60'lı yılların gözde dergisi Yeni dergi'de kanat çırpmaya çalışan gencecik şairlere, **Nazım** ve **Ahmed Arif**'i okumalarını tavsiye ediyordu. Gerçi nedenleri bir başka toplantının konusudur; ama edebiyat hayatımızın büyük deformasyonlarından birini yaşadığımız o on yılda, burcundaki az sayıda şair gibi çok güzel şiirler bırakan Cemal Süreya'nın bilen ve seveninin az olmasının da izah edilmesi gerekir. Bir açıklamam var. Parantez içinde şunu söyleyeyim. Bilen ve seveninin az olduğunu söylüyorum; çok tartışmalı bir kavram olmasına rağmen, *"değer"*inin değil. Bir örnek bilmem buna yeter mi? *Beni Öp Sonra Doğur Beni,* 1973'de yayımlanmış, ikinci baskısını 1984 yılında yapmış; aynı kitap, 1994 yılına kadar da 5 kez yeniden basılmıştır.

Açıklamama gelince; sözünü ettiğim deformasyon, sadece şiirin değil, sanat ve edebiyattaki *"tercih"*in *"politik etki"*ye indirgenmesiyle ilgilidir. Tercih dedim ama bu, dışlama olarak da anlaşılabilir. Bilenine ve hayatında bir yer açanına lafım yok. Ne var ki 1966 yılında yayımlanan o enfes *Ortadoğu* şiiriyle 15 yıl sonra tanışmanın da, hadi kendi adıma konuşayım, bir mahcubiyeti olmalıdır. Biraz önce de dedim: Altını çizerek söylüyorum, 70'li yıllarda şiir yazmaya başlayanların *"neden bu kadar geç tanışmışız"* sorusuna muhatap bir şiirdir, burda konuştuğumuz. Burada bir kusur varsa ve bunu da bu şiire yükleyeceksek; o zaman az önce kullandığım mahcubiyet sözcüğünü, arsızlıkla değiştirmek gerekir. O halde doğru soru şu olmalıdır: *"Neden seni bu kadar geç tanıdım?"*

Bütünsel anlamıyla kullanıyorum, Türkçenin az sayıda en güzel aşk ve en politik şiirinden birisiyle bu geç tanışıklık, bizim aşk ve politika, daha doğrusu hayatla kurduğumuz ilişkinin niteliğiyle ilgilidir.

Şimdi bu tanışıklıktan sonrasına geliyorum.

Kuşkusuz birbirinden net çizgilerle ayıramayız. Yine de, son yirmi yılın birinci yarısı, dersem, bu payla anlaşılsın isterim. Birinci yarısındaki şiir ortamı, aslında kampanyalar dönemidir.

70'li yılların politik etkiye indirgenmiş şiirinden, 80'li yılların *"kampanyalar dönemi"*ne geçiş, sanıldığından daha kolay olmuştur. Vasat, aynıdır, sadece biçim değişmiştir. Geriye dönüp baktığınızda, hatırlayabildiğimiz bir tane ciddi bir şiir tartışmasının, bu kuşaktan çıktığını göremezsiniz. Cemal Süreya ile bu dönemde tanışan kuşak ve bu kuşağın ne kadarsa o kadar bir çevresi, olsa olsa *"Şiirimizde Gençler"* kampanyalarının malzemesi olmuşlardır. Ama lütfen dikkat: Benim de içinde bulunduğum, tırnak içindeki kuşağın şiirlerine ilişkin bir değerlendirme değil bu. Hatta şiire ilişkin bir iki sözedilecekse, yine Cemal Süreya'nın dediği gibi, *"kusursuz"* şiir yazıldığı da eklenmelidir. Söyledim, yine vurgulayayım: Şiir ortamını tanımak anlamında ifade ediyorum. Bence yine Cemal Süreya bu ortamı iyi anlatıyor. *"Bir şair kıpırtısı var"* diyor. Tomris Uyar'la yaptığı bir söyleşide. Aşırılık arıyor Cemal Süreya. Çok haklıdır. Bunu göremiyor. Şikayet de değil, bir saptama bu. Şöyle bir basitlik olabilir mi? O günlerin bir genç şairi de, kendisine, *"bu gerekir mi"* diye soruyor. Anlayamıyor, Cemal Süreya'yı. Türkçe'nin en büyük şiir atılımının birkaç öznesinden birisi, şiir hayatı boyunca bu aşırılığı arayacak tabii ki.

Şunu söyleyecektim. Bu şair kıpırtısından çıkan bir şiir varsa -ki var elbette-, bunu etkileyen saysanız bir elin beş parmağından az sayıdaki şairden birisidir. Ama eğer etkileme yanıyla bakacak olursak, önemi bence bundan büyüktür. Kendisinden önceki kuşağı da etkilemiş bir şiirdir, Cemal Süreya'nın şiiri. Madem ki etkilemekten konuşuyoruz. O halde, etkilendiğini açık açık söyleyen bir alçakgönüllülükten de söz etmeliyiz. Belki bir istihzayla karşılanabilecek *"Aragon'dan etkilendiği"* tespitine, Apollonaire ismini verir. Üstelik, Perçemli Sokak'ın önsözünde İkinci Yeni'yi kendisinin kurduğu iddasıyla *"yaralandığını"* ifade ettiği Oktay Rıfat'ın ve ayrıca Melih Cevdet'in Türkçe tutumundan etkilendiğini de belirtir. Hadi bir adım daha atalım da, Cemal Süreya'nın *"bak bu çok güzel"* diye karşıladığı Turgut Uyar'ın şu sözlerini analım:

"İnsan tabii kendisinden yaşlı, önemli şairlerin şiirlerinden etkilenebilir ya da dilin nasıl kullanılacağı doğrultusunda etkiler çıkarabilir, ama şiir etkilenme alanı değildir, tam tersine alınan etkilere bir tepkidir".

Devam ediyorum.

1984 yılından bu yana yayımlanan üç kitabındaki şiirlerin her biri tek başına bir *"çok iyi şair"*in olgunluk dönemini işaret eder. Bunu, uzun uzun konuşacak değilim. Meramımı şöyle anlatabilirim. *"İyi şiir, ezberde bir iki bile olsa dize bı-*

rakan şiirdir", denir.

Aynı izlek üzerinden devam edecek olursam, Cemal Süreya, ezberimizde en çok dize bırakan bir şairdir.

Birkaç tanesini hatırlayalım:

"Seviş yolcu büyük sözler söyle ve ayrıl/ Uçurumlar birleştirir yüksek tepeleri".

"Bahçelerden geç parklardan köprülerden geç git/ Aşklar da bakım istiyor öğrenemedin gitti"

"Kurt altı yavru doğurur/ köpek olur bunlardan biri". "Biz kırıldık daha da kırılırız/ Kimse dokunamaz bizim suçsuzluğumuza". "Kadınlar uçtatırlar / Hele evli kadınlar".

Ne var ki, ezberde kalan dize ile iyi şiir bağlantısının, her zaman *"doğru"* sonuçlar verdiğinden kuşkuluyum.

Şimdi bir hatırlatma. Cemal Süreya, sanırım biraz da bir hayıflanma ile Özdemir Asaf'ı şiir sevmeyenlerin sevdiğini söylüyor. Tam da aynı nedenden. Peki Cemal Süreya için aynı şeyi söylemek mümkün mü? Ezberimizde en çok dizesi kalan bir şair olarak Cemal Süreya, en çok da şiirin hayatında ciddi bir gedik açtığı bir topluluğun sevgisini kazanmıştır. Çok iyi şiirdir onun şiiri.

Ben, şair olmanın büyük bir rütbe gibi taşındığı bir iklimde şiire gözümü açtığım için, onun şiirinden öte, şair olarak duruşunu tanıdıkça Cemal Süreya'yı daha çok sevdim. *"Yaşayan, çağdaş, en büyük Türk şairlerinden birisi"* diyorlar sizin için. *"Sizce böyle mi"* sorusunu, *"Şair miyim, onu ben de pek bilmiyorum aslında"* diye yanıtlar. *"Şiir bana baştan itibaren hep zor geldi ve hep şiirle uğraştım"*

Şiirle bu kadar senli benli, bu kadar sevgili olup da şairliğini önemsemeyen belki birkaç isim gösterilebilir. Şu sözlerini anmadan geçemeyeceğim:

"Şiirle başarı kazanmayı hiçbir zaman düşünmedim. Aslında hiçbir konuda başarı kazanmayı düşünmedim. Şiir ne benim için? Dramım, açmazım, kurtuluşum, batağım, sevgilim, babam, gözaltım ve hiçlemeyi bilişim..."

Kendi şiiri için konuşmayı da sevmeyen birisidir. *"İnsan kendi şiirini değerlendiremez, Kendi sesini değerlendiremez"* der, yine.

Şaire gülücük veya mavi boncuk dağıtmayı sevmeyen, ama her şiiri gören bence son gözdür.

Bu kadar laf ettikten sonra, şiiri için de tek bir cümle kurmak gerekirse, yine bir şiirinden şu dizeyi hatırlatmak isterim. *"Sözgelimi okul kitaplarına girmez şiirim / Bütün çocuklar anlar da"*. Gerçekten de, talim terbiyeye gelmez bir şiirdir onun şiiri.

Örneğin Cemal Süreya'nın antolojiler üzerine şu sözlerini okuyunca, antoloji yapan şairler, antolojiye alınmayınca öfkelenen, alınınca sevindirik olan şairler, bende daha bir tebessüm yaratıyor: *"Benim antoloji yapmam pek doğru olmaz. Yine de düşünürüm (..) Her şairin kendi antolojisi vardır. Ve antoloji yapan şair en başta kendine haksızlık yapar."*

Son olarak: Bir söyleşide, bir İran atasözünden söz ediyor. Türkçe bilenin işi rastgider. Ben de şöyle diyorum. Cemal Süreya'nın şiirini bilenin işi rastgider.

Hamiş! Son şiirinin yayımlanma tarihi Ocak 1990; Yeni Yaprak'ta. Üstü Kalsın. 1953'den bu yana 37 yıllık bir şiir hayatı ve ortada Türkçe'nin büyük bir sesi öylece duruyor. *"Erken ölüm"*le kaybedilmiş hiçbir şey yok gibi ve tam tersine Türkçe'ye heves kazandırmış bir şiir var.

Yine de ben, o şarkıyı hatırlıyorum: *"Geç buldum, çabuk kaybettim"*.

(*) 26 Şubat 2000 tarihli Edebiyatçılar Derneği'nin düzenlediği Cemal Süreya Günleri'ndeki konuşma metni.

Kötü Şair Şerafettin 'Ru'

ŞİİR ve OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA : Psikiyatrist.Dr.CEM MUMCU

Ayın üstünde
geyik resimleri duruyor

İşte orada parmağın ucunda
soluyor şaşkınlık

aklı dağıtılmış
böğürtlenlerin

Sarhoşluğun dilini sürçüyor hayatın
neresinde dikilmeyi düşünen biri

Soğuk heykellerin ülkesinde
tapınak ve dualaların kavgaları

Ayaklarım nerede

Ellerim
ellerimi kim tutuyor

Kalbimden savurup attığım
gövdesiz aşklar

başka kalplerde görebildiler mi
kendi yüzlerini

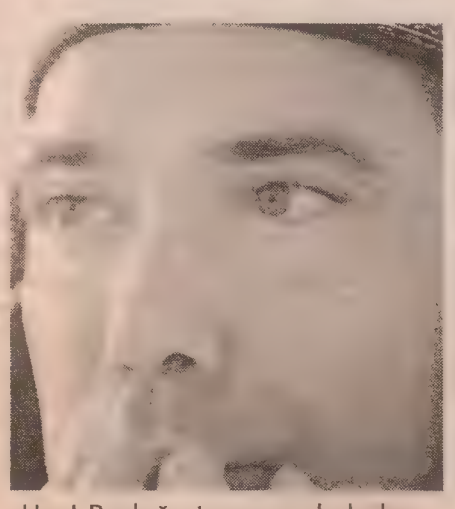

Hey! Boşluğa tırmanan bakışların
ıslattığı duruş

Çıkart artık cebine
sakladığın ışığı

Hiçbir şeyin ayak izlerine
tutunabilmek için...

www.kotusair.hotmail.com

İki kişi arasında pullarla oynanan tavla gibi masum bir oyun bile kolayca, gücünü sadistlikten alan bir kişilik savaşına dönüşebiliyor. İşte bu tuhaf bilinçle tüm yarışmalara, oyunlara kuşkuyla bakıyorum. Oyunculardan çok taraftarların kişiliğini alt üst eden futbola ise korku ve endişeyle...

Yenmek Ya Da Yenilmek...

MİNE SÖĞÜT

Bunları yazmak için ortalığın biraz sakinleşmesinde yarar vardı. Futbola ve onun yanı sıra yenme yenilme üzerine kurulu tüm sporlara ve yarışmalara "tu kaka" demek için sabırla beklemek gerekiyordu. Bütün ülkenin tek vücut olduğu, içkiden, futboldan ve şiddetten nefret eden yaşlı teyzelerin bile televizyon başında coşkuyla izlediği o muhteşem final maçının baş döndürücü galibiyetinin üzerinden haftalar geçti. Ve artık içimi dökme zamanı geldi.

Televizyonun insanları büyülemeye başladığı o ilk yıllarda küçük bir çocuktum. Herkes gibi ben de, henüz sadece akşam üzeri yedi ve gece on arasında toplam üç saatçik yayın yapan çağın en büyülü icadına gözümü dikip kendimden geçiyordum. Bayrak töreni bitip de, siyah beyaz ekranda "televizyonunuzu kapatmayı unutmayın" yazısı görülene kadar kimse beni yatağa sokamıyordu. O zamanlar her şeyi, ama her şeyi seyrediyordum. Bugün küçük çocukların göz ucuyla bakmaya tenezzül bile etmediği artistik buz pateni yarışmaları büyükleri oldu ğu kadar beni ve yaşıtlarımı da ekranın karşısına mıhlıyordu. Mahalledeki tüm arkadaşlarım kelebekler gibi uçuşan o kanatlı genç kızları, prensleri andıran yakışıklı, zarif erkekleri yutkunarak izliyor ve geceleri rüyalarında kendilerini bir buz üstü prensi ya da prensesi olarak görüyordu.

Ama onların bu parıltılı masal dünyası, benim korkulu kabusumdu.

Buz pateni seyrederken zevk almıyor adeta işkence çekiyordum. Çünkü yıllarca bu yarışma için hazırlanan ve buzdan sahnede, sahip oldukları olağanüstü yetenekleri kusursuzca sergileyen dansçılar, aslında sipsivri bir kılıç üzerinde yürüyen ve attıkları her adımda korkuyla içleri titreyen zavallı birer hırs mahkumuydular.

Dengelerini kaybetmeleri, birbirlerini kavrayamayıp düşürmeleri ya da ayaklarını burkmaları an meselesiydi. Ve bunlardan biri olduğunda her şey tepe taklak dönüyor, dünya başlarına yıkılı yordu.

Ağlıyorlardı.

O alacalı kelebekler, kameraların, insanların, çalıştırıcıların, tüm dünyanın karşısında hüngür hüngür ağlıyorlardı.

Onlar için yaşamın sonu geliyordu; ama, biz ne yapıyorduk?

Biz, dansını kusursuz yapacak diğer kurbanı izlemek üzere koltuklarımızda mutlu mutlu oturuyorduk. Ve onların yaşadığı dehşeti es geçip sahneyi alan yeni patencilerin gösterisini izlemeyi sürdürüyorduk.

Küçücük bir kız çocuğuyken geceleri kabus olup rüyalarıma giren ve bana hayatı zindan eden şey, bu insanların ufacık bir hata yaptıkları anda yüzlerinde gördüğüm, tüllerin, zarafetin, uçuşmaların büyüsünü tartışmasız bir şekilde sıfırlayan o tarifsiz acı ifadesiydi.

Dışarıdan bakıldığında rengarenk buz böcekleri gibi görülen insanlar, yarışmayı kaybettikleri anda hırsa kelepçelenmiş renksiz, neşesiz zavallılara dönüşüyorlardı. Küçük ruhumu karartan bu biberli peri masalı, tüm yarışmalara kuşkuyla bakmama neden oldu.

Anladım ki, pek masum görülen tavla bile aslında iğrenç bir karşılaşmaydı.

Kendi gözlerimle kaç kere görmüştüm. Yenen, yenileni aşağılama hakkına sahip oluyordu. İki kişi arasında pullarla oynanan masum oyun kolayca, gücünü sadistlikten alan bir kişilik savaşına dönüşebiliyordu.

İşte bu tuhaf bilinçle tüm yarışmalara, oyunlara kuşkuyla bakar oldum.

Futbola ise korku ve endişeyle. O, tüm yarışmalardan daha kötüydü. Çevremdeki büyükler futbol yüzünden birbirlerine çok küstah ve acımasız davranıyorlardı. Bu sporda yarış, sadece yarışanları değil, seyircileri de hırpalıyordu. Bu da futboldan nefret edip, ondan korkmam için yeterli sebep oldu. Buz pateni gibi nahif bir yarışmayı bile içlenerek seyreden küçük ruhum, sıra futbola gelince iyice mahvoluyordu.

Küçükken antipati duyduğum bu spora bakışım büyüyünce de değişmedi. Hırsın böylesine meşrulaşıp matah bir şeymiş gibi pohpohlanmasını hala aklım almaz. Hele hele taraftarlık ruhunun, şeytan ruhuyla bir olması beni dehşete düşürür. Birbirini bıçaklayan, yumruklaşan, küfürleşen insanlar bunu takımları adına yaparlar. Takımları!

Desen: Bahadır Baruter

Sanırım, hemen hemen her insanın doğuştan beraberinde getirdiği ve kendi varlığını tehlikeye atma pahasına bile olsa, asla köreltmeye yanaşmadığı savaşçı geni, barış durumunda futbola odaklanıyor ve deşarj oluyor. Yani şiddet kendine futbolla birlikte akacak mecra buluyor. Bunu kurumlaştırmak da insanların kuşkusuz, işine geliyor.

Futbol, en cingöz toplumbilimcileri bile tuzağına düşürebilen bir örümcek. Sosyologlar dahil, herkes takım tuttuğu, herkes taraftar olduğu için çoğu insan susmayı tercih ediyor; dudaklarından bir türlü 'Kral çıplak' cümlesi dökülemiyor. Bu toplumsal hastalığa teşhis koymak uzmanları bile ürkütüyor.

Bir topun peşinde koşan 22 insan... Geri kalan milyonlar hayallerini, bir uçurtmanın kuyruğuna bağlar gibi bu oyuna bağlıyorlar ve gökyüzüne salıyorlar. Kendi adlarına yapamayacakları şeyleri takımları adına yaparak yaşamdaki büyüklü küçüklü boşlukları dolduruyorlar.

Takımları yenildiğinde delice sinirlenmeleri, yendiğinde de yine delice sevinmeleri hep bu yüzden. Onun yenilgisine duydukları hınç, aslında kendi yenilgilerine duydukları nefretin yansıması. Gerçek hayatta acılarını, başarı-sızlıklarını, yanılgılarını içtenlikle dile getiremeyen insanlar, takımları yenildiğinde ona yüklenerek, içlerinde biriktirdikleri herşeyi rahatlıkla kusuyorlar. Kendilerine atamadıkları yumruğu takımlarına atıyorlar.

Tersi olduğunda, yani takımları kazandığında da, kendi hayatlarında hiçbir zaman ulaşamadıkları başarıya sahip çıkmanın hazzını yaşıyorlar. O onbir kişiyle birlikte zirvede olmanın ayrıcalığını tadıyorlar.

Bu duruma bir rehabilitasyon demek mümkün. Hatta futbol tutkusunu, insanların arasındaki ırk, cins, sınıf ayrımını ortadan kaldırdığı, en olmadık adamları omuz omuza getirdiği için pozitif bir değer olarak algılamak da mümkün. Ama maç asabiyetinin, savaş antrenmanı olduğunu bir kez olsun hisseden biri için, bu tür çıkarımlar hiçbir anlam taşımaz. Tam tersine o, körelmesi gereken bir duygunun hep bir elden sulanıp, gübrelenmesi karşısında dehşete düşer; tüm yarışmaların, spor karşılaşmalarının yasaklanması fantezisinin dipsiz kuyusunda tek başına acı çeker.

No hüzün Yes Press Bey

Karısı Media Hanım, temizlikçisi Güllü Hanım, koruması Sabit Bey, sekreteri Çıtır ve köpeği Rambo'yla, Latif Demirci'nin muhteşem karakteri... Press Bey'in *Milenyum 2000* albümü yaz sıcaklarında içimizi serinletmek ve gülümsemek için bire bir.

Press Bey
Milenyum 2000
Latif Demirci
240 s., 3.750.000 TL

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: • İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.ykykultur.com.tr • **İnternet satış: www.shop.superonline.com/yky**
YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

Vahan Usta

CENGİZ UĞUR

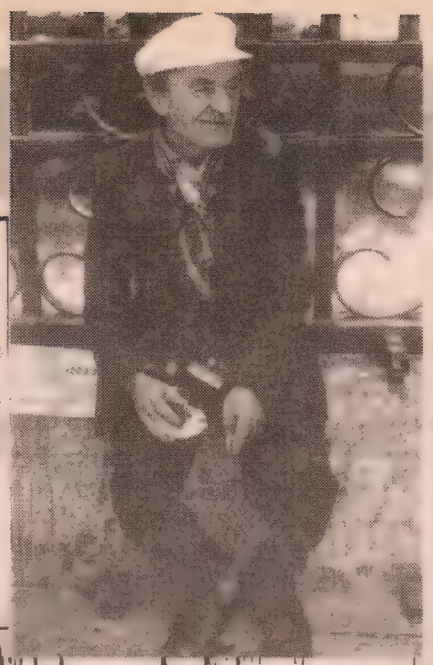

Ne diyorduk. Vahan bey her zaman ki gibi yerinde yani Kartal sokakta. Otuz yıl mı kırk yıl mı ? Neyse vaktiyle Beyoğlu' nun yegane (Vahan beyin deyimiyle) sahafı. Vahan usta olucak şey mi kırk yıl bir noktada durulur mu? İşte böyle. Bilumum kitaplar, eski kitaplar, eski fotoğraflar, resimli romanlar hiç paraya Vahan beyde. Arızalı, arızasız, ünlü-ünsüz kimler yok ki müdavimlerden; sinemacılar, yazarlar, kitap hastaları, sıyırmış ya da sıyırmak üzere olanlar, işli, işsiz, yarı işsiz laklakçılar. Vahan beyin müzmin müdavimleri hiç bitmez. Bir dakika Fikret Hakan değil mi bu. Sanki biraz takılacak..

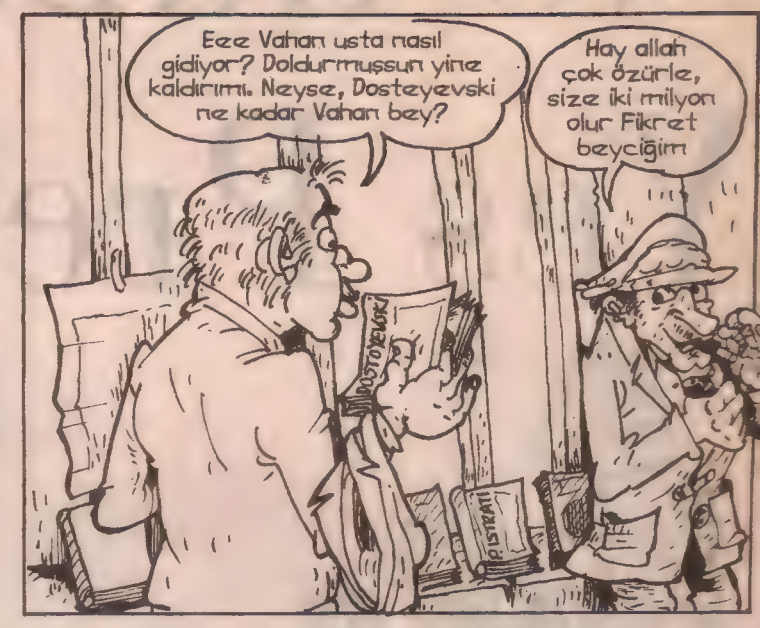

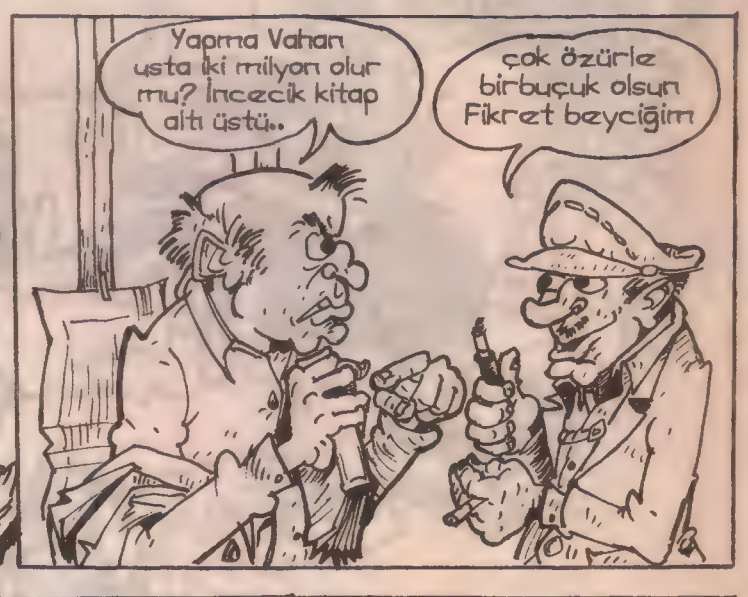

Bizimki gider. Vahan bey pahalı satsaydı zaten sokakta satmazdı, dünyanın en yoksul sahafı da olmazdı . Fikret Hakan kitabı isteseydi zaten verirdi. Bir iki dost görmek Vahan beyin isteği.

Yaşam artık Vahan bey için pek sürprizli sayılmaz, ama biz Vahan ustada çok sürpriz bulabilirsiniz. Gerçek bir sahaf yani Aysberg, gibidir o Beyoğlu'nda. Deposunda neler yoktur ki, bir dakika Vahan bey bir şey gördü.

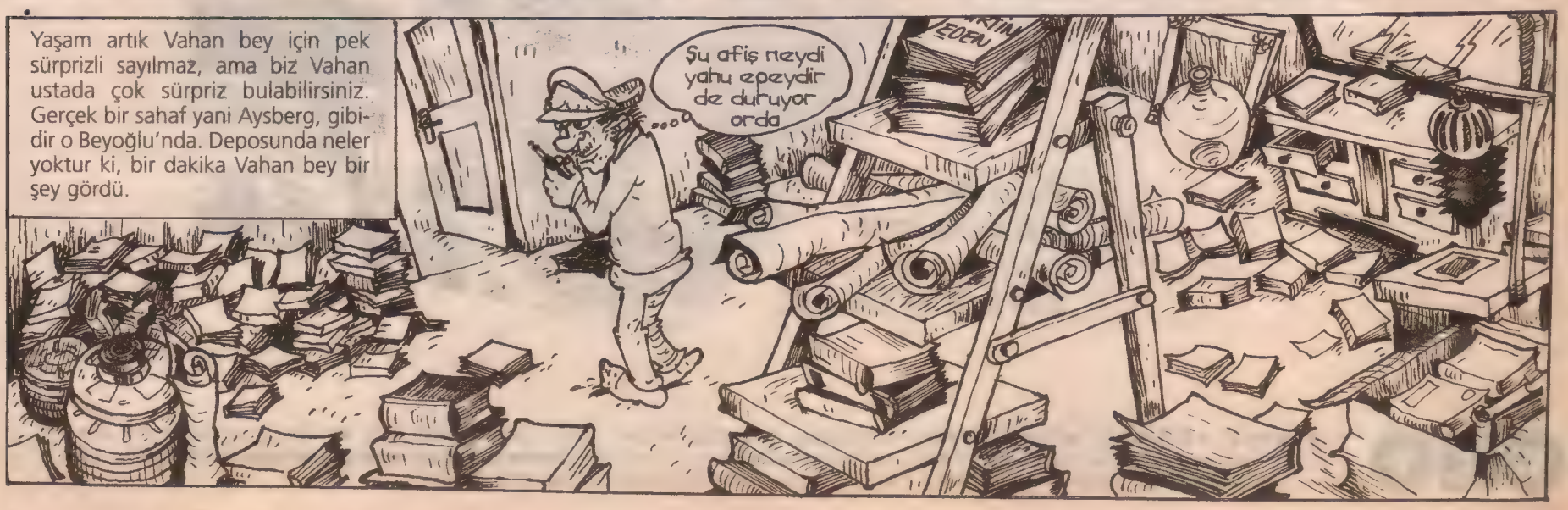

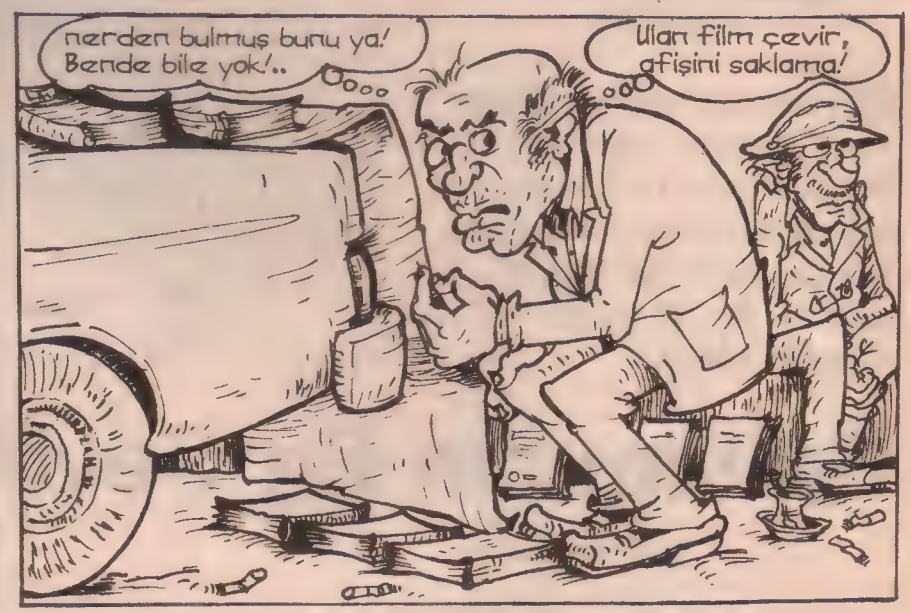

Fikret Hakan gider Vahan bey her zamanki yerindedir. Arızalı arızasız, ünlü-ünsüz, müdavimleri ile... Zaten kitap satmak bahanedir Vahan bey için. Birkaç dost görmek, ayaküstü onca içilen çay (çayları Vahan getirir). Birkaç kitap, bir iki eski fotoğraf, sayfaları yapışmış Ermenice bir sözlük satın alan olur belki. Paranı yoksa da sonra verirsiniz.

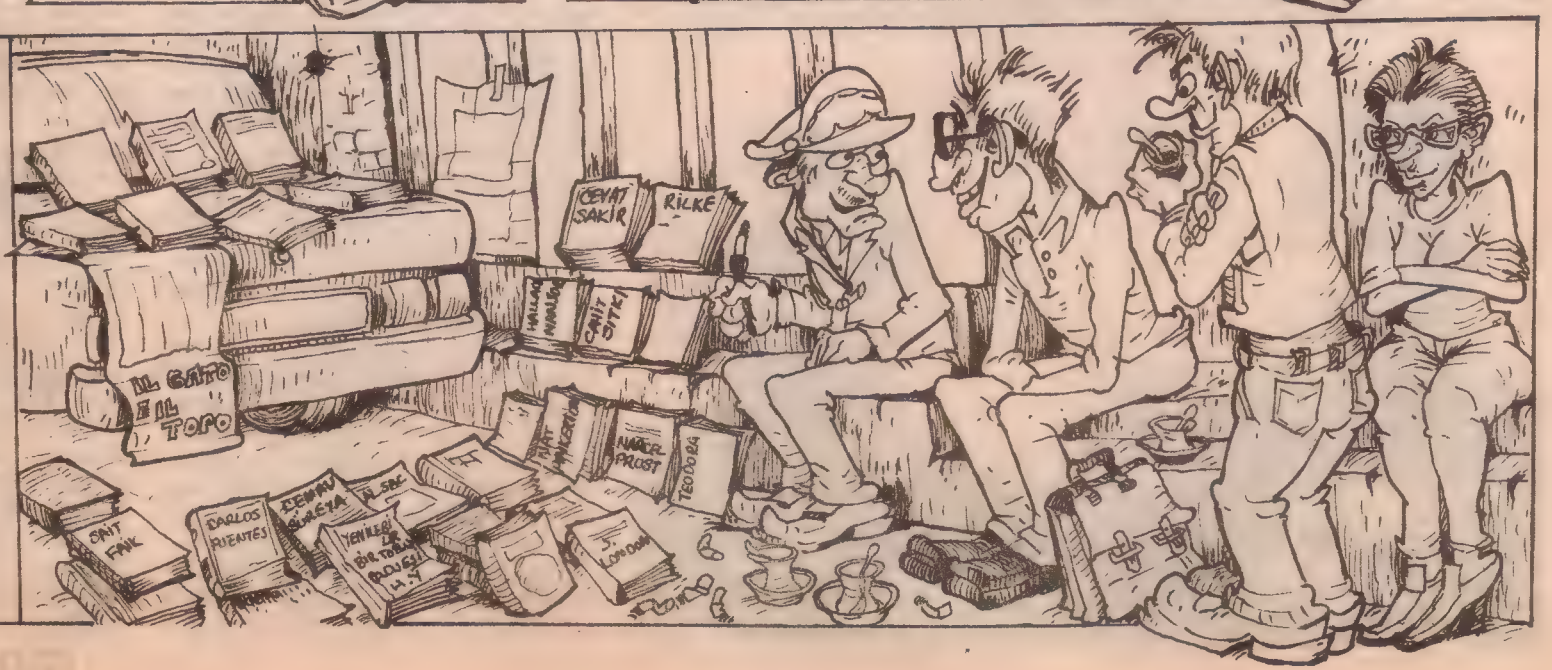

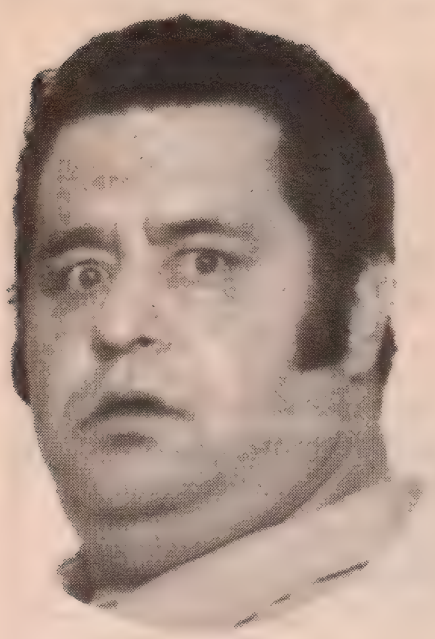

25 yıl önce kaybettiğimiz ünlü sinema oyuncusu Necdet Tosun'u kendisi gibi oyuncu olan oğulları Gürdal ve Erdal Tosun anlattı. Biz de kulak misafiri olduk.

Babamızın En Sevdiği Yemek Dolmaydı

DENİZ DURUKAN

Erdal: Babam, 1918 yılında Burhaniye'de doğmuş. Çeşitli işlerde çalışmış. Lokantacılık, leblebicilik derken en son terzide çalışırken bir film ekibi gelmiş Burhaniye'ye. Babamın fiziği ilgilerini çekmiş, İstanbul'a çağırmışlar. Oyunculuğu böyle başlamış.

Gürdal: Babamın oyunculuğa bizi yönlendirecek kadar vakti olmadı. Öldüğünde ben 8, abim 13 yaşındaydı. Ama babamla film setlerine gidip izlerdik, kimi zaman da oynardık. Ama bu bir yönlendirme değildi. Gitmişken oynuyorduk. Kendiliğinden olan bir şey.

Erdal: Evde tipik bir baba gibiydi. Çok ilgili, yakın, sıcak bir babaydı. Anlık öfkeleri olurdu ama, bir süre sonra geçerdi. Çalışmaları dolayısıyla çok sık görüşemezdik, kısa zamanları iyi değerlendirmeye çalışırdık. Özellikle komediyi seçmedik, bir komedi dizisinde oynuyoruz o kadar. Benim daha önce oynadığım yirmiye yakın kötü adam karakteri var. Yine Zeki Alasya ve Metin Akpınar dizileri var...

Gürdal: Benim TRT ile çektiğim "Pazartesi Hikayeleri" var ki bunların hepsi birer saatlik filmlerdi. Atv'nin şimdilerde çektiği tv filmlerini biz bundan 10 - 12 yıl önce yaptık, Hüsamettin Ünlüoğlu'yla beraber. Hiçbiri de komedi ağırlıklı değildi. Konservatuar mezunuyuz. Eğitimimiz klasik tiyatro üzerine olduğu için, biz her rolü yapabilme yeteneğine sahibiz. Dramda yaparız, şarkı söyleyip, dans da edebiliriz.

Erdal: Parasal yönden çok sıkıntı çektik. Daha doğrusu babam çekti. O dönemde peşin parayla çalışılan bir sistem yoktu. Alınması gereken paraların çok altında para alınıyordu. Bir de bunları para olarak değil, bono olarak alıyorlardı. Öyle bir dönemdi. O bonoları da yarı fiyatına kırdırmak zorunda kalıyorduk. Ama yine de babam sağken çok fazla sıkıntı çekmedik. Ölümünden sonra maddi açıdan sarsıldık. Korkunç sıkıntılar çektik. Babam öldüğünde 370 filmi vardı. Marlon Brando'nun şu anda 15 tane filmi var. Türkiye'de oturmuş bir sistem olmadığı için biz de sıkıntı çekiyoruz hala. Necdet Tosun'un filmleri hala gösteriliyor, gösterimden sonra para alma durumu olsaydı, şu anda siz basın danışmanımızla konuşuyor olurdunuz. Bizimle görüşmeniz zor olurdu. Çünkü biz sürekli para sayıyor olurduk, başka bir şey yapamazdık.

Erdal ve Gürdal Tosun kardeşler

Erdal: Sinemacılardan pek bir destek görmedik. Babam öldükten sonra bir gece yapıldı. Türker İnanoğlu'nun önderliğinde. Çünkü babam yıllarını vermişti Türker İnanoğlu'na. Bunun dışında bir şey olmadı. Zor geçindik, kimi zaman geçinemedik. Sattık, savdık bu günlere geldik.

Gürdal: Babamla özel olarak yaptığımız bir şey var mıydı hatırlamıyorum. Dediğim gibi çok küçüktüm. Ama onunla keyifli vakit geçirdiğimi biliyorum.

Erdal: Ben daha büyük olduğum için daha çok şey hatırlıyorum. Onunla çok az yaşadığımız için her şey daha keyifli ve güzel geliyor. Bilhassa pazar günleri ava çıkardık. Her hafta gidemezdik. Film çalışmaları olurdu, o yüzden o hafta sonunu aylarca beklediğim olurdu.

Gürdal: Babam sevecen bir insandı. Kimseyi kırmak istemezdi. Babamın çalıştığı insanlarla biz de yıllarca çalıştık. Hiç kimse babamın hakkında kötü bir şey söylemedi, birini kırdığını duymadık. Bu bizi ayrıca mutlu ediyor.

Erdal: Sinema eve girmezdi hiç. İş yerindeki konular dışarıda kalırdı. Evde daha çok mutfağa girer, yemek yapardı. Yemek yapmayı çok severdi. Çok da güzel yemek yapardı. Babamızın en sevdiği yemek dolmaydı. Gerçi o hiçbir şeyi ayırt etmezdi. Ama etrafı çok dağıtırdı. Annemle bu konuda tartışmaları olurdu.

Oynamak istediği, aklına takılan bir karakter yoktu. O dönemdeki aktörlerin hiçbirinde öyle bir ideal yoktu. Hepsi ekmek parası kazanmak için, bir girdabın içinde yukarda kalmaya çalışan insanlardı. Öyle tutkuları yoktu o insanların.

Babamın sinemada mücadele etmesine gerek kalmamış. Fiziği dolayısıyla çok şanslı olmuş. Aynı şansı biz de kullandık. Ama çalışkan bir insandı. Bu iki unsur onun başarılı olmasını sağladı.

Gürdal: Burhaniye'den buraya gelmiş. Önce sinemaya, sonra tiyatroya başlamış. Herkesle çalışmaktan zevk alırdı. Arkadaş canlısıydı. Zaten o dönemde elli tane aktör, aktrist vardı, ayda 20 tane film çekiliyordu. Dolayısıyla herkes ailesinden çok birbiriyle görüşüyordu. Arkadaşlık o dönemde daha ön plandaydı. O dönemin starlarından Hüseyin Baradan'la karşılaştığımızda hala bize amca gibi davranır.

Erdal: Kiraz adını verdiğimiz bir lokanta açtık. İkimizin ortak lokantası. Kiraz benim kızımın adı. Bazen karıştırıyorlar. Bir gazetede Erdal, bir gazetede Gürdal diye geçiyor. Bazen annem bile karıştırıyor bizim adımızı. Bazı haberlerde de lokantanın önünde babalarının aşçı büstü var diye çıktı. Öyle bir şey yok. Babamızın resmi var yalnızca. Babamın çoğu filmde aşçı rolünde olması nedeniyle belki de o aşçı figürü babama yakıştırıldı gazeteciler tarafından. Çoğu filmde aşçı rolünde olması da Yeşilçam'ın o dönemdeki kısırlığından kaynaklanıyor. Senaristler o dönemde insanlara isim koyma zahmetine bile katlanmıyor. Necdet yazıveriyorlar. Sami yazıyor, Sami Hazinses oynuyor. Ayhan yazıyor, Ayhan Işık oynuyor... Aktörlere şu anda bile gereken önemin verildiği söyleyemeyiz. Kaldı ki 25 yıl öncesinden söz ediyoruz. Babam hakkında doğru dürüst bilgiye ulaşmak bile zor. Bildiğim kadarıyla Nebil Özgentürk'ün bir çalışması var. Üzülmemiz gerekiyor ama artık çok alışığız bu düzene. Yerleşik bir düzen bu. Star değilseniz kim olduğu-

nuz önemli değil. Biz de kültür hayatını yönlendiren taşlardan biriyiz. Ama bunu beceremiyoruz. Ortada bir suç varsa, bunda sanırım bizim de payımız var. Onun için normal. Demek ki üzülmekten çok kızmak daha doğru.

Gürdal: Babam iki kardeşmiş. Anne tarafından hiç akrabamız yok. Baba tarafından da halamın kızı var. Akraba tarafından fakiriz. Bir de annemiz var.

Erdal: Annem Gürdal'ı daha çok babama benzetir. Ama huy olarak diyorsanız babama ben daha çok benzerim. Gürdal'ın yumuşak tarafları benim sert taraflarım benzer. Karışık aslında her ikimiz de benziyoruz.

Gürdal: Ben anneme benzerim daha çok. Ağbim de babama.

Erdal: Annemiz çok saygıdeğer bir insan. Çok güçlü bir kadın. Babam öldüğünde annem 38 yaşındaydı. Zaten Adana'dan da İstanbul'a tek başına gelip mücadele etmiş biri. Annem hastabakıcı. İstanbul'a bir kursa geliyor. Babamla tanışıyor, sonra burada kalıyor. Annem bizi çok etkiledi, hala da etkiliyor.

Gürdal: Babamın söylediklerinden çok yaptıkları bizi etkiliyor. Onun oluşturduğu bir isim var. İyi insan imajı var. Bunu bozmamak için elimizden geldiği kadar uğraşıyoruz. Kimse çıkıp da siz birilerini neden kırıyorsunuz diyememeli bize.

Erdal: Sadık Emin'in bir kitabı var. Son romanlarından birinde ruhlara karışan bir kişiden bahsediyor. Sonra bu insana ilişki sağlansın diye bir ruh gönderiyorlar. Ama insan kılığında. Yani Necdet Tosun kılığında. Sen niye bu kılıkla geldin deyince, ruhları tanımıyorsunuz, önyargınız var. Hiç değilse herkesin tanıdığı ,sevdiği bir kılıkta geleyim ki benden korkma, diyor. Güzel bir metafor. Son zamanlarda babamla ilgili yapılmış en tatlı şey. Babam öleli 25 yıl oldu, 7-8 yaşındaki çocuklar bile bizi görünce Necdet Tosun'un oğlu diyorlar. Hala insanlara çok sempati geliyor.

Gürdal: Babamıza hayrandık. Ağzımız kulaklarımızda, hayran hayran izlerdik onu.

İş dolayısıyla Almanya'ya gittiğinde bir trafik kazası geçirdi. İstanbul'a getirdik 13 gün hastanede yattıktan sonra onu kaybettik.

Erdal: Yaşasaydı, neden bu mesleği seçtiniz diye bize sorardı. Çünkü çok sıkıntı çekmişti.

Gürdal: Annem zaten sordu bunu. Konservatuara gitmemize bile karşı çıktı. Ne işiniz var oğlum orada, akıllanmadınız mı, dedi.

Erdal: Babamın son arzusu herhalde bizi feraha çıkarmak olurdu. Benim son arzum ise; herkesten önce ölmek isterim.

Gürdal: Bir an önce huzura kavuşmak istiyorum.

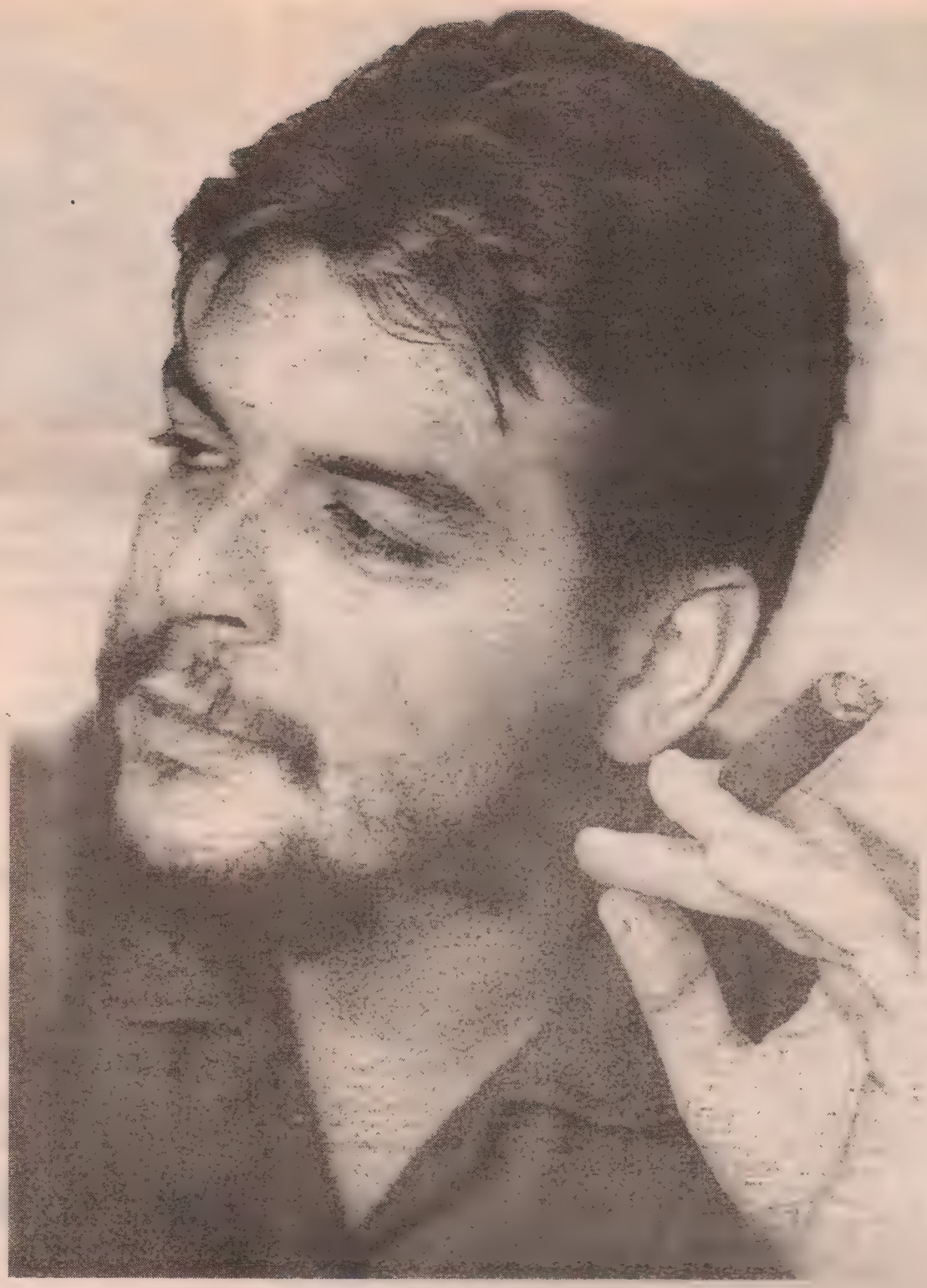

Bir Erkeğin Güzel Yüzü...

JÜLİDE ERGÜDER

Fotoğrafını aylardır seyrediyorum.
Zihnimde tek bir sual: "Bir erkek, nasıl bu kadar güzel olabilir?"
Nedir bir erkeği **güzel** kılan? Kaşı gözü mü, boyu posu mu? Gücü kuvveti mi? Parası mı? Bunların hepsine bir arada sahip olursa, eh ne ala ama, asıl güzellik orada değil.
Adam size neyi ilham ediyor? Değerleri, idealleri ne? CHE...
"Hey Ahbap...", "Dostum..." ya da "Yoldaş..."
Dünya, 39 sene sonra, "hiç yaşlanmayacak" bir efsaneye dönüşecek CHE ile, 14 Haziran 1928'de, Arjantin'in Resarie kentinde tanıştı.
İki sene sonra, tüm hayatı boyunca hiç peşini bırakmayacak astıma yakalandı. Doğru dürüst nefes alamayan, astımlı bir gerilla... Dalga geçer gibi, önce atlet, sonra doktor, en sonra da dağları mesken tutan devrimci oldu.
İlkbaharda gelip sonbaharda göçen kuşlara uydu. Şarkıdaki "Aşkım... Sakın, sen kuşlara uyma!" yakarışına rağmen, 40'ına varmadan göçtü. En güzel kuşlar, en çabuk gider!
İstediğin kadar isyan et. Ne fayda?
"Nereden ve nasıl gelirse gelsin... Ölüm, hoş geldi, sefa geldi." demişti. Bolivya'nın ABD yanlısı Barrientos'un askerleri, onu ve arkadaşlarını 7 Ekim 1967 gecesi Churo Boğazı'nda kıstırdığında.
Yakalandığında yaralıydı, bacağından. Sıradan askerlerdi onu ele geçirenler, inanamadılar önce. Namı, şanı dağları tutmuş efsane ile nasıl başa çıkacaklarını bilemediler. Sorguya çekmeye yeltenen çavuşun yüzüne tükürdü Che.
Bir köy okulunda tahta sıranın üstüne yatırmışlardı, aniden kapı tekmelendi. Cellatlarını gülümseyerek karşıladı Che.
Kalbura çevirdiler onu. Ama, yüzüne bir tek mermi bile isabet etmemişti. Dünya alem inansın diye cesedinin fotoğrafı çekildi, dört bir yana dağıtıldı. Tebessümü hiç solmamıştı. Ölüm hoş gelmiş, sefa gelmişti.
Bizim taksicilerimizin dediği gibi, genç ölmüş, cesedi yakışıklı olmuştu: Ruhundaki güzelliğin yansıması...
"İyi birer devrimci olmaya gayret edin. Çok çalışın, iyi öğrenin ve doğanın üstesinden gelmeyi başarır.
"Şunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayın ki, önemli olan devrimdir. Ve bizler, teker teker ele alındığımız zaman hiçbir şeye değmeyiz... En çok istediğim şey, yeryüzünün hangi bölgesinde olursa olsun, her türlü haksızlığa karşı, bütün varlığınızla ve her zaman isyan etmenizdir. Bir devrimcinin en mükemmel niteliklerinden biri budur." (Eylül, 1965)
CHE'nin Castro'yu, Küba'yı ve oradaki devrimi fiilen terk edip bacaklarının arasında Rocinante'nin kemikleri fırlamış sağrılarını hissedip elde kalkan yollara düşmeye karar verdiği zaman, çocuklarına yazdığı veda mektubundan...
Evet... Yüreği yüce, ruhu yüce, ve idealleri yüksek, güzel bir adamdı CHE.

Dr.Gaffar Karadoğan

(Bu ay çalışırken Bursa'dan nefis bir şiir kitabı geldi. Biz de bu güzel şiirleri sizinle paylaşmak istedik)
ÖkÜz

1973 yılında Diyarbakır'da doğdu.
1973-1990 yıllarında Diyarbakır'da (hayatını) yaşadı.
1991-1997 Antalya'da Tıp Eğitimini tamamladı.
1998 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıklar Anabilim Dalı asistan olarak çalışmaya başladı.
Kendi Kaleminden Özgeçmişi

Tıp Dünyasından Dizeler

Bazofilim
Bazofil ararcasına aradım seni
Milimetreküp kanda elli tanem
Eritrositlere sordum
Kemik iliğinde gördük dediler
Aradan ondört gün geçti
Kemik iliğinde arar mıyım artık
Keriz miyim ben?
Periferde olduğunu biliyorum
Sağ atriumda bekleyip
dua edeceğim
Adhesion özelliğin yok olsun diye
Vazgeç bu inattan
Gel seninle Bilroth
kordon boyuna gidelim
Ekme beni
Löffler besi yerine
Corynobacterium olsam da
Şubat-1994

Transplantasyon
Uzun yıllar
Yaşam şerbetini gönderdik aorta
Şimdi mekanı değiştiriyorlar
Beyaz önlüklü adamlar
Yeni topraklar sulayacağız
bundan sonra
Yaşamamıza izin verirse
Sitotoksik-T hücreleri
Etkilenmek istemiyorum artık
Sempatik ve parasempatiklerden
Otonom sisteminin de ötesindeyim
Peace-makerim yeter bana.
Mayıs-1996

Travay
Kulak verirken
Çocuğun kalp seslerine
beş dakikada bir
Başımızı kaşımaya vaktimiz vardı
Bir de hastanın
bağırışlarını dinlemeye
Fondaki müzik ilgilendirmiyordu bizi
Hey fötus! Ne sen sıkıntıya gir
Ne de interni sıkıntıya sok
Bak annen doğumun
birinci evresini yaşıyor
Ölmek istiyorum diye bağırarak
Bu vakitlerde
Dünya soğuk, insanlar soğuk
Soğuk savaş var Dünyada
Ama fötus yine de sen
Gel artık
Mart-1998

Diabet ve Biz
Diabetes Mellitus
Beğendin mi yaptığını
Bozdun işte tüm metabolizmayı
Tesadüfen ortaya çıkışına ne demeli
Tesadüfler mi yönlendirecek
hep hayatımızı
Zarar vermediğin organ kalmadı
Gördük işte dibine bakarken gözün
Maküla çevresindeki
sert eksudaları
Birbiri ardına geliyor
vasküler komplikasyonlar
Ayakta yara, yürekte yara
Yürekteki yaranın ağrısı yok
Görüntüsü vardı
Derin ve anlamlı bir Q şeklinde
Birkaç göğüs derivasyonunda
Kabul etmiyorum diabetiklerin
sınıflandırılmasını
Tek bir sınıfta toplanmışlar
Nasıl yaşamalıyız dersinde
Nasıl yaşamalıyız dersin
be kardeşim
Şeker bile zarar veriyor
bedenimize
Şubat-2000

Fallot
Mediasten penceresinden
bakıyorlardı bize
Negatoskobun ışığı
Büyük arterler köşekapmaca
oynuyordu mediastende
Kah transpozisyon oluyordu
Kah ata biniyordu aort
Üsküdar'ı geçmemişse fallot
Yapacak bir şey vardır elbet
Total korreksiyon gibi
Tetralojiye yenilmek olmaz temelli
Çocuklarımızın beynini
Hipoksik bırakmayacaksın fallot
Ayıracaklar kötüyü iyiden
Ve tanıyacaklar seni
Ağustos 1999

Ensefalopati
Ensefalopatiye girip
Dekompanse olmakta varmış
kaderde
Karaciğer konturumuz düzgün
Portal ven çapımız normal iken
Ajiteyiz grade-1 ensefalopatide
Artık konuşmama hakkımı
kullanmak istiyorum
Grade-3 ensefalopatiye girerek
Sadece ağrılı uyaranlara
cevap verilecek
Yine de siz dokunmayın
kalbimin derinliklerine
Nisan 1999

Hemşirelere
Amansız ANT takipçileri
Gün boyu siz dokundunuz hastalara
Sekiz çarpı bir, belki de
yirmidört çarpı bir
Esas siz sevdiniz onları
Boşuna dememişler
'sevmek dokunmaktır' diye
Bir yol bulmak istiyorum
Mutluluğu enjekte edecek
Bolus tarzında hemşirelerimin
Yoğun insan ilişkilerimin
En sempatik insanların damarlarına
Bir sorunu var hastanın; ateşi 39°C
Bir sorunu var hemşirenin
İnsanlar sağlıklı olsun diye
Haziran 1999

Eser Tutel'in Toplum ve Tarih (Nisan 2000) dergisindeki bir yazısından ilk kez öğreniyoruz. Ermeni aktör Tzavak Götüryan adını ve onun bu kazada Karakaş'la birlikte öldüğünü...

Tzavak Götüryan

Bir Film Çekimi Kazası ve 70 Yıl Sonra Ortaya Çıkan İkinci Ölüm...

AGÂH ÖZGÜÇ

Yıllardan beri çeşitli nedenlerle dergilerde, gazetelerde ve ansiklopedilerde yayınlanmış bir film fotoğrafı görürüz. Sık sık karşımıza çıkan bu fotoğrafta üstü açık spor bir otomobilin içinde dört kişi vardır. Adamlardan ikisi silahlıdır ve namlular direksiyon başındaki adama çevrilidir.

Ezberlediğimiz bu bildik fotoğraf, 1929 yılında Muhsin Ertuğrul'un yönetmenliği yaptığı "Kaçakçılar" adını taşıyan filmin bir sahnesidir. Ve bu fotoğraf film kazasından kısa bir süre önce çekilmiştir.

Ve bugün hiçbiri yaşamayan dört kişiden biri, sol baştaki kasketini ters giymiş eli silahlı Ermeni kökenli aktör Tzavak Götüryan, arabayı kullanan Talat Artemel, hemen onun arkasındaki fötr şapkalı Karakaş(yan), sağ baştaki melon şapkalı ise Sait Köknar. Senaryo gereği silahlı kişilerin kaçırdığı Talat Artemel, bu sahnenin çekimi sırasında direksiyona hakim olamaz ve araba taklalar atarak yol kenarından aşağıya yuvarlanır. 70 yıl önce Zincirlikuyu'da meydana gelen bu beklenmedik kazada Karakaş yaşamını yitirir. Sait Köknar yüzünden ve gözünden kötü biçimde yaralanır. Talat Artemel ise olayı hafif sıyrıklarla atlatmıştır.

Ya diğer Ermeni aktör Tzavak Götüryan?..

O'na ne oldu?

"Ne oldusu" bir yana, bu Ermeni aktörün isminden kimse söz etmez. Sinema ilgili kaynaklarda yer alan "Kaçakçılar" filminin jeneriğinde de ismi yoktur. Bu kazada ölüp ölmediği konusunda da bir bilgiye rastlanamaz. Tüm yazılanlarda ve belgelerde "Türk sinemasında ölümle biten ilk kaza" olarak geçmesine karşılık, yaşamını yitiren yalnızca Karakaş gösterilir.

İşte olaydan 70 yıl sonra, özellikle de denizcilik konusunda titiz bir araştırmacı olan Eser Tutel'in Toplum ve Tarih (Nisan 2000) dergisindeki bir yazısından ilk kez öğreniyoruz. Ermeni aktör Tzavak Götüryan adını ve onun bu kazada Karakaş'la birlikte öldüğünü...

Eser Tutel'in bu konuda araştırma yaptığı kaynak, Ermenice ve Türkçe yayınlanan Agos Gazetesi. Tutel, 30 Kasım 1998 tarihli ve tiyatroya, operaya, sinemaya emek veren Ermeni sanatçıları anma sayısında şu satırlara rastlıyor:

"... Rahmetli Sait Köknar'ın başrolü oynadığı 'Kaçakçılar' adlı filmde de rol almış Tzavak Götüryan isimli genç aktör, çekimler sırasında feci şekilde can vermiş..."

Tutel'in kafası karışmış olmalı ki, soruyor:

"Kazada kaç kişi ölmüştür? Ölenler kimlerdir? Karakaşyan mı?

Tzavak Götüryan mı? Yoksa ikisi birden mi?"

Ahh, şu Türk sinemasının belge yetersizliği yok mu?..

"...Hani Neriman Köksal Bikini Giymemişti?"

Bu öteden beri vardır.

Özellikle de kimi magazin yazarları, ünlü bir yıldızla yaptıkları röportajda (söyleşirler) çoğu kez abartılı bir dil kullanırlar. Söylemediklerini söyletirler. Dahası, kendi fikirlerini ünlü yıldızların ağızlarına monte ederek, öyle iddialı laflar ettirirler ki... Birden şaşırır "Vay be bizim Yeşilçamlı hatun yaman bir kültüre sahip gerçek bir sanatçıymış" dersiniz. Sıradan bir insanmış gibi baktığınız o yıldız gözünüzde büyür, alkışlanırsınız. Oysa, o iddialı laflar ve verdikleri yanıtlar, gerçek kişilikleriyle hiçbir ilgisi yoktur. O düzmece konuşmalar, kültürle donanmış yanıtlar söyleşi yapılan yıldızlara değil, "sahte kişilikler" yaratan röportaj yazarlarına ait bir "süsleme" olgusudur.

Sayfa doldurma amacıyla masa başında uydurmak zorunda kalan bazı magazincilerin bu tür "hayali söyleşiler"i bir yana, bazı ünlü yıldızlarımız da verdikleri yanıtlarda, yaşam öyküleri anlatımlarında kendilerini olduğundan farklı göstermeye çalışırlar. Yani onlar da günün koşullarının göre gerçekdışı söylemleriyle bu kez magazincileri yanılgıya düşürürler. Örneğin "Kimi okuyorsunuz?" gibi klasik bir soruya, o gün hangi yazar gündemdeyse, Orhan Pamuk' sa, hemen "Orhan Pamuk" diye verirler. Oysa o yanıtı veren yıldızımız Orhan Pamuk kitabının kapağını bile açmamıştır.

Okumaya zamanı yoktur ki...

"Tatlı yalanlar" ya da abartılar üzerine kurulu yanıtlardan iki taraf da memnundur sonuçta.Konuşan da konuşturan da... Medyanın gündemine oturmak için sansasyonel söylemlere çanak açan yıldızla, en küçük bi açmazı, masum bir yalanı sinekten yağ çıkarır gibi magazinleştiren yazar arasında nasıl bir fark vardır acaba?

Neyse biz Neriman Köksal'a gelelim.

Geçen yıl yitirdiğimiz ve Türk sinemasının saygın yıldızlarından Köksal, bir söyleşi sırasında aynen şöyle der:

"Hayatımda bikini giymedim. Ben arnavut kızıyım, biz de göbek gözükmez. Filmdeki rollerim gibi özel hayatta hiç yuva yıkmadım."

Aslına bakarsanız Neriman Köksal, her yapılan söyleşide içinden geldiği gibi konuşur ve de doğruları söylemekten çekinmez. Ancak tırnak içine aldığımız bu yanıt tümüyle çelişkili. Ve bu kez gerçekleri yansıtmıyor. köksal'ın sinemada olsun, özel yaşamında olsun öylesine saygın bir kişiliğin sahibi ki, "yalan söylüyor" demeye de bir türlü dilimiz varmıyor. Ama bazı gerçekleri de silip atmak mümkün değil.

Ölümünden bir yıl kadar önce yapılan bu söyleşide nasıl bir ruh dünyası içindeydi ki, böyle bir tuzağa düştü. Kaldı ki Neriman Köksal, yukarıda örneklerini verdiğimiz, medyatik yıldız tipolojisinin dışında kalıp ağırlığı olan bir sanatçı.

Şimdi burada tüm mesele, bir söyleşiye verdiği yanıtın içinden cımbızla çekip aldığımız cümle, "Hayatımda bikini giymedim" demesinden mi kaynaklanıyor? Bunda ne var ki?

Neriman Köksal, bir sinema yıldızı olarak tırmanışa geçtiği gençlik yıllarında bikini değil, yokini bile giymiş olsa ne yazar? Kaldı ki bikini de giymiş, bikinili boy boy fotoğraflar da çektirmiş.

Büyüteç altına aldığımız Köksal'ın verdiği yanıt, ne kadar basit ve küçükmüş gibi görünse de asıl mesele başka.

Nedir o?

Neriman Köksal'la ilgili bir belgesel ya da bir araştırma yapıldığında, bu kaynaklardan yararlanılarak yanlışlara düşülmesi. Zaman zaman biz de bu yanlışlara düşüyoruz. "Hayatında hiç bikini giymedi" ve "Türk sinemasında ilk banyo sahnesi çektiren yıldız" gibi yalan yanlış sunumlarla.

"Filmdeki rollerim gibi özel hayatta hiç yuva yıkmadım" demesi de Köksal çelişkisinin bir başka boyutu...

Festivalin açılış gecesine, Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği Başkanı Rutkay Aziz, ekibiyle birlikte gidip sözünü yerine getirmesine karşılık beklenmedik sorunlar çıkmıştı ortaya. Organizasyonuyla ve her şeyi ile.Sonuç, başlamadan geriye dönülen bir geceydi yaşanan... Ya ödüllerin verileceği gece?

Sezer Sezin Ödüllendirildi, Ama Ödülünü Alamadı...

Geçtiğimiz ay Türk edebiyatının ve 1940 kuşağının toplumcu yazarı Rıfat Ilgaz'ın 7. ölüm yıldönümü doğum yeri Cide'de kutlanırken Cumhuriyet Gazetesi Ankara temsilcisi Mustafa Balbay, ilginç bir saptama yapıyordu:

"Rıfat Ilgaz yaşasaydı, TBMM'de yaşanan olaylar karşısında Hababam Sınıfı kitabını Hababam Meclisi serisi şeklinde sürdürürdü".

Bu anma sırasında birden Esenyurt'daki Rıfat Ilgaz Kültür Merkezi aklıma geldi. Sonra Sezer Sezin...

Sahi, Esenyurt Rıfat Ilgaz Kültür Merkezi, Edebiyat ve Sinema Festivali nedeniyle Sezer Sezin'e sinema emek ödülü vermiyecek miydi? 20-28 Mayıs tarihleri arasında düzenlenecek festival adına katkıları için Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği'ne başvurulmuş, afişler bastırılmış, festival programı yapılmış...

Peki sonra ne olmuştu?

Sonrası biraz karışıktı galiba.

Festivalin açılış gecesine, Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği Başkanı Rutkay Aziz, ekibiyle birlikte gidip sözünü yerine getirmesine karşılık beklenmedik sorunlar çıkmıştı ortaya. Organizasyonuyla ve her şeyi ile.

Sonuç, başlamadan geriye dönülen bir geceydi yaşanan...

Ya ödüllerin verileceği gece?

Sezer Sezin, Topağacı'ndaki evinde hasta hasta bekletilmişti. Gece iptal edilmişti, ama son ana kadar sanatçıya haber verilmemişti.

Bir telefon be, bir telefon!..

Bir dönem Türk sinemasına damgasını vurmuş Sezer Sezin'e bu nasıl bir saygıydı?

Önce saygı, sonra ödül...

Bu "ayıp" kimin olursa olsun, sonuçta Sezer Sezin, Sezer Sezin'dir...

tutunamayanlar*

TUNCER ERDEM

hep trenlerle yolculuk ediyorlardı / iyi ve kötü trenlerle

gece uyuyamayan çocukları dinlediler vagonlarda

uyuyor uyanıyor, hikayeler dinliyor hikayeler anlatıyor / birbirlerini uyurken seyrediyorlardı

bir gün trenden inip perondaki yolculara karıştılar

hareket memuru dikkatle baktı onlara

karşı yönden bir tren geldi / ve trenin arkasında kayboldular

Oğuz Atay'ın **Tutunamayanlar**'ından

Akşamsefası

BUZAĞI

İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No:20 80800 Beyoğlu / İstanbul

Aynadaki Su

içime uyan uykularım şen kalsın
sözsüz git sessiz söylenirken
lacivert kelebekli şarkı

şiirlim/siz uçmaz kuşlar
kesik bir gül taşırsın kasıklarında
sokaklara düşen yağmur taneleriyle
kırılır cebimdeki sağanak ayna

kristal yalnızlıklarla kurup
ay kanatlı atlar ülkesi
ne koşarım sözcükleri

balıklar yüzer deniz mavisi yastığımda
uykulara dalarım
elma ağaçlarının altında

Soner Demirbaş - Kırşehir

Kırılgan Çingene Islığımı Duy

Camı kırılmış bir pencereden bakıyorum sana... İpekli mendilimi atmam için, yağmuru içine çekmelisin. Cesaretin beni sancıdan korur belki...

Sonbahardayım hala. Üşüyorum. Çok aşağılandım. Çingenesin. Kürtsün. Derin kızıl. "Bizden daha güzelsin," dediler. İNSAN'sın!

İnsanlığımı ve aşkımı hiç bitmedikleri için kıskandılar. Katlayıp uçurdular beni. Gökyüzüne dans ediyorum...

Çift camlı pencerende, lüks araban çalındı mı diye sabahladığın için, tüm bu yazılar sana.

Tüm bu haykırış, yakarış, dilimin ucundaki sözcük... (Hayat bu değil ama.)

Bir çingenenin kalbinin kırıldığı yerde, kurumuş beyaz çiçekler çıkar. Kimse rengini kırmızı yapamaz.

Kırık camlı bir pencereden O'na el salladım. Cam kırıkları battı elime, görmedi.

"Esmer Vatandaş" olduğumu öğrendi, gitti. Onlar çingene olacak kadar asil değiller...

Ceren - Kocaeli

Sek Sek

Zamanın kısa aralıklarından
Tek tek sekerek atladık
Yaşımız kemale erdi ama:
Yüreğimizi karartmadık...

Cem Güngör - Bursa

Hayat;...

Ben doğarken aceleye getirmişim her şeyi, büyümeyi de aceleye getirmişim sonra...Alışkanlık... Öksüzken, domatesli, peynirli ekmeğimi nezaketen uzattığım çingene çocuğu kaptı. İşte o çingene çocuğu, hala vitrininde sergiliyormuş benim ekmeğimi, gelen misafirlere gösteriyormuş kimselere elletmediğim hazinemi. Ne bayatlamış ne de küflenmiş, benim hüznümle beslenip durmuş yıllardır. Bende hayatımı daha küçük bir çocukken dışarılarda oynarken, elimden kapıp giden, çingene çocuğuna inat yaşıyorum ve belki inanılmaz ama korkularımı yendim. Eski püskü bir bisikletin önüne minder koyup, din kokulu şehirlerde tur atmaktan korkmuyorum artık. Küçükken korkar binemezdim. Maviş abi "Bana yasla sırtını" derdi. İnsanlara sırtımı yaslamayı da öğrendim zaten. Kolluksuz bile yüzebiliyorum, arkamdakilerin sesini duydukça...

Dubalardan ellerimi sallıyorum ama bakmıyor annem. Sahilde yapayalnız oturmuş sevinç çığlıklarımı duymuyor. Geçenlerde din kokulu şehrin meydanında, çocukken, -kim daha güzel şarkı söyleyecek- yarışması yaptığımız tanıdıklara rastladım. Hepsi anne, baba olmuş şimdilerde, çocuklarının dubadan gelen çığlıklarını duymuyorlarmış, 2. dönemde okumayı zar zor çözdüklerini, her gün bir türlü boyanmayan elmalarına bakarak ağladıklarını ve kırmızı kurdelenin hayallerini kurmaktan uyuyamadıklarını umursamayıp para kazanmak için ya boş evlerde ya da din kokulu şehirlerde tek başlarına bırakıyorlarmış. Sonra, çocukları bir gün, çingene çocuğun çaldığı ekmeği veya hayatı için ağladığında, kimlere ekmek uzatacağını bilmezsen çalarlar ekmeğini demişler. Bilmezlermiş ki, çocuk ekmeğini çalan çingenenin peşinden koşarken değil, dubaya ilk çıkışında annesi tarafından fark edilmek isterken düşüp, boğulmuş. Çingenenin elleri değil, annesini elleri boğup hayatını daha küçücük bir çocukken kaybetmesine sebep olmuş... Hayat...

Zeynep Ç. - Ankara

...Anlatı...

Burada...
Seyrantepe'de kadınlar
Kendi boylarında bidonlar taşır
Yokuş yukarı; bıkmadan, usanmadan
Sırtında çocukları...

Burada...
Seyrantepe'de kadınlar,
Ufak-tefek çocuklar doğurur
Bunlar, mağrur bakışlıdırlar
Ve doğar doğmaz hayata atılırlar.

Burada,
Seyrantepe'de kadınlar,
Şaşkın gözlerle seyrederler
"Olup bitenleri"
Hiçbir şey anlayamadan
Olup bitenlerin ardı arkası yok
Olup bitenler "yaman".
Ve durdinlensiz geçer gider zaman.

Orada...!
Seyrantepe'de güzel günler
Orada acı, umut, keder
Orada upuzun yollar
-su yüklü bidonlar
-ve kadınlar
-VAR...,

Ve dönüp bakmaksızın bir kez geriye
arabalar geçer vızır vızır.
Geride kadınlar bilmeden
-Ve durmadan çocuk doğurur.
Bu çocuklar ki,
Her zaman hayata hazır.

Seyrantepe'de çocuklar;
Daha doğar doğmaz
"Hayata atılırlar"...

Silvan' lı Münevver bilsin ki, Ofis' ten başka semtleri de var Diyarbakır' ın!

Kezban Yeral - Diyarbakır

Tatsız İki Anının Ardından

Yaklaşık on yıldan beridir sigara içerim, ama o sırada yakınımda sigara içen tek kişi o olduğundan dolayı sigaramı yakmak için çekinerek, "Pardon! ateşinizi alabilir miyim?" diye ricada bulunduğum adamın bir süre kötü kötü yüzüme bakındıktan sonra, "Git başımdan," der gibi yüzünü benden öbür tarafa çevirip sigarasını içmeyi sürdürdüğü...

Benimse onurum incinmiş, ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemez bir halde elimde yanmayan sigaramla öylece kalakaldığım o günden beri, kibritim bitmişse ve o anda hemen bir sigara yakıp içmezsem öleceğimi bilsem bile asla, tanımadığım birinden ateş isteyemem... Ve durakta araba beklerken, o sırada bana yakın bir noktada duran ve kolunda küçük bir saat olan o kısa boylu, genç kadından gayet doğal bir biçimde, "Pardon! saatiniz kaç acaba?" diye sorduğumda (bu arada, o anda gerçekten de saati öğrenmekten başka hiçbir niyetimin olmadığını açıklama gereği duyuyorum buradan) yanıt alamayınca, beni duymadığını düşünerek ikinci kez sorumu yinelediğimde birden hızla dönüp, "Git başımdan!" diye üzerime bağırarak beni onlarca insanın önünde rezil ettiği o günden beri, eğer saati öğrenmezsem çatlayacağımı bilsem bile tanımadığım bir kadından saat soramam asla.

Üstelik, isteyip isteyeceğime, sorup soracağıma bin pişman olduğum, o anda yer yarılsa da içine girip kaybolsam, dediğim bu tatsız iki anımın ardından kendime ve insanlara olan güvenimi yitirdiğimi ve halen edinemediğimi belirtmek isterim son olarak. Saygılarımla.

Yılmaz Karaman - Diyarbakır

Özlem

Sana kuşun kanat çırpışında
gönderdim selamımı
bak uzun uzun gökyüzüne
ellerin boşlukta kalsın
dokunuşlara hazır
rüzgar gazellerle bir melodi
vurur çehresine durgunluğun
alır dağlardan odalar süzülür
bir sevda
bir aşk şarkısı güzelliğinde

Ali Erdal - Antakya

İlkler

Evin arka tarafı, daracık, güneş bile tam vurmuyor, kış aylarında bir tek kömürlükten kömür almak için geçilir bahçenin bu kuytu yerinden.

İlk önce ufaklıklardan erkek olanı bulmuştur burayı. Birkaç kez gelip, etrafa bakınıp, güvenilir bir yer olduğuna karar vermiştir. Arkadaşları arasında sessiz, çelimsiz ve hiçbir oyunda oynamayı hakedecek kadar becerikli olmayan biri olarak bilinir. O da arkadaşlarının olmadığı oyunları seçecektir kendine.

Aradan bir iki gün geçtikten sonra da artık ilk ürkek, meraklı deneyimi yaşamanın zamanı gelmiştir. Bunun için de kısa saçları, pembe yanaklarıyla her yerde dikkatleri üzerine çekmese de O'nunla oynamayı reddetmeyen kızı bulmuştur. Tepeden tırnağa soyunmaya başlamışlardır. Kız sürekli tedirgin bir şekilde etrafına bakınır. Ama çok büyük bir ayrıntı gözlerinden kaçmıştır. Küçük ama kocaman pencereleri oraya bakan bir ev unutulmuştur. Kız bu evi çok sonra fark etmiştir. Ve o evden bakan bir çift gözü de tabii...

Aslıhan - İstanbul

Yara mısın

Ne yazsam sen oluyor
Seni anlatıyor
Sen mürekkep de
Rengi biraz kara mısın
Yoksa sen içimde
Sol göğsümün altında bir yerlerde
Kan toplayan yara mısın
Hadi ben cambazım
İnce ipte aşklarım
Yüreğim hain pusudur
Sen, deryaları içmiş
Çağlayanlar gibi
Kendini yükseklerden
Boşluğa bırakan gözleri
Bu kadar kara mısın

Eser Ergün - Kıbrıs

Ben Uyurken

Temmuz, hafif dalgalı fökovadayız.Teknenin içinde.

Neyzen usta nefis sololuyor. Duygu sömürüsü nafile.

Halikarnas Balıkçısı, sırt üstü yatmış. Deniz çiçek ve yarasalardan konuşuyor. En çok " Türkçenin suyunu bilerek çıkardım. Hakkım öperim Hakkım" sözlerini tutuyorum.

Sait Faik, tekne dışında çalıyla balık pişiriyor.

Teknenin ucundaki masa da Mine Urgan, mızıkayla Neyzen Usta' ya eşlik ediyor. Enternasyoneli ezbere bilmediğinden defterinden kopya çekiyor.

Her saat gelen itfaiye A. Nesin' in saçlarının her teline yığın yığın köpük fışkırtyor.

C. Ersöz, sokak çocukları kadar şen, eliyle azmak balıklarını tutup hiç duymadığımız öyküleri en benzersiz sözcüklerle mırıldanıp tekrar suya bakıyor.

N. Genç, tramplenin yanında üç kişiyi yakalamış tahtadan tabanca zoruyla "ekstra balıklama atlayış" dersleri veriyor.

Met-Üst, Trustlere kuma çizdiği karikatürlerini gösteriyor.

Fethi Naci, otel odasındaki evcil ördeklere: " Kitap eleştirileri ve nasıl olma-

Aksamsefasi

lı kitap" nutkunu patlatmakta. Sıkılan, çatlayan ördekler gitmesin diye usturasını gösteriyor.

Can Baba gasp ettiği cami megafonuyla denize karşı "Sevgi Duvarı"nı okuyor. Fakat ne var ki "Ne kadar rezil olursak o kadar iyi"dir dışındakileri unutmuş.

Parktaki çocukların cıvıltısını dinleyen Eşber abi, şüpheli şahıs diye gözaltına alınıyor."Kalbim fırlıyor. Uyanıyorum. Hiç şaşırmıyorum." Ancak : ÇOCUKLAR PARKI TERKETMEMELİ...

Oğuz Yetimoğlu / Muğla

Sizi aldattığım vaki değildir,

bir ihtimal
aklınızın köşesinden geçmektedir
yollarım
söz olur
unutulur
birgün
iki satır rakı arasında,
çıkar gizlendiği yerden
yaralarım.

Sinan Yeşildağ - Tayland

Sevgili "Öküz" Okurları,

Biz tüm enerjimiz ve heyecanımızla, paylaşmak, buluşmak ve üretmek için el ürünü, dışarı ile içerinin ortaklığında bir dergi çalışması yürütüyoruz. Sınırsız, sansürsüz ve tamamen hayata dair: Kültür, edebiyat, şiir, öykü... İç dökme, şikayet, müzik, karikatür, anı, mektup vb. Yaşama ilişkin her konu, ilgi alanı. İsmi "YOLCU"... Sizlerle tanışmak ve paylaşmak istiyoruz heyecanımızı. Dergimiz ücretsizdir ve isteyen herkese gönderebiliriz. Katılmanızı, paylaşmanızı ve bize yazmanızı bekliyoruz. İkinci sayısı çıktı ve sonuna kadar, gücümüz yettiğince çıkartmaya da devam edeceğiz. Mektuplarınızı bekliyoruz. Birlikte yolculuk etmeye var mısınız?.. İsteme adresi? E- Tipi Cezaevi C-4 Koğuşu

Kemal Bolat - Kırşehir

Yeterince zaman yok

Yeterince mekan yeterince uzam
Yeterince param yok
Boş ver, boş laf
Bunlar hep lakırdı
Zaten sen de yoksun
İçip içip, sövüyorum
Bir sana
Hep sana

Arif Yılmaz - İstanbul

Barış'a

Beni karanlık bir sokakta bırakıp gittiğin geceden sonra küçük bir sandık yaptırdım kendime. Küçücük odama küçücük bir sandık... Evimdeki bütün eşyalar gibi onu da kendi rengime boyadım, kırmızıya... Ama yine de çok dikkat çekiyor. Sanki herkes onun bir giz olduğunu anlayacakmış gibi...

Bütün sırlarımı koydum içine, bütün sevdalarımı, bütün hüznümü, her şeyim onda, içinde şu an. Ve o kadar genişmiş ki bir türlü anlam veremediğim Nisan karını bile aldı içine... Gözlerinin anlamını taşımayan bütün insanları koydum karın yanına ve kiraz ağacımın hala dökülmeyen sonbahar yapraklarını, uzaklardaki sevgilileri, kocaman yüreklerle paylaştığım aydedeyi... Ve uzaklardaki sımsıcak insanlara gidebilme düşüyle aldığım bütün otobüs biletlerini. Şimdi kapatıyorum, kilitliyorum sandığımı. Ve sonra beni terk ettiğini unutup evine geliyorum, seni bekliyorum. Bir ara masandaki resmimi kaldırdığını fark ediyorum ve her şeyi tekrar, tekrar ve tekrar yaşıyorum. Koşarak kaçıyorum evinden soluk soluğa kalıyorum, durup dinleniyorum sokak kedilerini izlerken tam sandığımın anahtarını sende unuttuğumu fark ediyorum.

Asla geri dönüp alamam onu. Evime dönüyorum. Her şeyden uzağım şimdi. Ne Nisan karını görebileceğim bir daha, ne aydedemi, gözlerinin anlamını taşımayan insanlar yanı başımdalar ve bir o kadar da uzaklar, sonbahar yapraklarını özledim, hüznüm, sevdam, umutlarım, düşlerim ve uzak yolculukların biletleri... Hepsi sende kaldı şimdi. Karlı bir ilkbahar günü sende unuttum kendimi. Oysa sen beni hatırlamıyordun bile...

Emine - Uşak

Bebek

Bebek
Uslu bir çocuk ol
Uysal ama sevecen
Bak; şarapçı kardeşim
3-5 devriyesinden dönüyor
Kederli
Onun da aşktan yana
Var bir derdi
Bir de
Kendinden şikayetçi

Bebek
Ara sıra şöyle dokun yüreğime
Uslu bir çocuk ol
Beni incitme
Ben sende uyuturken gözlerimi
Şarapçı kardeşim
Tesisatını çıkartmakta sessizce.

Serkan Seyithan / Diyarbakır

Bazen Şiddet

Bardak kırıldı; parçalardan en büyüğü sehpanın altında sallandı ve diğerleri gözün görmediği titreşimlerini düştükleri yerde, aldıkları şekillerde sürdürdüler. Biraz sonra tuvalet kapısı önündeki pislik, az ilerde de her biri kendi halinde duran ve çoğu ilk şekillerinden çok uzak oyuncaklar göründü. Her yer sıcaktı; masanın altı, üstü; kanepeler, taban, tavan, epeydir kaldırılmayan sofra, perdeler... Bu nedendi ve hırçın bir kolla açıldı pencere. İçeri başka bir hava girerken, her şey devam etti.

Telefon çaldı! Bu defa da diğer hırçın kolla alındı ahize, konuşuldu, dinlenildi. Camın açılışındaki farklılığın ardından olanların aynısı, ahize yerine konulur konulmaz oldu, yani süreklilik...

Büyük çocuk iki halı arasındaki soğuk betona oturdu ve aynı betona ayaklarını halılara paralel uzattı. Yüzü soldu ve uzadı, dudakları sarktı. Durmadan açılıp kapanan ağızlar arasında gidip gelen gözleri dalarken, küçük çocuk onun ayaklarına başını koydu; gövdesini halıya yatırıp, küçük bir kamyonu sol eliyle ileri geri götürüp durdu. Küçük aldırmadı, büyük daldı gitti. Sürekliliğin bir yerinde, belki en çaresiz anında, bir aşk acısında, terk edilişte, sokaktaki dayakta, işinden oluşta, ulaşamadıklarında hep bu odaya, bu gürültüye, itişe, vuruşa, horlamaya, horlanmaya dalıp gidecekti. Küçük de sanki yaşamadığı bir şeyi, çok uzun zamanlarda, arada bir rüyasında görecekti.

Camı açan gitmedi, diğeri onu kovdu. Söz ağırdı, tokat öyle değil. Oysa kapanacak olan yara aynıydı ve fark etmezdi nasıl olduğu. Üstelik iki çift göz de vardı bir çifti kamyonda, diğeri küsgün, kırgın.

Söylendiği ve işlendiği an geçmişe giden sözler ve suçların tek sahibi küçük ve büyüktü. Bu gerçek odadaydı, bir de çığlıklar, nefretler, iktidar.

Yoruldular. Odanın içinde kalması zorunlu bir şey yaşandı, bitti. En bilinen yanı ölümle yaşamı iç içe barındırması olan doğanın yasalarına aldırmaz veya onlardan habersiz, sevginin içindeki şiddetin tek sahibinin son söyledikleriyle de artık ortalık toplandı, çay yapıldı, içildi, acıkıldı, doyuldu: Döverim de, severim de...

Miyase Aytaç - Ankara

Yaz

o telefonları bekleriz hep
birden biredir
gelişleri fakat
şaşırır kalırız
içimize sığmayan diğerleri;
beklediğimizi unutmuşuzdur aslında
ve hepsi;
"Yaz" deriz...

Adem Şener - İstanbul

Yağmur

Bırak gideyim uzaklara
Ancak oradan duyamam
Ağlamalarını

Hüseyin Erer / İstanbul

Üç Nokta

Evet sonunda günler geçti ve biz ayrıldık. Aslında ayrıldık diyemem. Çünkü kalplerimiz halen birbirimiz için çarpıyor. Yalnızca konum olarak farklı yerlerdeyiz.

Sen gittin bütün varlıklar anlamını yitirdi. Her şey boş geliyor artık bana. Hele bir de bu şehirde olmak yok mu?.. İçimi paramparça ediyor iyiden iyiye. Aşk buralarda anlamını yitirmiş. Gelen geçeni düzüyor. Düzmece düzdürmece oynuyorlar bir nevi. Bir geceden sonra kimse birbirini anlamıyor. Sen bunları görsen için yanar, dayanamazsın biliyorum onun için görmemeni yeğlerim, ama sonra ben de onlar gibi çirkefleştim. Benim hala içim seninle dopdolu aşk bende anlamını yitirmedi daha.

Benim için aşk sensin, içimdeki sen. Halen kumsalda oturup seni düşünebiliyorum geceleri, dahası ağlıyorum. Buralarda hep anlamadı(ğım)kları müzikler çalıyorlar. En canlı müzikte bile oynayamıyor, neşelenemiyorum. Çünkü ben her an seni, ama yalnız seni düşünüyorum sevgili...

Necla Kekeç-Fethiye

Gün Işığı

Tüm insanların içine
Birer mahkeme kurulmuş
Umutsuzca yargılanıyorum...
Dostlarımsa,
Alacakaranlık sabahlarının serinliği...
Darağaçlarına gönderiliyorum
Biraz umut diyorum sonra,
Ne olur! Bana ve halkıma,
Sadece umut.
Yani tüm başlangıçlar,
Uyanışlar...
Alacakaranlık sevdaları.
Gün yeniden kavuşuyor ışığına.
Bunları düşünüyorum.
Kendi içimde boğuluyor,
Bütün tümcelerim.
Cellatlarım kutsuyor beni.
Bir türlü bitmiyor bu kabus.
Ey sevinçler, mutluluk,
O güzel düşler ve onurlu halkım.
Uyanamıyoruz...
Uyanalım artık.
Ve yeniden kavuşsun,
Işığına gün.

Erol Çelik / K.T.Ü Trabzon

Ahiret Habercisi

Son çocuğun haberine
Sevinecektir insanlar
Doğan son çocuğun
Ağlayışıyla
Gülecektir insanlar
Son çocuğun doğuşuna
Ağlayışına
Gülecektir insanlar
Sonsuz ömrümüze
Bir ömürlük zaman
Kaldığı için.

Metin Fırat - İzmir

Patron - işçi

Patron	içer,	işçi	işer
Patron	eşekteyken	işçi	çüşler
Patron	yayar	işçi	düşler
Patron	yatar	işçi	koşar
Patron	metreslenir	işçi	boşar
Patron	bahardır	işçi	kış
Patron	topyekün	işçi	tekyekün
Patron	bir	işçi	tek
Patron	kurnaz	işçi	kek
Patron	kan kırmızı	işçi	kelek
Patron	smokin	işçi	yelek

Ahmet Taşan - Mersin

Alışılmadık

Hiç alışılmadık bir yerden sesleniyorum,
Hiç alışılmadık bir yerden
bakıyorum sana.
Belki beni duyar, görürsün diye.
Hiç fayda etmiyor,
Beni ne duyacaksın, ne göreceksin,
Ben bunu biliyorum!

Kamuran Demirkesen - Kırşehir

Duygular

Bir çocuğun duygusunu almak çok kötüdür. Çocuk çok üzülür. En çok almak istediği şey kum saatidir. Bir de ÖKÜZ'ü çok seviyorum. Masal bitti.

Berkay Öktem(7) - İstanbul

Most Production'un düzenlediği Açık Hava Konserleri kapsamında 5 Ağustos Cumartesi günü saat 20:30'da Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu'nda "Kardeş Türküleri Konseri" vardır.
İrtibat: 0532 423 39 81'den **Diler**

D&R ve Migros Mağazalarından aşırı yüksek komisyon istedikleri için dergimizi çekmiş bulunmaktayız. Tüm gazete bayiilerinden satın alabilirsiniz. Şayet dergimizi bulamazsanız 0212-292 95 65 (4 Hat) Dahili: (114) nolu telefondan satış müdürümüz Orhan Açar'a iletiniz. ÖkÜz

Sayı: 75 / Ağustos 2000 ● Ayda Bir Yayımlanır ● **Sahibi:** Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ ● **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ ● **Yayın Koordinatörrü:** Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Cemil Yüksel, Ali Kemal YILMAZ, Ali Ekber Uslu, ● **Temsilciliklerimiz: Ankara:** Ahmet Erhan ● **Diyarbakır:** Kemal Varol ● **Sydney:** Nihat Ziyalan ● **Harvard:** Ragıp Duran **Viyana:** Oktay Taftalı ● **Datça:** Oktay Güzeloğlu ● **Karaköy:** Mehtap Kandemir ● **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU, Mert HOŞGÖR ● **Dizgi:** Cemal VANLI ● **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU ● **Satış:** Cüneyt AYDIN ● **İşletme:** Orhan AÇAR ● **Müessese:** Ali YAVUZ ● **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ ● **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 ● **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İst. ● **Baskı:** İhlak Matbaası ● **Dağıtım:** Bir-Yay ● **Reklam Rezervasyon:** Emin YARAŞ

Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. Isteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamsefası

Düğümlü Urganla Boynuz Yakalamak

Kafaları kocamandır öküzlerin. Sanırsınız bütün konuları düşünmektedir.

Kuyrukları kalındır, uzundur, ağırdır, serttir. Polis yönetimlerini anımsatır.

Açtır kulakları işitmelere. Oysa kımıldanır, kuşkulanırlar gece gündüz uykusuna bile sineklerin

Bütün "k" harflerinde dört dörtlük açılır gözleri. En yakındakini yutar, en uzaktakini soluğuyla içeri alır. Yeni yetişenler daha çağdaş görünmek için şimdilerde "k" yerine "s" harfi kullanmakta.

Ayakları çoktur, saydıkça çoğalırlar. Sanki sınıfsızdılar öküz olmakla.

Eşek gibi çalışırlarsa da varsıl bir ağaya benzer öküzler.

Çok ot ağızlı olması, çok yavaşlı olması, vurdumduymasız kalınlığı, yollarda bile yolsuzluğu, onu neresi olduğu bilinmeyen bir başkente benzetir.

Şöyle de denebilir: Öküzler ne yazık ki öküzlüklerini büyük, daha çağdaş traktörlere bırakmakla daha da iğrenç olurlar.

Öyle sağlam öyle güçlü basarlar ki öküzler yere, toprağa, yurda. Öküzler kule karsa kimse onları düşüremez.

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Beykoz - 10 / 07 / 2000

Dağlarca; 88 Yaşında...Dağlarca; 88 Yaşında...Dağlarca; 88 Yaşında...

Dağlarca; "Gıda Ambarım" dediği ve manevi kardeşi saydığı Ruhan Ertop ile...

Boynuzdaki Onluk -1

Sarı onluk sarılmış sarılmış
Düğümlenmiştir telle
Tel boynuzla düğümlenmiştir.

Bilinmezlere karşı
Öküzü korumak için değil
Sarı onluğu öküzle korumak için

Boynuzdaki Onluk -2

Para ettiğini anlayan ilk yaratık öküzdür. Yavaşlığı bundan, ağırlığı bundan.

Boynuzdaki Onluk -3

Uzak yağmur dualarından başlar ellerin paraya açıklığı.

Akşamsefası